

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ BAZI KURULLARIN ETKİLİLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

ÇAKMAK, Gülnihal
Yüksek Lisans-2008
Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Selahattin TURAN

Bu araştırma, ilköğretim kurumlarında yer alan bazı kurulların etkililiği ile kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlükleri belirlemek ve sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, örneklem olarak 2006–2007 eğitim-öğretim yılında Eskişehir ilinde yer alan Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ilköğretim okullarından alt, orta ve üst sosyoekonomik düzeyden rastlantısal yolla birer okul seçilmiştir. Araştırma verileri bu okullarda görev yapan Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu üyeleri olan okul müdürleri ve Eğitim Bölgesi Koordinatör Okul Müdürü, Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu başkanları ve üyeleri, Yönelme Öneri Kurulu başkanları ve üyeleri ile Zümre Öğretmenler Kurulu başkanları ve üyeleriyle “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği” kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunun prosedür fazlalılığı, birlikte çalıştıkları yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile sıkıntılar yaşanması ve kurulun bazı maddi imkânsızlıklar içinde olması kurulun işlevselliğini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu, kurul kararlarının uygulanmada sıkıntılar yaşadıklarını, velinin kurul kararlarına itiraz ettiğini, öğrenciye ceza verme konusunda sorunlarla karşı karşıya olduklarını dile getirmektedir. Yönelme Öneri Kurulu uygulamalarında, öğretmenlerin okullarda yürütülen yönelme çalışmaları konusundaki ilgi ve bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu, okullardaki psikolojik danışman sayısının az olduğu, yönelme tavsiyesinde bulunabilmek için gözlem formlarının içeriğinin öğrenciyi çeşitli yönleriyle tanımda yetersiz olması ve formların titizlikle doldurulmadığı saptanmaktadır. Zümre Öğretmenler Kurulunun okulların fiziki yapılarından kaynaklanan bazı sıkıntılar yaşadığı, toplantılarının sayısal olarak az olduğu, kurulda alınan kararların diğer zümre öğretmenlerine sağlıklı bir şekilde duyurulmadığı görülmektedir.

ABSTRACT

AN ANALYSIS ON THE EFFECTIVENESS OF SOME COMMITTEES IN TURKISH PRIMARY SCHOOLS

ÇAKMAK, Gülnihal
Elementary Education
Master Thesis-2008

Advisor: Selahattin TURAN, Associate Professor

This study is realized to determine the effectiveness of some committees in primary schools and determine the difficulties in working of these committees and to develop the solution suggestions for these problems. In this study, as a sample one school from each socioeconomic level -low, middle, higher- was selected with coincidence in Eskişehir in 2006–2007 educational year. Research data were collected by using “semi structured interviewing method” on school directors who are members of school districts principal committee, coordinator school director, chiefs and members of student behavior evaluation committee, guidance recommendations committee and branch teachers committee. Analysing the data, descriptive analysing technique was used.

According to the findings from the study: We reach the result that school districts principals committee is negatively affected from too much procedure, problems with local managements and civil society organizations they work together, and material impossibilities. Student behavior evaluation committee has problems in practicing committee decisions, because students’ parents object the committee decisions and the committee has difficulties while giving punishment to student. Guidance recommendations committee has problems because of the insufficiency of information and interest level of teachers about directing studies, deficiency of guide teachers, insufficiency of observation forms about recognizing students’ interests, and filling the forms at random. We also see, branch teachers committee has troubles because of the physical conditions of schools, limited numbers of meetings, not informing other teachers about the committee decisions.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÇİZELGELER LİSTESİ	ix
EKLER LİSTESİ	xvi
GİRİŞ	1

1.BÖLÜM

TÜRKİYE'DE İLKÖĞRETİMİN MEVCUT DURUMU

1.1. TÜRKİYE'DE İLKÖĞRETİMİN GELİŞİMİ	2
1.1.1. İlkokul	4
1.2. İLKÖĞRETİMİN AMAÇLARI ve GENEL İLKELERİ	5
1.2.1. İlköğretimin Amaçları	6
1.2.2. İlköğretimin Genel İlkeleri	8
1.3. İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA YER ALAN KURULLAR	9
1.3.1. Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları	10
1.3.1.1. Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunun Oluşumu	11
1.3.1.2. Eğitim Bölgesi Danışma Kurulunun Oluşumu	12
1.3.1.3. Eğitim Bölgesi Zümre Başkanları Kurulunun Oluşumu	15
1.3.2. Öğretmenler Kurulunun Oluşumu	16
1.3.3. Zümre Öğretmenler Kurulunun Oluşumu	18
1.3.4. Şube Öğretmenler Kurulunun Oluşumu	18
1.3.5. Öğrenci Kurulunun Oluşumu	19
1.3.5.1. Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu	20
1.3.5.2. Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Üst Kurulu	21
1.3.6. Yönelme Öneri Kurulunun Oluşumu	22
1.3.6.1. İlköğretim Okullarında Yönelme Süreci	24
1.3.6.2. Yönelme Sürecinde İlgililerin Görevleri	25
1.3.6.3. Yönelme Öneri Kurulunun Çalışma Şekli	31
1.3.6.4. Form ve Raporlar	31

1.4. ESKİŞEHİR İLİNDE İLKÖĞRETİMİN MEVCUT DURUMU	35
1.5. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	35
1.6. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	36
1.7. PROBLEM CÜMLESİ	36
1.8. ALT PROBLEMLER	36
1.9. SINIRLILIKLAR.....	37

2. BÖLÜM: İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KONU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ OLAN ARAŞTIRMALAR.....	38
--	----

3. BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	43
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	44
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	47
3.4. GÖRÜŞMELERİ YAPILMASI	49
3.5. VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMLANMASI.....	50

4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. EĞİTİM BÖLGESİ MÜDÜRLER KURULUNUN BAŞKANI VE ÜYLERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	57
4.2. ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI DEĞERLENDİRME KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	76

4.3. YÖNELTME ÖNERİ KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR	97
4.4. ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR	115

5.BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA	134
5.2. SONUÇ	135
5.2.1. Eğitim Bölgesi Koordinatör Okul Müdürü ve Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Üyeleri İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar	135
5.2.2. Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyeler İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar	137
5.2.3. Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyeleri İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar	138
5.2.4. Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyeleri İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar	140
5.3. ÖNERİLER	141
5.3.1. Uygulamaya ve Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	141
KAYNAKÇA	145
EKLER	
EK1-SINIF GÖZLEM RAPORU	148
EK 2-GÖZLEM RAPORU	149
EK 3-YÖNELTME ÖNERİ FORMU	150
EK 4-İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİN BELGESİ	151
EK 5/a-EĞİTİM BÖLGESİ MÜDÜRLER KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞME SORU FORMU	152

EK 5/b-ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRME KURULU	
BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞME SORU FORMU	153
EK 5/c YÖNELTME ÖNERİ KURULU BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN	
GÖRÜŞME SORU FORMU	154
EK 5/d ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN	
GÖRÜŞME SORU FORMU	155
EK 6/a KATILIMCI GÖRÜŞME KILAVUZU / I.BÖLÜM	156
EK 6/b SÖZLEŞME / II. BÖLÜM	157
EK 7-KATILIMCI GÖRÜŞME TAKVİMİ	158
EK 8/a EĞİTİM BÖLGESİ MÜDÜRLER KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN	
GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI.....	159
EK 8/b ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRME KURULU	
BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI... 162	
EK 8/c YÖNELTME ÖNERİ KURULU BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN	
GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI.....	165
EK 8/d ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN	
GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI.....	168

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1: Görüşülen Katılımcılara Ait Demografik Bilgileri	45
Çizelge 2: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri	53
Çizelge 3: Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri	54
Çizelge 4: Yönelme Öneri Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri	55
Çizelge 5: Zümre Öğretmenler Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri	56
Çizelge 6: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	58
Çizelge 7: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	59
Çizelge 8: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	60
Çizelge 9: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	61
Çizelge 10: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	62
Çizelge 11: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	63

- Çizelge 12:** Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....64
- Çizelge 13:** Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları66
- Çizelge 14:** Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları68
- Çizelge 15:** Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....69
- Çizelge 16:** Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Okul Müdürlerinin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....71
- Çizelge 17:** Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....72
- Çizelge 18:** Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....74
- Çizelge 19:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....76
- Çizelge 20:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?”Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları77

- Çizelge 21:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları78
- Çizelge 22:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....79
- Çizelge 23:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....81
- Çizelge 24:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....82
- Çizelge 25:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....83
- Çizelge 26:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....84
- Çizelge 27:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....87
- Çizelge 28:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları88
- Çizelge 29:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları90

- Çizelge 30:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....91
- Çizelge 31:** Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyelerinin Katılımcıların “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....93
- Çizelge 32:** Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları98
- Çizelge 33:** Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları99
- Çizelge 34:** Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 100
- Çizelge 35:** Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları 101
- Çizelge 36:** Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları 102
- Çizelge 37:** Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 103
- Çizelge 38:** Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları 104

Çizelge 39: Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	105
Çizelge 40: Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	106
Çizelge 41: Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	107
Çizelge 42: Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	110
Çizelge 43: Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	111
Çizelge 44: Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	112
Çizelge 45: Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	116
Çizelge 46: Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	117
Çizelge 47: Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları.....	118

- Çizelge 48:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 119
- Çizelge 49:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları 120
- Çizelge 50:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 121
- Çizelge 51:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları 122
- Çizelge 52:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları 124
- Çizelge 53:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 126
- Çizelge 54:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 127
- Çizelge 55:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 129
- Çizelge 56:** Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları..... 130

Çizelge 57: Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyelerinin “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları	131
---	-----

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Sınıf Gözlem Raporu	149
Ek 2: Gözlem Raporu	150
Ek 3: Yönelme Öneri Formu	151
Ek 4: İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi	152
Ek 5/a: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı Ve Üyeleri Görüşme Formu	153
Ek 5/b: Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı Ve Üyeleri Görüşme Formu	154
Ek 5/c: Yönelme Öneri Kurulu Başkanı Ve Üyeleri Görüşme Formu.....	155
Ek 5/d: Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanı Ve Üyeleri Görüşme Formu	156
Ek 6/a: Görüşme Kılavuzu	157
Ek 6/b: Sözleşme	158
Ek 7: Katılımcı Görüşme Takvimi	159
Ek 8/a: Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Başkanı Ve Üyelerinin Görüşme Kodlama Anahtarı.....	160
Ek 8/b: Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları Ve Üyelerinin Görüşme Kodlama Anahtarı	163
Ek 8/c: Yönelme Öneri Kurulu Başkanları Ve Üyelerinin Görüşme Kodlama Anahtarı.....	167
Ek 8/d: Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları Ve Üyelerinin Görüşme Kodlama Anahtarı.....	170

GİRİŞ

Bu bölümde, Türkiye’de ilköğretimin gelişimi, ilköğretimin amaçları ve genel ilkeleri, Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim kurumlarında yer alan kurullar, Eskişehir ilinde ilköğretimin mevcut durumu, araştırmanın amacı, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi ve sınırlılıklar yer almaktadır.

Bireyin eğitiminden sorumlu olan ve bu amaçla kurulup görev yapan temel sosyal kurum, okuldur. Okul, iyi bir toplum yaratmak için bireyler üzerinde çalışan bir atölyedir. Okulda bireyin planlı ve programlı bir şekilde yetiştirilmesi ile sonuçta planlı, programlı bir toplumun yaratılması amaçlanır. Okul, bireyin topluma uyumunu sağlamak amacıyla kurulmuş bir sistemler bütünüdür (Türkmen, 2003).

Bir toplumda eğitim, belli eğitim basamaklarından oluşmakta ve örgün eğitimin ilk basamağını ilköğretim oluşturmaktadır. İlköğretim, toplumun eğitiminde ve gelişiminde bir takım görevler üstlenmektedir. Bunlar; okuma-yazma bilen, temel matematik işlemlerini yapabilen, evde ve işte karşılaştıkları problemlerle başa çıkabilen ve sonraki eğitim basamağı için yeterli bireyler yetiştirebilmektir (Gültekin, 1999; Lockheed, ve Diğerleri, 1991).

Okul, özgün bir toplumsal sistem, formal bir örgüttür. İnsanların birlikte yaşamalarının doğal bir sonucu olarak kendiliğinden oluşan sosyal örgütlere karşılık, formal örgütler belli bir amaç için kasıtlı olarak kurulurlar. Kasıtlı olarak kurulan formal örgütlerde, bireylerin etkinlikleri, örgütün amaçları, kuralları, formal statü yapısı ve iş bölümü tarafından yönlendirilir. Bununla birlikte, bireyler ne zaman birbirlerini etkileseler, doğal bir sosyal örgüt kendiliğinden oluşur (Aydın, 1994).

1. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE İLKÖĞRETİMİN MEVCUT DURUMU

1.1. TÜRKİYE'DE İLKÖĞRETİMİN GELİŞİMİ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra, eğitim sistemi, öğretim kademeleri ve okul türlerinde devletin yapısına ve temel özelliklerine uygun şekilde yapılanma süreci başlamıştır. 1924 yılında, Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitimde yapısal reformlar başlatılmıştır ve bütün eğitim kurumları, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. Cumhuriyet döneminde, eğitim bütün vatandaşlara yaygınlaştırılarak, okur-yazar oranının artırılması amaçlanmıştır. 1926 yılında çıkarılan, 789 sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanunla da Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat yapısı ve eğitim sisteminin yapılanması gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede de ilkokulların amaçları ve eğitim programları değiştirilmiş, eğitimde ilköğretim seferberliği başlatılmıştır. Yeni harflerin kabulünün ardından 1928 yılında Millet Mektepleri açılarak yetişkinlere okuma-yazma kursları düzenlenmiştir (Kaya, 1984).

1921 yılında Ankara'da toplanan I. Maarif Kongresi'nde ilkokul programının düzenlenmesi ile ilgili önemli kararlar alınmıştır. Bakanlık tarafından halk mektepleri hakkında düzenlenen bir proje tartışılmıştır. Bu projede, çocukları hayat içinde başarılı olacak bir kabiliyette yetiştirmek için bir programın hazırlanmasına ihtiyaç olduğu belirtilmiş ve dört sene olan ilköğrenimin beş seneye çıkarılması uygun görülmüştür. Birçok derse ihtiyaç olmadığı, halk eğitimi için yüksek programların değil, halkın daha çok ihtiyaç duyduğu ve istediği lisan, din ve hesap gibi derslerin okutulmasıyla yetinilmesini, halk eğitiminin ancak bu şekilde sağlanabileceği, köylü ve kentlilerin ihtiyaçlarının farklı olması sebebiyle ilkokul programlarının buna göre ayrı ayrı düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Projede yer alan meslek derslerinin ilkokullarda bütünüyle öğretilmesinin mümkün olmadığı, ancak sanat ve bir iş için kabiliyetlerin esas olduğu ve kız okullarının, kızların ev kadını olabilmeleri için gerekli pratik bilgilerin konulması gerektiği belirtilmiştir (I. Maarif Kongresi, 1921, s. 2-3).

1924 yılında Ankara’da toplanan II. Heyet-i İlmiye Toplantısı’nda gelişmekte olan Cumhuriyet eğitiminin ana sorunlarına inmeye çalışılmış, ilkokul öğretim süresinin altı yıldan beş yıla indirilmesi ve ilkokul öğretim programlarının geliştirilmesi kararı alınmıştır (II. Heyet-i İlmiye Toplantısı, 1924, s. 4).

23-31 Ağustos 1949’da yapılan IV. Milli Eğitim Şûrası’nda 1948-1949 ders yılından itibaren uygulanmaya başlanan ilkokul programının incelenerek ilkokul ikinci devrede ayrı ayrı okutulan Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi derslerinin bir ders hâlinde ve çocuk psikolojisine göre düzenlenmesi doğrultusunda karar alınmıştır (IV. Milli Eğitim Şûrası, 1949, s. 2).

04-14 Şubat 1953’de V. Milli Eğitim Şûrası’nda İlköğretim Kanunu tasarısının incelenmesi ve mecburi ilköğretimin planlanması, ilkokul programının yeniden gözden geçirilmesi ile Yeni İlkokul Yönetmeliği tasarısının incelenmesi konuları görüşülmüş ve İlkokul programının amaç ve ilkeleriyle içeriği arasında ahenk sağlanması karara bağlanmıştır. Ayrıca İlköğretim Kanun Taslağı üzerinde görüşmeler yapılmıştır (V. Milli Eğitim Şûrası, 1953, s. 1-2).

18–23 Mart 1957 tarihinde düzenlenen VI. Milli Eğitim Şûrası’nda ilkokul mezunları için çırak okulları açılması planlanmıştır (VI. Milli Eğitim Şûrası, 1954, s. 1).

5-15 Şubat 1962 yılında yapılan VII. Milli Eğitim Şûrası, ilköğretim ile ilgili önemli karar verilmesi bakımından oldukça önemlidir. 4 Ocak 1961 tarih ve 222 Sayılı İlköğretim Kanunu’nun yürürlüğe girmesinden sonra kurulan Planlama Kurulu, İlköğretim Komitesi’nde kanunda tespit edilen konular üzerinde çalışılmış, ilköğretim alanına giren bütün meseleler etraflıca incelenmiş ve mecburi ilköğretimin 1970 yılına kadar bütün yurdumuzda yayılması ve gelişmesi için bir plan hazırlanmıştır. İlköğretim Komitesinin raporu Koordinasyon Grubunun teklifi üzerine Bakanlıkça tasvip edilerek kararları uygulanmaya başlanmıştır. 222 Sayılı İlköğretim Kanunu’na göre yeniden hazırlanması gereken yönetmelikler Talim ve Terbiye Kurulu’nca incelenerek 1962–1963 öğretim yılı başında uygulamaya konacağı belirtilmiştir (VII. Millî Eğitim Şûrası, 1962, s.2).

1.1.1. İlkokul

Temel eğitimin birinci kademesi olan ilkokul ile ilgili yönetmelik 1972 yılında yeniden düzenlenmiştir. 1972-1973 öğretim yılından itibaren bütün ilkokullarda uygulanmaya başlanan bu yönetmelik ve ilkokul programı ile ilgili IX. Millî Eğitim Şûrası'nda ilköğretim ile ilgili şu kararlar alınmıştır:

- a) İlkokul ve ortaokul programları kaynaştırılmış bir bütün hâlinde yeniden düzenlenecektir.
- b) İlkokul Türkçe programı ile ortaokul Türkçe ve dilbilgisi programı temel eğitimin amaçlarına uygun olarak bütünleştirilecek; bu maksatla mevcut ortaokul programı gözden geçirilecek ve yarışma açma veya komisyon kurma yolu ile tek kitap yazdırılacaktır.
- c) İlkokul ve ortaokul matematik programları gözden geçirilerek modern kavramların programında yer alması yolundaki çalışmalar sürdürülecek ve yarışma açma veya komisyon kurma yolu ile tek kitap yazdırılacaktır.
- d) İlkokulların IV. ve V. sınıf Sosyal Bilgiler programı ile ortaokul Sosyal Bilgiler programının temel eğitimin amaçlarına uygun olarak kaynaştırılmış bir bütün oluşturulacak şekilde yeniden düzenlenmesiyle ilgili çalışmalar sürdürülecektir. Bu maksatla hazırlanmış olan program taslağı Tebliğler Dergisinde yayımlanacak ve yeni programa göre IV, V, VI, VII ve VIII. sınıflar için yarışma açma veya komisyon kurma yoluyla Bakanlıkça tek kitap yazılacaktır.
- e) İlkokul IV ve V. Fen ve Tabiat Bilgileri programı ile ortaokul Fen Bilgisi programının temel eğitimin amaçlarına uygun olarak "fen bilgisi" adı altında kaynaştırılmış bir bütün oluşturulacak şekilde yeniden düzenlenmesiyle ilgili çalışmalar sürdürülecektir. Bu maksatla hazırlanmış olan program taslağı Tebliğler Dergisinde yayımlanacak ve yeni programa göre IV, V, VI, VII, VIII. sınıflar için tek kitap yazdırılmak üzere ödüllü yarışma düzenlenecek veya komisyon kurarak yazdırılacaktır (IX. Millî Eğitim Şûrası, 1974, s. 21).

1981 yılında yapılan X. Millî Eğitim Şûrası'nda ilköğretim ile ilgili şu kararlar alınmıştır:

- a) Temel eğitime giriş yaşının 7'den 6'ya indirilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan temel eğitimin tümünü kapsayacak biçimde 8 yıla çıkarılacaktır.
- b) Temel eğitimin amaçları şûra kararları doğrultusunda yeniden saptanacaktır.
- c) Temel eğitim uygulamasının kademeli olarak yaygınlaştırılmaya başlanması, yaygınlaştırmada değişik ekonomik sosyal yapıya sahip olan yerleşim birimlerinin öncelikle ele alınacaktır.
- d) Temel eğitimin yaygınlaştırılmasında yerel özelliklere göre yatılılık, araçla taşıma ve benzeri yöntemlerden yararlanılacaktır.
- e) Temel eğitimin yaygınlaştırılmasında başta finansman olmak üzere tüm kaynakların en etkili biçimde harekete geçirilmesi sağlanacaktır.
- f) Temel eğitimin ülke düzeyine yaygınlaştırılmasında yararlanılmak üzere eğitim haritaları yapılması ve bu haritalarda temel eğitim bölgelerinin oluşturulması sağlanacaktır (X. Milli Eğitim Şûrası, 1981, s. 2).

1988 yılında yapılan XII. Millî Eğitim Şûrasında ise ilköğretimle ilgili şu kararlar alınmıştır:

- a) Sekiz yıllık ilköğretim, ortak ve aynı öğretim programına kavuşturulacaktır. Mevcut ilkokul, ortaokul farklılığı ortadan kaldırılacaktır.
- b) İlkokul 4. ve 5. sınıflarda yürütülen yabancı dil öğretiminin branş öğretmenlerince yapılması için gerekli tedbirlerin alınması önerilmiştir (XII. Milli Eğitim Şûrası, 1988, s. 3–17).

1.2. İLKÖĞRETİMİN AMAÇLARI ve GENEL İLKELERİ

Cumhuriyet döneminde eğitimin başlıca amacı; her düzeydeki okullarda öğrencilere cumhuriyetçi ve demokratik bir siyasi eğitim vermek olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında yayımlanan genelgede; “Okullar Cumhuriyet esaslarına sadık kalmayı telkine mecburdur (12 Aralık 1923).” ve “Çocuklarımız kalplerinde ve ruhlarında Cumhuriyet için fedakâr olmak mefkûresini taşımalıdır (8 Eylül 1924).” ifadeleri yer almaktadır. 1931 yılında yayımlanan bir başka genelgede

ise; “Her dersin amacı, öğrencileri Millî hayata intibak ettirmek ve onları Türk milletine ve Türkiye Cumhuriyetine azami derecede bağlı ve azami derecede faydalı birer vatandaş haline getirmektir.” denilerek eğitimin amacı açıklanmıştır (Akyüz, 1982).

1.2.1. İlköğretimin Amaçları

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 07.08.1992–21308 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde Türk Millî Eğitiminin amaç ve ilkeleri şöyle sıralanmaktadır:

- a) Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata ve üst öğrenime hazırlamak,
- b) Öğrencilere, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslar arası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, başkalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma ve sorumluluk yüklenebilen birey olma bilincini kazandırmak,
- c) Öğrencilerin, millî ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını, benimsemelerini, geliştirmelerini ve bu değerlere saygı duymalarını sağlamak,
- d) Öğrencileri, kendilerine, ailelerine, topluma ve çevreye olumlu katkılar yapan, kendisi, ailesi ve çevresi ile barışık, başkalarıyla iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışan, hoşgörülü ve paylaşmayı bilen, dürüst, erdemli, iyi ve mutlu yurttaşlar olarak yetiştirmek,
- e) Öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine, sosyal, kültürel, eğitsel etkinliklerle millî kültürümüzü benimsemelerine ve yaymalarına yardımcı olmak,
- f) Öğrencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama alışkanlığı kazandırmak,
- g) Öğrencilere, toplumun bir üyesi olarak kişisel sağlığının yanı sıra ailesinin ve toplumun sağlığını korumak için gerekli bilgi ve beceri, sağlıklı beslenme ve

yaşam tarzı konularında bilimsel geçerliliği olmayan bilgiler yerine, bilimsel bilgilerle karar verme alışkanlığını kazandırmak,

- h) Öğrencilerin becerilerini ve zihinsel çalışmalarını birleştirerek çok yönlü gelişmelerini sağlamak,
- i) Öğrencilerin kendilerine güvenen, sistemli düşünebilen, girişimci, çağdaş teknolojileri etkili biçimde kullanabilen, plânlı çalışma alışkanlığına sahip estetik duyguları ve yaratıcılıkları gelişmiş bireyler olarak yetiştirmek,
- j) Öğrencilerin ilgi alanlarının ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasını sağlamak, meslekleri tanıtmak ve seçeceği mesleğe uygun okul ve kurumlara yönlendirmek,
- k) Öğrencileri derslerde uygulanacak öğretim yöntem ve teknikleriyle sosyal, kültürel ve eğitsel etkinliklerle kendilerini geliştirmelerine ve gerçekleştirmelerine yardımcı olmak,
- l) Öğrencileri ailesine ve topluma karşı sorumluluk duyabilen, üretken, verimli, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunabilen bireyler olarak yetiştirmek,
- m) Doğayı tanıma, sevmeye ve koruma, insanın doğaya etkilerinin neler olabileceğine ve bunların sonuçlarının kendisini de etkileyebileceğine, bir doğa dostu olarak çevreyi her durumda koruma bilincini kazandırmak,
- n) Öğrencilere, bilgi yüklemek yerine onlarda zekâyı ve yaratıcı düşüncüyü ortaya çıkarmak, onlara bilgiye ulaşmanın yöntem ve tekniklerini öğretmek,
- o) Öğrencileri bilimsel düşünme, çalışma ve araştırma alışkanlığına yönlendirmek,
- p) Öğrencilerin, sevgi ve iletişimin desteklediği gerçek öğrenme ortamlarında düşünsel becerilerini kazanmalarına, yaratıcı güçlerini ortaya koymalarına ve kullanmalarına yardımcı olmak,
- q) Öğrencilerin kişisel ve toplumsal araç-gereci, kaynakları ve zamanlarını verimli kullanmalarını, okuma zevk ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamak.

1.2.2. İlköğretimin Genel İlkeleri

Yine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Resmi Gazete’de yayınlanan 07.08.1992–21308 tarih ve sayılı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde İlköğretimde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

- a) İlköğretim okullarında sekiz yıllık kesintisiz eğitim, her Türk vatandaşının hakkıdır ve zorunludur.
- b) İlköğretim okullarının bütün sınıflarında her derste ve her durumda Türk Dilinin doğru öğretilmesi, Türkçe’nin güzel yazılıp konuşulması temel hedeftir.
- c) İlköğretim kurumlarının kuruluş ve işleyişi ile her türlü eğitim-öğretim programlarının hazırlanması ve uygulanmasında Atatürk ilke ve inkılâplarına uyulur. Evrensel değerler içinde millî kültürün öğrenilmesine ve geliştirilmesine önem verilir.
- d) İlköğretim kurumları; dil, ırk, cinsiyet, felsefî inanç ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, zümre veya sınıfa ayrıcalık tanınmaz.
- e) Eğitim-öğretim etkinlikleri; öğretim ilkeleri, öğrenci düzeyi, çevre özellikleri ve programda belirtilen esaslar dikkate alınarak 5 inci maddedeki amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve uygulanır.
- f) İlköğretim kurumlarında herkese imkân ve fırsat eşitliği sağlanır. Ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacıyla parasız yatılılık ve bursluluk imkânları sağlanır. Özel eğitim gerektiren ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel önlemler alınır.
- g) İlköğretim okullarında eğitim-öğretim hizmetleri, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleriyle toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenir.
- h) İlköğretim kurumlarında demokrasi bilincinin geliştirilmesi, hür ve demokratik bir eğitim-öğretim sürecinin yaşatılması sağlanır. Bu amaçla öğrenci, öğretmen, personel, yönetici ve veliler; kurumda iş birliği, iş bölümü, seçme, seçilme, katılma ve düşüncelerini açıklayabilme gibi

demokratik kuralların uygulandığı, sevgi ve saygıya dayalı uyumlu bir çalışma ortamı oluştururlar.

- i) İlköğretim kurumlarında karma eğitim-öğretim yapılır.
- j) İlköğretim kurumlarında uygulanan programlar, yöntem ve teknikler ile kullanılan eğitim teknolojisi; bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun olarak yenilenecek, okul, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli geliştirilir.
- k) İlköğretim kurumlarında açıklık, güvenirlilik ön plânda tutulur. Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin kurul ve komisyonlarca yürütülmesi, öğrenci, öğretmen, veli ve çevrenin gözetim ve denetimine açık tutulması sağlanır.
- l) İlköğretim kurumlarında kaynaklar etkili ve verimli olarak kullanılır, eğitim-öğretimde kalite artırılır, kurumun rekabet gücü geliştirilir.
- m) Yönetici ve öğretmenler, eğitim-öğretim ve yönetimde mevzuat ve programların ön gördüğü plânları hazırlar ve uygular. İlköğretim kurumlarında öğrencilerin eğitimlerini her yerde ve her zaman sürdürmeleri için gerekli önlemler alınır.
- n) Eğitim-öğretimde kalite, etkili bir okul, aile ve çevre iş birliği ile sağlanır.
- o) Öğrencilere temel bilgi, beceri ve değerleri kazandırmak, öğrencilerin davranış, ilgi ve yeteneklerini belirlemek, programlar doğrultusunda başarılarını not ile değerlendirmek, meslek alanlarını tanıtmak ve yönlendirmek için gerekli önlemler alınır (M. E. B. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 27.08.2003, 25212).

1.3. İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA YER ALAN KURULLAR

Geleceğin toplumu, eğitim sistemlerinin yetiştireceği insan tipine göre şekil alacaktır. Ülkeler, küreselleşme sürecine göre eğitim sistemlerini uyarlama ve küreselleşen dünyanın evrensel değerlerine uygun bir eğitimi gerçekleştirme çabası içindedirler (Çelik, 1995, s.557).

Okul denilen örgütün eğitim sistemi içindeki yeri ve önemi, okulun eğitim yönetimini oluşturan, sistemin en stratejik parçası bulunuşundan ve eğitimi değerlendirebilme araçlarının başında gelmesinden kaynaklandığını belirtmektedir. Bu nedenlerden dolayı okul yönetimi ve yöneticisinin sistemin başarısı üzerindeki etkisi büyük olmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 07.08.1992–21308 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Kasım 1999/2506 tarih ve sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi, Eylül 2003/2552 tarih ve sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretimde Yönelme Yönergesi doğrultusunda ilköğretim okullarında bulunan kurullar aşağıda verilmektedir:

- Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları,
- Öğretmenler Kurulu,
- Zümre Öğretmenler Kurulu,
- Şube Öğretmenler Kurulu,
- Öğrenci Kurulu,
- Yönelme Öneri Kurulu.

1.3.1. Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları

Okullar eğitim yoluyla bireyin içinde yaşadığı topluma ve kendisine yararlı olarak yetişmesini sağlamak için çalışırken bu eğitim süreçlerini örgün bir yolla, diğer bir anlatımla planlı ve düzenli olarak yürütmek zorundadır.

Eğitim yöneticilerinin çalıştıkları kurumda, herkes tarafından paylaşılan ortak değerler ve inançlar oluşturması da gerekir. Bir eğitim örgütü, tüm politika ve eylemlerini yönlendiren sağlam bir misyonla hayatiyetini sürdürebilir. Eğitim yöneticisinin artık, sadece koltuğunda oturarak bir mevzuat bekçisi gibi katı bürokrasi kurallarının arkasına sıkışıp kalma dönemi gerilerde kalmıştır. Okul

dinamik bir çevredir. Toplumun okul örgütlerinden beklentileri her geçen gün değişmektedir (Çelik, 1995, s. 51).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve uygulamaya konan Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi'nin amacı, eğitim kurumlarının millî eğitimin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda işlevlerini yürütürken birbirlerini tamamlaması ve bir bütün oluşturması; bu kurumlara öğrenci alınacak çevrelerin belirlenmesi; nüfusu az ve dağınık olan yerlerde merkez okulların oluşturulması; eğitim kurumlarındaki eğitim personelinin, fizikî kapasitenin, ders araç ve gerecinin ortak, etkili ve verimli kullanılması; okulun iç ve dış öğeleri ile yerel yönetimler, özel sektör ve gönüllü kuruluş temsilcilerinin eğitim yönetimi ve karar süreçlerine katılımı ile katkılarının sağlanması; okulun çevre ile bütünleştirilerek çevrenin övünç kaynağı hâline dönüştürülmesi ve akademik çevre ile okulun her alanda iş birliğine teşvik edilmesi; böylece eğitimde kalitenin yükseltilmesi ve sürekliliğinin sağlanmasına imkân verecek eğitim bölgeleri ve eğitim kurullarının oluşturulmasına ilişkin temel ilkeleri, yönetimi, işleyişi ve işlevlerini düzenlemektir.

Milli Eğitim Bakanlığı 2506 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlan Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları Yönergesi'nde yer alan kurullar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu,
- Eğitim Bölgesi Danışma Kurulu,
- Eğitim Bölgesi Zümre Başkanları Kurulu,

1.3.1.1. Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunun Oluşumu

Eğitim yöneticilerinin, kendi alanlarındaki değişimleri izlemeleri, diğer yandan da, hızlı değişim sonucu toplumun eğitim örgütlerinden beklentilerini karşılamaları gerekir. Eğitim yöneticilerinin vizyonu ve misyonu olmalıdır. Bugün Türkiye'de ve diğer ülkelerde, birçok alanda olduğu gibi eğitim yönetimi, okul

yönetimi alanında da eğitim yönetiminin kuramsal ve uygulama boyutuna ışık tutacak araştırmalar yapılmaktadır.

Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu, eğitim bölgesinin yönetiminde, koordinatör müdürün başkanlığında, bölgede bulunan eğitim kurumlarının müdürlerinin katılımı ile oluşmaktadır.

Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunun Görevleri

Eğitim bölgesi müdürler kurulu, öğretim yılı başında, ikinci yarıyıl başında ve ders yılı sonunda, ihtiyaç duyulması halinde koordinatör müdürün çağrısı üzerine toplanmaktadır. Eğitim bölgesi danışma kurulunun önerileri doğrultusunda, eğitim bölgesi uygulama plân ve programını düzenleyerek ders yılı sonunda uygulamanın değerlendirme raporunu hazırlamaktadır. Kurulun başlıca görevleri ilgili yönergede şöyle sıralanmaktadır:

- a) Eğitim kurumlarına öğrenci alınacak çevrelerin belirlenmesine,
- b) Merkez okulların oluşturulmasına,
- c) Bölgede eğitime ayrılacak kaynakların tespiti ile bunların bölgede ortak, etkili ve verimli kullanımı için program hazırlanmasına,
- d) Bölgede eğitim öğretimin kesintisiz ve eksiksiz yürütülmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına,
- e) Milli bayramların bölgede bütünlük içinde kutlanması için gerekli organizasyonun yapılmasına ilişkin, bu yönerge kapsamında kurulan kurullar ile ilgili diğer kurul ve komisyonlara eğitim bölgesi danışma kurulunun görüşlerini de dikkate alarak önerilerde bulunur (MEB Eğitim Bölgeleri Ve Eğitim Kurulları Yönergesi, 1999, madde 18).

1.3.1.2. Eğitim Bölgesi Danışma Kurulunun Oluşumu

Bu kurul, eğitim bölgesi koordinatör müdürünün başkanlığında, eğitim bölgesinde bulunan eğitim kurumlarının müdürleri, öğretmen, öğrenci ve veli

temsilcileri ile diğer kamu, özel sektör ve gönüllü kuruluş temsilcilerinin katılımı ile oluşturulmaktadır. Bu kurulda temsilci olarak bulunan üyeler aşağıda yer almaktadır:

- a) Eğitim bölgesinde bulunan eğitim kurumları müdürlerinin,
- b) Eğitim bölgesi zümre başkanları kurulunun kendi aralarından seçecekleri iki öğretmenin,
- c) Her derecedeki eğitim kurumunu temsilen koordinatör rehber öğretmenlerin kendi aralarından seçecekleri birer öğretmenin,
- d) Rehberlik Araştırma Merkezi müdürünün veya temsilcisinin,
- e) Sağlık Eğitim Merkezinden bir temsilcinin,
- f) Eğitim Araçları ve Donatım Merkezi müdürünün veya temsilcisinin,
- g) Sivil Savunma Uzmanının,
- h) Bölgede yer alan mahalle ve köy muhtarlarını temsilen birer muhtarın,
- i) İlde faaliyet gösteren kamu çalışanları sendikalarından en çok üyeye sahip sendika temsilcisinin,
- j) Yerel yönetimi temsilen il genel ve belediye meclisinden birer üyenin,
- k) İlde faaliyette bulunan Esnaf ve Sanatkâr Odaları Başkanlığınca seçilecek bir temsilcinin,
- l) Eğitim bölgesi müdürler kurulu tarafından belirlenen ve bölgede faaliyet gösteren özel ya da kamu kurumu temsilcilerinin,
- m) Bölgede faaliyet gösteren ve eğitim bölgesi müdürler kurulunca seçilen gönüllü kuruluşlardan bir temsilcinin,
- n) İldeki Yüksek Öğretim Kurumu tarafından görevlendirilecek bir temsilcinin,
- o) Bölgede bulunan eğitim kurumlarının okul öğrenci kurulu, okul koruma derneği ve okul aile birliği başkanlarının kendi aralarından seçecekleri birer temsilcinin katılımı ile oluşmaktadır.

Eğitim Bölgesi Danışma Kurulunun Görevleri

Kurul öğretim yılı başında, ikinci yarıyıl başında, ders yılı sonunda olmak üzere yılda üç kez toplanmaktadır. Kurulun başlıca görevleri ilgili yönetmelikte şöyle sıralanmaktadır:

- a) Örgün ve yaygın eğitimin, bölgenin istek ve ihtiyaçlarına, istihdam durumuna ve özelliklerine göre ilgili kurullarla iş birliği yaparak yönlendirilmesi, plânlanması ve yürütülmesine,
- b) Eğitim ve öğretimin kesintisiz ve eksiksiz yürütülmesi için gerekli önlemlerin alınmasına,
- c) Bölgedeki eğitim kurumları arasında gerekli iş birliği ve koordinasyonun gerçekleştirilmesine,
- d) Eğitim bölgesinde Yüksek Öğretim Kurumlarıyla iş birliği yapılacak konuların belirlenmesine,
- e) Eğitim bölgesi içinde ve eğitim bölgeleri arasında dayanışma ve rekabeti sağlamak suretiyle eğitimde kalitenin yükseltilmesine,
- f) Eğitim kurumları dışında, bölgenin eğitime ayrılacak tüm potansiyel kaynaklarının seferber edilmesine,
- g) İlgili komisyonlarla iş birliği yaparak, öğrencilerin eğitim kurumlarına dengeli dağılımının sağlanmasına,
- h) Başta insan kaynağı olmak üzere diğer kaynakların eğitim kurumları arasında ayırım yapılmaksızın verimli, etkili ve ortak kullanımının sağlanmasına,
- i) Bölgenin eğitimine katkıda bulunacak okul ile toplum bütünleşmesinin sağlanmasına,
- j) Öğretmen ve diğer personelin hizmet içi eğitiminin sağlanmasına,
- k) Taşımali eğitim vb. konularla ilgili önlemlerin alınmasına ilişkin olarak görüş ve önerilerde bulunur (MEB Eğitim Bölgeleri Ve Eğitim Kurulları Yönergesi, 1999, madde 17).

Ayrıca kurul, bölgenin ihtiyaç duyduğu bir konuda çalışma yapmak, kurula gerekli bilgi ve dokümanı sunmak, proje yapmak ve kurulun karar almasını kolaylaştırmak vb. amaçlarla öğretmenler, okul müdürleri ve diğer alan uzmanlarından proje ekipleri ve komisyonlar kurulmasına ilişkin de görüş bildirebilmektedir.

1.3.1.3. Eğitim Bölgesi Zümre Başkanları Kurulunun Oluşumu

Bu kurul, koordinatör müdürün veya eğitim bölgesinde görevlendireceği bir okul müdürünün başkanlığında, bölgede bulunan okulların zümre başkanları, bölüm şefleri, koordinatör müdür tarafından belirlenen okulun, okul öğrenci kurulunu temsilen iki üye, rehber öğretmen, koordinatör müdürün belirlediği okulun, okul aile birliğini temsilen gözlemci olarak katılacağı iki üye ile oluşmaktadır.

Eğitim Bölgesi Zümre Başkanları Kurulunun Görevleri

Eğitim bölgesi zümre başkanları kurulu, koordinatör müdür tarafından yapılacak plânlamaya uygun olarak öğretim yılı başında, ikinci yarıyıl başında, ders yılı sonunda ve ihtiyaç halinde toplanmaktadır. Kurulun başlıca görevleri ilgili yönergede şu şekildedir:

- a) Eğitim ve öğretim programlarının uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve bu güçlüklerin giderilmesine,
- b) Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile bölgenin özellikleri incelenerek öğrencilerin başarılı olmaları konusunda alınması gereken önlemlere,
- c) Ders programlarının ve derslerin birbirlerine paralel olarak yürütülmesine, bölgede bulunan ders araçlarından, laboratuvar, spor salonu, kütüphane, işlik vb. imkânlardan bir program çerçevesinde plânlı bir şekilde yararlanılmasına,
- d) Derslerde izlenecek yöntem ve teknikler ile zümre/sınıf öğretmenlerinin eğitim ihtiyaçları ve derslerde kullanılacak eğitim araç ve gereğine ilişkin donatım önceliklerinin belirlenmesine,

- e) Yıllık, ünite ve günlük plânlar ile gezi, gözlem, deney ve inceleme plânları arasında bölgede birlik ve koordinasyonun sağlanmasına,
- f) Ölçme ve değerlendirmede birlik ve beraberliğin sağlanmasına,
- g) Meslekî eserler ile eğitim ve öğretim alanındaki yeni gelişmelerden öğretmenlerin bilgilendirilmesine,
- h) Bölgedeki eğitim ve öğretimin plânlanmasına, zümre ve branşlar arası bilgi akışı ve paylaşımı ile öğrenci başarısının artırılmasına,
- i) Öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerle öğrenme güçlüğü çekilen konuların ilgili sınıf/zümre öğretmenleri ile iş birliği yapılarak belirlenmesine ve gerekli önlemlerin alınmasına,
- j) Bölgede, standart başarı testlerinin uygulanarak toplanan bilgilerle öğrencilerin genel başarı seviyesinin belirlenmesine,
- k) Öğretim programları ile öğretim hizmetlerinin değerlendirilerek öğretimin kalitesinin yükseltilmesine,
- l) İlköğretimdeki öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre orta öğretim kurumlarına geçişlerine kılavuzluk edecek tanıtıcı programların hazırlanmasına,
- m) Bölgenin eğitim ihtiyacı belirlenerek bu ihtiyacın giderilmesine ilişkin olarak görüş ve önerilerde bulunur (MEB Eğitim Bölgeleri Ve Eğitim Kurulları Yönergesi, 1999, madde 16).

1.3.2. Öğretmenler Kurulu ve Oluşumu

Öğretmenler kurulu, okul müdürünün başkanlığında müdür yardımcıları ile bütün öğretmenler ve okul rehber öğretmenleri ile ilköğretim kurumunun özelliği dikkate alınarak kurumda görevli uzman ve usta öğreticilerden oluşmaktadır. Müdürün bulunmadığı zamanlarda öğretmenler kuruluna varsa müdür başyardımcısı, yoksa görevlendireceği müdür yardımcılardan biri başkanlık etmektedir.

Kurulun çalışma usulleri ilgili yönergede belirtilmektedir:

- a) Öğretmenler kurulu ders yılı başında, ikinci yarıyıl başında, ders yılı sonunda ve okul yönetimince gerek duyulduğu zamanlarda toplanır.
- b) Kurulun toplantı günleri ve gündemi, müdür tarafından iki gün önceden duyurulur.
- c) İlk toplantıda önceki yılın değerlendirmesi ile yeni öğretim yılı çalışma esasları belirlenir ve iş bölümü yapılır.
- d) Ders yılı içinde yapılan toplantılarda çalışmalar gözden geçirilip değerlendirilir, eksiklik ve aksaklıkların giderilmesi için alınacak önlemler görüşülür ve kararlaştırılır.
- e) Ders yılı sonunda yapılan toplantıda öğrencilerin devam-devamsızlık ve başarı durumları gözden geçirilir. Üst makamlarca ve okul yönetimince verilen konular görüşülür ve karara bağlanır.
- f) Öğretmenler kurulu toplantılarında alınan kararlar tutanakla tespit edilir ve toplantıya katılanlar tarafından imzalanır. Toplantıya katılmayanlar bu tutanakta belirtilir ve bilgi edinmeleri bakımından kendilerine imzalatılır.
- g) Toplantıların ders saatleri dışında yapılması esastır. Ancak, ikili öğretim yapan okulların tüm öğretmenlerinin aynı anda toplanmalarına gerek duyulduğunda, okul yönetimince bağlı bulunduğu millî eğitim müdürlüğüne bilgi verilmesi şartıyla toplantı günlerinde yarım gün öğretim yapılır.
- h) İlköğretim okullarında görevli yönetici ve öğretmenler derslerin kesiminden 1 Temmuz'a, 1 Eylül'den derslerin başlangıcına kadar olan sürede meslekî çalışma yaparlar. Meslekî çalışmalarda; yapılacak eğitim-öğretim faaliyetleri, ilgili mevzuat ve mevzuatla yapılan değişiklikler ile rehberlik araştırma, planlama gibi çalışmalara yer verilir. Meslekî çalışma programı okul yönetimince hazırlanarak il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne onaylatılır ve uygulanması sağlanır. Mesleki çalışma programı hazırlanırken ve uygulanırken ilköğretim müfettişlerinin görüşleri de alınır (MEB İlköğretim Kurumları İlköğretim Yönetmeliği, 1992, madde 108).

1.3.3. Zümre Öğretmenler Kurulu ve Oluşumu

Kurul, 1-5'inci sınıflarda aynı sınıfı okutan sınıf öğretmenleri ve varsa branş öğretmenlerinden, 6-8'inci sınıflarda branş öğretmenlerinden oluşmaktadır. Okul müdürünün görevlendireceği bir müdür yardımcısının veya branş öğretmenleri arasından seçimle belirlenen bir öğretmenin başkanlığında, okul müdürlüğünce yapılacak plânlamaya uygun olarak öğretim yılı başında, ortasında, sonunda ve ihtiyaç duyuldukça toplanmaktadır. Bu toplantılarda, programların ve derslerin birbirine paralel olarak yürütülmesi, ders araçlarından, laboratuvar, spor salonu, kütüphane ve işliklerden plânlı bir şekilde yararlanılması, öğrenci ödevleri ve derslerin değerlendirilmesi, derslerde izlenecek yöntem ve teknikler ile benzeri konularda kararlar alınmaktadır.

Zümre öğretmenler kurulunda yapılan çalışmalar ilgili yönergede şu şekilde yer almaktadır:

- a) Eğitim-öğretim programları incelenir ve ortak bir anlayış oluşturulur.
- b) Uygulamalarda karşılaşılan güçlükler üzerinde durulur ve bunların çözüm yolları aranır.
- c) Öğrencilerin çalışma ve eğitim durumları ile çevrenin özellikleri incelenir ve alınacak önlemler kararlaştırılır.
- d) Yıllık, ünite ve günlük plânlara ile gezi, gözlem, deney ve inceleme planları arasında birlik sağlanır.
- e) Meslekî eserler ve eğitim alanındaki yeni gelişmeler incelenir.
- f) Uygulamak ve değerlendirmek üzere ortak ölçme ve değerlendirme araçları hazırlanır (MEB İlköğretim Kurumları İlköğretim Yönetmeliği, 1992, madde 109).

1.3.4. Şube Öğretmenler Kurulu ve Oluşumu

Şube öğretmenler kurulu, 4, 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarda aynı şubede ders okutan öğretmenler ile okul rehber öğretmeninden oluşmaktadır. Gerek görülürse

öğrenci velileri, seçikle belirlenmiş olan sınıf başkanı ve öğrenci temsilcileri kurula çağrılmaktadır.

Şube öğretmenler kurulu, okul yönetimince yapılacak plânlamaya göre birinci yarıyılın ikinci ayında, ikinci yarıyılın birinci veya ikinci haftasında, yıl sonunda ve yetiştirme kurslarının bitimini izleyen ilk iş günü okul müdürü ya da görevlendireceği müdür yardımcısı veya şube rehber öğretmenin başkanlığında toplanmaktadır. Bunların dışında, kurul ihtiyaç duyulduğunda şube rehber öğretmeni veya rehber öğretmenin önerisinin okul yönetimince uygun görülmesi hâlinde toplanmaktadır.

Şube öğretmenler kurulunda yapılan çalışmalar ilgili yönergede aşağıdaki şekliyle yer almaktadır:

- a) Yetiştirme kurslarının bitimini izleyen ilk iş gününde yapılacak toplantıda bu Yönetmeliğin 47 ve 48 inci maddelerine göre yapılması gereken görevler yerine getirilir.
- b) Şubedeki öğrencilerin kişilik, beslenme, sağlık, sosyal ilişkiler, başarı ve ailenin ekonomik durumları değerlendirilerek alınacak önlemler görüşülür ve alınan genel kararlar, uygulanmak üzere şube öğretmenler kurulu karar defterine yazılır (MEB İlköğretim Kurumları İlköğretim Yönetmeliği, 1992, madde 110).

1.3.5. Öğrenci Kurulu ve Oluşumu

Öğrenci kurulu, öğretmenler kurulu tarafından seçilen bir öğretmenin rehberliğinde okulun 1-8 inci sınıf öğrencileri tarafından 6, 7 ve 8 inci sınıf öğrencileri arasından seçilen bir başkan; 4 ve 5 inci sınıflar arasından seçilen ikinci başkan ve 1-8 inci sınıf şubelerinden seçilen birer temsilciden oluşmaktadır.

Okul öğrenci kurulu rehber öğretmenin veya öğrenci başkanının çağrısı ile toplanmaktadır. İlk toplantıda yıllık çalışma programını hazırlayıp okul müdürünün onayına sunmaktadır. Çalışma programında eğitim-öğretim ortamının daha uygun duruma getirilmesi, verimin artırılması, öğrenci sorunlarının giderilmesi ve sosyal

etkinliklerin düzenlenmesi gibi çalışmalara yer verilmektedir. Okul meclisleri temsilcisi de öğrenci kurul başkanının katıldığı kurullara katılmaktadır (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2003, madde 97).

İlköğretim okullarında öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve ihtiyaçlarını belirleyerek olumlu davranışlar kazanmaları ve olumsuz davranışların önlenmesi için; Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu ve Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Üst Kurulu oluşturulur (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, madde 112).

1.3.5.1. Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu

Kurul, öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmenin başkanlığında; öğretmenler kurulunca seçilen bir sınıf ve bir şube rehber öğretmeni, varsa okulun rehber öğretmeni, bir önceki öğretim yılında "Üstün Başarı Belgesi" ile ödüllendirilen öğrencilerden bir temsilci ile okul gelişim yönetim ekibi veli temsilcisi ve okul öğrenci kurulu başkanının katılımıyla öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulunun katılımı ile oluşmaktadır.

İkili öğretim yapılan okullarda, ayrı ayrı öğrenci davranışlarını izleme, değerlendirme ve geliştirme kurulunun oluşturulabileceği kurulun başlıca görevleri şöyle sıralanmaktadır:

- a) Okul düzenini sağlamak üzere okul yönetimi; öğretmen, okul destek personeli, öğrenci ve veli tarafından getirilen olumlu veya olumsuz davranış ve uygulamaları görüşmek ve aldığı kararları, öğrenci davranışlarını değerlendirme üst kuruluna bildirmek.
- b) Okulda örnek davranışlarda bulunan, derslerde başarılı olan sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılarak üstün başarı gösteren öğrencileri saptamak ve ödüllendirilmelerini sağlamak.
- c) Olumsuz öğrenci davranışlarını incelemek, nedenlerini araştırmak, değerlendirmek ve bu konuda uygun görülen rehberlik çalışmalarının

uygulanmasını sağlamak, yaptırım uygulanmasına karar verilenlerin dosyasını üst kurula göndermek.

- d) Okul düzeninin olumlu işleyişini sağlamak amacıyla çeşitli etkinlikler için programlar hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak.
- e) Çalışmalarını okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile eş güdüm içinde yürütmek (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, madde 114).

Kurul, kendisine ulaştırılan görüş ve önerileri en geç beş iş günü içinde inceleyip değerlendirerek aldığı kararları, davranışları değerlendirme defterine kayıt etmekte ve en geç iki iş günü içinde üst kurula bildirmektedir. Bunun yanı sıra kurul, ayda en az bir kere toplanarak öğrencilerin davranışlarına ilişkin genel değerlendirme yapmaktadır.

1.3.5.2. Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Üst Kurulu

Öğrenci davranışlarını değerlendirme üst kurulu; müdür başyardımcısının, bulunmadığı hâllerde müdür yardımcısının başkanlığında, her ders yılının ilk ayında öğretmenler kurulunca gizli oyla seçilecek iki asil ve iki yedek öğretmen ile okul rehber öğretmeni ve okul aile-birliği başkanından oluşmaktadır. Ayrıca ikili öğretim yapılan okullarda, ayrı ayrı öğrenci davranışlarını değerlendirme üst kurulu oluşturulabilmektedir. Kurul, ulaştırılan karar, görüş ve önerileri en geç on iş günü içinde inceleyerek karar almakta ve uygulanmak üzere ilgililere duyurmaktadır.

Öğrenci davranışlarını değerlendirme üst kurulu, üyelerin çoğunluğu ile ayda bir kez toplanmakla birlikte gerekli durumlarda üyelerden birinin yazılı isteği ve kurul başkanının uygun görmesi ya da kurul başkanının toplantıya çağırması hâlinde de toplanabilmektedir.

Kurulun başlıca görevleri ilgili yönetmelikte aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

- a) Öğrenci merkezli bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla bilimsel bir eğitim programı, rehberlik, etkin bir veli-okul-çevre ilişkisi ve okul binasının etkin ve verimli kullanılmasına öncülük etmek.

- b) Öğrenci davranışlarının kaynağını saptamak, değerlendirmek, yönlendirmek ve gerektiğinde ailesi, rehberlik ve araştırma merkezleri ile iş birliği yapmak.
- c) Gösterdikleri olumsuz davranış özelliklerine göre fizikî ve ruhsal rahatsızlığı olan öğrencilerin sağlık kuruluşlarına sevkleri ile ilgili girişimlerde bulunmak, tedavilerinin yaptırılmasını izlemek.
- d) Özel yeteneği saptanan öğrencilerin bu alanlarla ilgili destek eğitimi almaları için gerekli önlemleri almak, yeni imkânlar sunmak için Bilim ve Sanat Merkezleri, Halk Eğitim Merkezleri, Özel Öğretim Kurumları, Devlet Tiyatroları, İl Kültür Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, İlçe İzcilik Kurulu, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi gibi kuruluşlar ile iş birliği yaparak kendilerini geliştirmelerine imkân sağlamak.
- e) Davranışlarının olumlu hâle getirilmesinde temel yaklaşım; öğrencilerde, eleştiri, öz eleştiri kavramı ve bilincini geliştirmek, yanlış davranışlarının farkına varmasını sağlamak ve doğruyu kavramalarına yardımcı olmak amacıyla ceza değil, ikna sürecinin işletilmesi, olumlu davranışlarının ödüllendirilmesi için gerekli önlemleri almak.
- f) Öğrencilerin sorumluluk almalarına, dürüst, güvenilir, saygılı ve başarılı olmalarına katkıda bulunmak, zararlı alışkanlıklar edinmelerini ve uygun olmayan yerlere gitmelerini önlemek için girişimlerde bulunmak ve bu amaçla veli-çevre iş birliğini sağlamak.
- g) Bütün tedbirlere rağmen uyumsuzluk gösteren öğrencilerle ilgili olarak uygulanacak yaptırıma yönelik karar almak. (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, madde 117).

1.3.6. Yönelme Öneri Kurulu ve Oluşumu

Yönelme Yönergesi, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Kalkınma Plânları, Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği, Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

ve Millî Eğitim Bakanlığı Şûra Kararlarına dayanılarak Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okulları öğrencilerinin ilgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve uygun programlara yönlentilmelerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel ilköğretim okullarındaki öğrencileri yönlentmede yönetici, öğretmen, rehberlik ve araştırma merkezlerince yapılacak işlere ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

İlköğretim kurumlarında izlemeye dayalı yönlentme hükümleri Eylül 2003/2552 tarih ve sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretimde Yönlentme Yönergesiyle düzenlenmektedir. Yönlentmede aşağıdaki ilkelere uyulmaktadır:

- a) Yönlentme bir süreçtir. Ana sınıfından başlayarak öğrenci hakkında öğrenimi boyunca yapılacak sürekli gözlem ve değerlendirmelere göre yapılır.
- b) Eğitim-öğretim etkinliklerinin merkezinde öğrenci yer alır. İlgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerinin ortaya çıkması için öğrencinin etkin olabilmesinin koşulları sağlanır.
- c) Yönlentme, öğrencilerin tümüne fırsat eşitliği sağlayacak şekilde yapılır; ilgi, istek ve yeteneklerine öre yetişmeleri sağlanır. Herkesin başarılı ve mutlu olabileceği bir programa girmesi amaçlanır, bu yönde olanaklar araştırılır ve kişi desteklenir.
- d) Yönlentme, zorlayıcı değil, kişinin kararının doğru ve gerçekçi olması yönünde yol göstericidir. Öğrenci, kendi geleceğini plânlama ve geleceğine yönelik karar verme hakkına sahiptir, aldığı kararın sorumluluğunu taşır.
- e) Yönlentme; yönetici, öğretmen, öğrenci, rehber öğretmen ve veli katılımıyla okul, program ve çevre olanakları gibi etkenler dikkate alınarak yapılır.
- f) Yönlentme sürecinde; hem öğrenci, hem de uygulamaların içeriği açısından ön yargısız ve nesnel davranılır.
- g) Tanıma, izleme, değerlendirme ve yönlentme etkinlikleri, bilimsel esaslara ve yeniliklere göre yapılır (MEB İlköğretimde Yönlentme Yönergesi, 2003, madde 5).

Öğrenci kendini tanıdıka ve kendi gelişimi için yararlanabileceği bilgileri edindikçe bu iki grup bilgiyi kullanarak gelişimine uygun durumlara yönelmeye başlayacaktır. İlköğretimde yöneltme etkinliklerinin amacı şu şekilde özetlenebilir:

Öğrencilerin;

- a) Yeteneklerini, ilgilerini ve kişilik özelliklerini tanımalarına, isteklerinin farkında olmalarına,
- b) Sahip oldukları benlik kavramının kendi geleceklerini ve meslek seçimini etkileyeceğini anlamalarına,
- c) Tüm mesleklerin topluma yararlı olduğu bilincini geliştirmelerine,
- d) Eğitim sürecinde farklı programlar, kendilerini sınavabilecekleri seçmeli dersler, ders dışı etkinlikler, üst öğrenim kurumları ve çalışma alanları hakkında bilgi sahibi olmalarına,
- e) Meslek inceleme yöntemlerini kavramalarına ve bu yöntemleri uygulamalarına,
- f) Yaşamları ile ilgili kararlar alabilmelerine, uygulayabilmelerine ve alacakları kararların sonuçlarını önceden kestirebilmelerine,
- g) Akademik başarının üst öğrenim kurumlarına veya çalışma hayatına yönelmelerinde önemli olduğunu kavramalarına,
- h) Niteliklerine uygun akademik eğitime, meslekî ve teknik eğitime veya güzel sanatlar eğitimine yönelmelerine yardımcı olmaktır (MEB İlköğretimde Yöneltme Yönergesi, 2003, madde 6).

Bu doğrultuda öğrencinin ilgi, istek, yetenek ve kişilik özellikleri hakkında velinin de bilgilendirilmesi ve yöneltme sürecine katılımı sağlanmaktadır.

1.3.6.1. İlköğretim Okullarında Yöneltme Süreci

İlköğretim okullarındaki öğrencilerde eğitimleri süresince karar verme ve problem çözme becerilerini öğrenme, kendi özellikleri ile eğitim amaçları arasındaki ilişkiyi görme, güçlü ve zayıf yönlerini, yeteneklerini tanıma ve keşfetme, cinsiyet ile

meslek alanındaki ön yargıları fark etme ve sorgulama yapacak bilinç oluşturulmaya çalışılmalıdır.

İlköğretim okullarında yöneltme sürecinin işleyişi aşağıda belirtildiği şekildedir:

- a) Ana sınıftan itibaren her öğrenciye ait bir öğrenci dosyası tutulur.
- b) 6, 7 ve 8 inci sınıfların her şubesi için şubede ders okutan branş öğretmenleri tarafından sınıf gözlem formu doldurulur ve nisan ayının sonuna kadar sınıf/şube rehber öğretmenine teslim edilir.
- c) Şube rehber öğretmeni tarafından veli bilgilendirme toplantısına kadar sınıf gözlem formlarına dayanılarak her öğrenci için gözlem raporu düzenlenir.
- d) Mayıs ayında veli bilgilendirme toplantısı yapılır ve bu toplantıda gözlem raporlarının bir örneği velilere dağıtılır.
- e) Gözlem raporunda, veli ve öğrencinin de görüş bildirecekleri bir bölüm bulunur. Öğrenci ve/veya velinin eklemek istediği veya katılmadığı hususlar varsa raporda belirtilir. Bu raporlar, bir hafta içinde okula geri gönderilir.
- f) Gözlem raporları okul müdürü tarafından onaylandıktan sonra öğrenci dosyasında saklanır.
- g) Diploma almaya hak kazanan öğrenciler için yöneltme öneri kurulu tarafından iki nüsha yöneltme öneri formu düzenlenir ve bir örneği diplomayla birlikte öğrenciye verilir. Diğer örneği öğrenci dosyası ile birlikte kayıt yaptırdığı öğrenim kurumuna gönderilir (MEB İlköğretimde Yöneltme Yönergesi, 2003, madde 7).

1.3.6.2. Yöneltme Sürecinde İlgililerin Görevleri

İlköğretimin ikinci kademesinden itibaren yönlendirmeye gidilmesi, en az 8 yıllık bir zorunlu eğitim ve öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirilmelerinin ve nitelikli ara insan gücü yaratılmasının ana hedef olarak seçilmiştir.

Yöneltme sürecinde okul müdürünün, müdür yardımcısının, şube rehber öğretmenin, branş öğretmenin, sınıf öğretmenin, rehber öğretmenin ve rehberlik ve araştırma merkezinin üzerine düşen görevleri yaparak işbirliği içinde çalışması gerekmektedir.

1.3.6.2.1. Yöneltme Sürecinde Okul Müdürünün Görevleri

Yöneltme öneri kuruluna başkanlık edecek olan okul müdürünün belli başlı görevleri İlköğretimde Yöneltme Yönergesi'nde yer aldığı şekli ile şöyledir:

- a) Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin yöneltme çalışmalarına katılımlarını ve aralarındaki koordinasyonu sağlar. Ayrıca öğrencilerin tüm etkinliklere etkin olarak katılabilmeleri için gerekli koşulları hazırlar.
- b) İkinci yarıyıl başı öğretmenler kurulu toplantısında, mayıs ayında yapılacak olan veli bilgilendirme toplantı tarihinin belirlenmesini gündeme alır.
- c) İkinci yarıyıl başı öğretmenler kurulu toplantısında her şube için şubede ders okutan öğretmenlerin sayısı doğrultusunda, üçten az olmamasına dikkat ederek her iki kurulunda görev alacak branş öğretmenlerini teklif eder.
- d) Gözlem raporlarını işlem sürecine uygunluğu ve eksiksizliği açısından inceleyerek onaylar.
- e) Bir müdür yardımcısını yöneltme çalışmalarıyla ilgili olarak görevlendirir (MEB İlköğretimde Yöneltme Yönergesi, 2003, madde 8).

1.3.6.2.2. Yöneltme Sürecinde Müdür Yardımcısının Görevleri

Yöneltme çalışmalarından sorumlu müdür yardımcısının görevleri ilgili yönergede şöyle sıralanmaktadır:

- a) Okulun olanakları doğrultusunda yöneltme çalışmalarında gereksinim duyulan her türlü araç-gereç ve uygun fizikî ortamı sağlar.

- b) Yönelme hizmetleri kapsamında kullanılacak formların teminini ve dağıtımını sağlar, öğretmenler tarafından düzenli ve eksiksiz doldurulmasını izler.
- c) Bilgi akışının sağlanabilmesi için öğrenci dosyalarını sınıf öğretmeni/şube rehber öğretmeni değişikliğinde teslim alır ve yeni görevlendirilen öğretmene teslim eder.
- d) Herhangi bir eğitim kurumunda ana sınıfı eğitimini tamamlayan öğrencinin öğrenci dosyasını ilgili kurumdan ister.
- e) Nakil durumunda, öğrenci dosyasını nakil belgesiyle birlikte kayıt yaptırılan kula gönderir.
- f) Öğrenci dosyasını öğrencinin kayıt yaptırdığı orta öğretim kurumuna gönderir.
- g) Gerektiğinde diğer müdür yardımcıları ile iş birliği ve koordinasyonu sağlar.
- h) Veli bilgilendirme toplantısına katılmayan velilere gözlem raporlarını, izleyen hafta içinde gönderir.
- i) Yönelme öneri kurullarına katılır.
- j) Yönelme öneri kurulunun öğrencilere önerdiği eğitim programlarının listesini hazırlar ve saklar (MEB İlköğretimde Yönelme Yönergesi, 2003, madde 9).

1.3.6.2.3. Yönelme Sürecinde Şube Rehber Öğretmenin Görevleri

Branş öğretmenleri, rehber öğretmen, veli ve öğrencilerle birlikte götürülen yönelme çalışmalarında şube rehber öğretmenin yapacağı işler ilgili yönetmelikte aşağıdaki şekliyle yer almaktadır:

- a) Öğrenci dosyasını doldurur, meydana gelen değişiklikleri kaydeder.
- b) Yönelme çalışmaları kapsamında kullanılacak bireyi tanıma tekniklerinden de yararlanarak öğrenci hakkında bilgi toplar, öğrenciyi ve gerekli durumlarda veliyi bilgilendirir.

- c) Çalışmalarında, öğrenci hakkında topladığı bilgilerden özel ve kişisel olanların gizliliğini korur.
- d) Branş öğretmenlerinden gelen sınıf gözlem formlarındaki gözlem sonuçlarını, Mayıs ayında yapılacak olan veli bilgilendirme toplantısına kadar her öğrenci için gözlem raporuna işler.
- e) Branş öğretmenlerinden gelen sınıf gözlem formlarını, ait olduğu yıl süresince saklar.
- f) Gözlem raporlarının bir örneğini veli bilgilendirme toplantısında velilere dağıtır, açıklar, özel görüşme talep eden velilerle görüşme yapar.
- g) Veli bilgilendirme toplantısına katılamayan velileri müdür yardımcısına bildirir.
- h) Gözlem raporlarının ikinci örneğini öğrenci dosyasında saklar. Öğrenci ve/veya veli görüşü bildirilen gözlem raporunu da öğrenci dosyasında saklar.
- i) Bilgi akışının sağlanabilmesi için öğrenci dosyalarını şube rehber öğretmeni değişikliğinde okul yönetimine teslim eder.
- j) Üstün yetenekli öğrenciler ile özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin belirlenmesi ve yöneltilmelerinin sağlıklı yapılabilmesi için -varsa- okulundaki rehberlik ve psikolojik danışma servisi, yoksa bağlı bulunduğu rehberlik ve araştırma merkezi ile işbirliği yapar.
- k) Öğrencileri, akademik başarının üst öğrenim kurumlarına geçişteki önemi hakkında bilgilendirir.
- l) Öğrencilere meslek alanları ve üst öğrenim kurumlarını tanıtmak için okul yönetimi ve rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile iş birliği yaparak dokümanlar temin eder, etkinlikler düzenler.
- m) Yöneltilme sürecinde rehber öğretmen ile iş birliği yapar.
- n) 8 inci sınıf şube rehber öğretmeni, yöneltilme öneri kurulu toplantısına kadar her öğrencinin yöneltilme öneri formunun; “İlgi ve Yetenekler, Kişilik

Özellikleri, Akademik Başarısı, Katıldığı Sosyal ve Kültürel Etkinlikler, Öğrenci ve Veli Görüşü” bölümlerini doldurur.

- o) 8 inci sınıf şube rehber öğretmeni, rehber öğretmenle birlikte gözlem raporları ve öğrenci dosyasındaki bilgilerden yararlanarak her öğrenci için eğitim programı önerisi hazırlar, yöneltme öneri formunun “Öneri” bölümünü doldurur. Eğitim programı önerisi hazırlanırken yöneltme öneri formundaki bilgiler esas alınır. Ancak; öğrencinin ilköğretimi süresince elde edilen tüm gözlem sonuçları ve akademik başarısı bir bütünlük içinde değerlendirilir. Öğrenci için güzel sanatlar eğitimi önerilmesi durumunda, yöneltme öneri formunda bu öneriye temel teşkil eden dersin öğretmenin imzasına yer verir.
- p) 8 inci sınıf şube rehber öğretmeni yöneltme öneri kuruluna katılır, sınıfındaki her öğrencinin yöneltme önerisini gerekçeleri ile birlikte kurula açıklar ve kurulun onayına sunar (MEB İlköğretimde Yöneltme Yönergesi, 2003, madde 10).

1.3.6.2.4. Yöneltme Sürecinde Branş Öğretmenin Görevleri

Yöneltme sürecinde yer alan branş öğretmenin ilgili yönergede belirtilen aşağıdaki şu görevleri yerine getirmesi beklenmektedir:

- a) Ders okuttuğu her şube için sınıf gözlem formu doldurur.
- b) Sınıf gözlem formunu, her şubenin şube rehber öğretmene nisan ayı sonuna kadar teslim eder (MEB İlköğretimde Yöneltme Yönergesi, 2003, madde 11).

1.3.6.2.5. Yöneltme Sürecinde Sınıf Öğretmenin Görevleri

Yöneltme sürecinde öğrencileri ilgi, yetenek, kişilik ve yeterlilikleri ile bir bütün içerisinde tanınması beklenen sınıf öğretmenin başlıca görevleri şunlardır:

- a) Öğrenci gelişim dosyasında yer alan “İlgi, Yetenek, Kişilik Özellikleri, Akademik Başarısı, Katıldığı Sosyal ve Kültürel Etkinlikleri” hakkında yıl

içinde yapılacak toplantılar ve görüşmeler ile gözlem sonuçlarını dosyasına işler.

- b) Üstün yetenekli öğrenciler ile özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin belirlenmesi ve yöneltilmelerinin sağlıklı yapılabilmesi için –varsa- okulundaki rehberlik ve psikolojik danışma servisi, yoksa bağlı bulunduğu rehberlik ve araştırma merkezi ile iş birliği yapar.
- c) Meslekler hakkında öğrencileri bilgilendirir.
- d) Rehber öğretmenle iş birliği yapar. (MEB İlköğretimde Yöneltilme Yönergesi, 2003, madde 12).

1.3.6.2.6. Yöneltilme Sürecinde Psikolojik Danışmanın Görevleri

Yöneltilme öneri kurullarına katılmakla yükümlü olan rehber öğretmenin belli başlı görevleri şu şeklide sıralanmaktadır:

- a) Okulun, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri programını, yöneltilme etkinliklerini de kapsayacak şekilde hazırlar.
- b) Sınıf öğretmeni/şube rehber öğretmeni ile iş birliği yaparak eğitsel, meslekî, bireysel rehberlik ile bireyi tanıma uygulamaları ve sonuçlarını pasif ve aktif yöneltilme sürecinde kullanılmak üzere bütünleştirir, değerlendirir.
- c) Yöneltilme sürecinde; öğrencilere, okul yönetimine, öğretmenlere, velilere danışmanlık hizmeti verir.
- d) Veli bilgilendirme toplantısında hazır bulunur, görüşme talep eden velilere yöneltilme çalışmaları hakkında bilgi verir.
- e) Şube rehber öğretmeni ile birlikte diploma almaya hak kazanan öğrenciler için eğitim programı önerisi hazırlar (MEB İlköğretimde Yöneltilme Yönergesi, 2003, madde 13).

1.3.6.3. Yönelme Öneri Kurulunun Çalışma Şekli

Yönelme öneri kurulu; okul müdürünün başkanlığında müdür yardımcısı, rehber öğretmen, şubenin rehber öğretmeni, sınıf öğretmenlerinden bir temsilci ve ikinci yarısı yıl başında yapılacak olan öğretmenler kurulu toplantısında belirlenen branş öğretmenlerinden oluşmaktadır. Kurullarda yer alacak branş öğretmenleri, şubede ders okutan öğretmenler arasından ve bu öğretmenlerin sayısı doğrultusunda üçten az olmamasına dikkat edilerek belirlenmektedir. Bu kurula, öğrencinin 1-5 inci sınıf öğretmeni/öğretmenleri, velisi ile gerektiğinde okul-aile birliği temsilcisi de kurul toplantılarına katılabilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretimde Yönelme Yönergesi'nde yönelme öneri kurulunun çalışma şekli şöyledir:

- a) Diploma almaya hak kazanan öğrenci listelerinin belirlenmesinden sonra her şubenin yönelme öneri kurulu toplanır.
- b) İlgili şubenin şube rehber öğretmeni ve rehber öğretmenin her öğrenci için hazırladığı yönelme önerilerini gerekçeleriyle birlikte değerlendirir.
- c) Kurulun diğer üyeleri tarafından da öğrenci için uygun olduğuna karar verilen eğitim programı üyeler tarafından imzalanır.
- d) Sunulan eğitim programının uygun bulunmaması durumunda kurul, gözlem raporlarını ve öğrenci dosyasını inceleyerek yeni bir öneride bulunur, yönelme öneri formunda gerekçesiyle birlikte belirtir.
- e) Kurulda görevlendirilen müdür yardımcısı, iki nüsha olarak hazırlanan yönelme öneri formunun bir örneğini diplomayla birlikte öğrenciye verir, diğer örneğini öğrenci dosyasında saklar (MEB İlköğretimde Yönelme Yönergesi, 2003, madde 15).

1.3.6.4. Yönelme Sürecinde Kullanılan Form ve Raporlar

Yönelme süresince sınıf öğretmeni, branş öğretmeni, şube rehber öğretmen ve rehber öğretmenin düzenlemesi gereken bazı formlar ve raporlar bulunmaktadır.

1.3.6.4.1. Yönelme Sürecinde Kullanılan Sınıf Gözlem Formu

Öğrencilerin gözlenip izlenerek, farkında olunan ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerinin kaydedilmesi amacıyla her sınıf için sınıf ve branş öğretmenleri tarafından sınıf gözlem formu düzenlenmektedir. Sınıf gözlem formunda; kişilik özellikleri ile sözel-dilsel, mantıksal-matematiksel, görsel-uzamsal, kişiler arası (sosyal), içsel, müziksel-ritmik, bedensel-kinestetik ve doğa alanlarına yer verilmekte, alanlara yönelik ilgi ve yetenek belirten ölçütler sıralanmaktadır (Ek-1).

Sınıf gözlem formunun düzenlenmesine ilişkin esaslar şunlardır:

- a) Şubede ders okutan her branş ve sınıf öğretmeni tarafından birer sınıf gözlem formu doldurulur. Sınıf gözlem formunda öğretmen, öğrencilerin ilgi ve yetenek alanlarına ilişkin gözlemlerini ilgili yerlere belirteçlerin sayısal değerlerini yazarak, kişilik özelliklerine ilişkin gözlemlerini ise (X) işareti ile belirtir.
- b) İlgi ve yetenek alanlarının değerlendirilmesi; (G) Geliştirilebilir, (Y) Yeterli, (B) Belirgin, (Ç) Çok Belirgin belirteçleri ile yapılır. Belirteçlerin tanımları ve sayısal değerleri aşağıda belirtildiği şekildedir:
- c) Geliştirilebilir (G): Gözlemlenen süreçte söz konusu ilgi ve yetenek, yaş düzeyine uygun görülmemektedir (1 puan).
- d) Yeterli (Y): Gözlemlenen süreçte söz konusu ilgi ve yetenek, yaş düzeyine uygun sakat sürekli olmayan bir gelişim göstermektedir (2 puan).
- e) Belirgin (B): Gözlemlenen süreçte, söz konusu ilgi ve yetenek yaş düzeyine uygun, sürekli bir gelişim göstermektedir (3 puan).
- f) Çok Belirgin (Ç): Gözlemlenen süreçte, söz konusu ilgi ve yetenek, yaş düzeyinin üzerinde, ayrıcalıklı bir gelişim göstermektedir (4 puan).
- g) Branş öğretmenin ders okuttuğu 6., 7. ve 8. sınıflarda hangi dersi okutan öğretmenin, sınıf gözlem formundaki hangi bölüme/bölmelere ilişkin görüş bildireceği aşağıda açıklandığı şekilde belirlenmiştir:

- a. Sözel-Dilsel: Türkçe, Yabancı Dil

- b. Kişiler Arası (Sosyal): Sosyal Bilgiler, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi
 - c. Mantıksal-Matematiksel: Matematik, Fen Bilgisi
 - d. Görsel-Uzamsal: Fen Bilgisi, Resim, Teknoloji Eğitimi, İş Eğitimi
 - e. İçsel: Bütün Branşlar
 - f. Müziksel-Ritmik: Müzik
 - g. Bedensel-Kinestetik: Beden Eğitimi
 - h. Doğa: Fen Bilgisi
 - i. Kişilik özellikleri: Bütün Branşlar
- h) Branş öğretmenleri tarafından düzenlenen sınıf gözlem formları, nisan ayı sonuna kadar şube rehber öğretmenine teslim edilir, eğitim-öğretim yılı sonuna kadar şube rehber öğretmeni tarafından saklanır (MEB İlköğretimde Yönelme Yönergesi, 2003, madde 16).

1.3.6.4.2. Yönelme Sürecinde Kullanılan Gözlem Raporu

6, 7 ve 8'inci sınıftaki her öğrenci için ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ile sosyal ve kültürel etkinlikleri ve akademik başarısını içeren gözlem raporu düzenlenmektedir (Ek-2).

Bu düzenleme yapılırken;

- a) Şube rehber öğretmeni; branş öğretmenlerinden gelen sınıf gözlem formlarındaki, sözel-dilsel, mantıksal-matematiksel, görsel-uzamsal, kişiler arası (sosyal), içsel, müziksel-ritmik, bedensel-kinestetik ve doğa alanlarındaki her bir ölçüte ait gözlem sonuçlarını, tek bir belirtece dönüştürmek yoluyla her öğrencinin gözlem raporunu hazırlar. Bu işlem yapılırken her ölçüte ilişkin sayısal değerler toplanır ve ortalaması alınır.
- b) Gözlem raporuna, belirteçlerin sayısal değerlerini karşılayan simgeler (G, Y, B, Ç) yazılır. Sayısal değerler, sadece sınıf gözlem formlarının, gözlem

raporuna dönüştürülmesinde ortalamaların alınmasını kolaylaştırmak amacıyla kullanılır.

- c) Şube rehber öğretmeni, gözlem raporunun “Kişilik Özellikleri” bölümünü doldururken, branş öğretmenlerinin sınıf gözlem formunda bildirdikleri görüşlerini de dikkate alır.
- d) Gözlem raporu, her öğrenci için yılda bir defa düzenlenir. Mayıs ayı sonunda yapılacak olan veli bilgilendirme toplantısında veliye verilir. Öğrencinin ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ile sosyal etkinlikleri ve akademik başarısından velinin de bilgilendirilmesi ve görüşünün alınması sağlanır.
- e) Gözlem raporu geri alındıktan sonra okul yönetimine onaylatılır ve öğrenci dosyasında saklanır. Daha sonraki gözlemlerde veli ve/veya öğrenci görüşleri de dikkate alınır (MEB İlköğretimde Yönelme Yönergesi, 2003, madde 17).

1.3.6.4.3. Yönelme Öneri Formu

Yönelme öneri kurulu tarafından diploma almaya hak kazanan öğrencileri akademik eğitime, meslekî ve teknik eğitime veya güzel sanatlar eğitime yönlendirmek amacıyla yönelme öneri formu düzenlenir (Ek-3). Bu düzenleme yapılırken ilgili yönetmelikte yer alan aşağıdaki esaslara uyulmaktadır:

- a) Yönelme öneri formunun “İlgi ve yetenekler, kişilik özellikleri, akademik başarısı, katıldığı sosyal ve kültürel etkinlikleri, öğrenci görüşü ve veli görüşü” bölümleri şube rehber öğretmeni tarafından doldurulur. “İlgi ve yetenekler” bölümündeki ek sütunda belirtecin adı yazılarak her ilgi ve yetenek alanının genel ortalamasına yer verilir.
- b) Yönelme öneri formunun “Öneri” bölümü, şube rehber öğretmeni ve varsa rehber öğretmen tarafından doldurulur.
- c) Yönelme öneri formunda öğrenci akademik eğitime, meslekî ve teknik eğitime veya güzel sanatlar eğitime yönlendirilirken gözlem raporundan ve öğrenci dosyasındaki bilgilerden yararlanır.

- d) Yöneltilme öneri formunun “Kurul görüşü” bölümü, üyeler tarafından değerlendirildikten sonra imzalanır (MEB İlköğretimde Yöneltilme Yönergesi, 2003, madde 18).

1.4. ESKİŞEHİR İLİNDE İLKÖĞRETİMİN MEVCUT DURUMU

Eskişehir ilinde 2005–2006 öğretim yılı il geneli ilköğretim kurumları 127 merkezde, 115 ilçede olmak üzere toplam 242 ilköğretim okulu bulunmaktadır. İlköğretim kademesinde yüzde yüz okullaşma vardır. 2005–2006 öğretim yılı içerisinde taşıma yapılan ilçe sayısı 13, taşıma yapılan merkez okul sayısı 56, öğrenci taşınan yerleşim birimi sayısı 318’dir. Taşınan öğrenci sayısı ise 4443’tür.

Tablo 1. Eskişehir İlinde Eğitimin Mevcut Durumu*

ÖĞRETİM YILI	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ŞUBE SAYISI	DERSLİK SAYISI
2005-2006	242	83.455	3.872	3.221	2.901
2004-2005	252	83.728	4.034	3.257	2.761
2003-2004	263	83.703	4.039	3.320	2.784
2002-2003	260	84.835	4.248	3.337	2.761
2001-2002	255	86.513	4.123	3.322	2.686

*<http://www.eskisehirmem.gov.tr>

1.5. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı; ilköğretim okullarında yer alan kurulların işlevselliğini ve kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlükleri belirlemektir.

1.6. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırmada, Eskişehir il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan eğitimcilerin ilköğretim kurumlarında yer alan kurulların yeterliliği ve işlevselliği, bu kurulların işleyişinde karşılaştıkları güçlükler ve çözüm önerileri ile ilgili görüşlerinin neler olduğu tespit edilecektir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgular ilköğretim kurumlarında yer alan kurulların yeterliliği ve işlevselliğindeki eksikliklerin belirlenmesi, bu kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlüklerin ortaya konması ve bu doğrultuda çözüm önerilerinin belirtilmesi bakımından önemlidir.

1.7. PROBLEM CÜMLESİ

“İlköğretim kurumlarında yer alan kurulların etkililiği ile kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlüklerin neler olduğu” bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.8. ALT PROBLEMLER

Bu araştırmada yukarıda belirtilen amacı gerçekleştirmek için, aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. İlköğretim kurumlarında yer alan kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlükler nelerdir?
2. İlköğretim kurumlarında görevli olan kurul başkanları ve üyelerinin kurulların işlevselliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim kurumlarında görevli olan kurul başkanları ve üyelerinin kurulların işleyişi ile ilgili olarak karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
4. Kurulların işlerliğini olumsuz yönde etkileyen etmenlere yönelik kurul başkan ve üyelerinin önerileri nelerdir?

1.9. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma, Eskişehir ili merkezinde 2006–2007 öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapan Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu üyeleri olan okul müdürleri ile Eğitim Bölgesi Koordinatör okul müdürleri, Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu başkanları ve üyeleri, Yönelme Öneri Kurulu başkanları ve üyeleri ile Zümre Öğretmenler Kurulu başkanları ve üyelerinin görüşleri ile sınırlıdır.

2. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde kurullar ve çalışma biçimleri ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Yapılan alan incelemesi sonucunda yurt içinde ve yurt dışında ilköğretim kurullarının etkililiği ile ilgili olarak yapılan araştırmaların çok sınırlı olduğu görülmüştür.

2.1. KONU İLE İLGİLİ YAPILMIŞ OLAN ARAŞTIRMALAR

Okulun tüm alt yapısıyla, toplum olma bilinci içerisinde öğrenciye ve çevreye açık hale getirilmesine ve öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinin uygulanmasına ihtiyaç vardır. Buna yönelik okulun yetkilerinin artırılarak kendine özgü bir kimlik yaratmasına ortam sağlayan ve okul toplumunu etkileyen kararlara okul içi (yönetici, öğretmen, öğrenci ve diğer okul personeli vb.) ve dışı (veli, üst eğitim yöneticileri, çevre grupları ve liderleri) tarafların katılımını sağlayacak bir yeniden yapılanma yaklaşımının gündeme gelmesi gerekmektedir (Aytaç, 2000).

Başta ABD olmak üzere kimi gelişmiş batı ülkelerinde geçen çeyrek yüzyılda gündeme gelen, Etkili Okul, Yönetimde Adem-i merkeziyetçilik, Okul Merkezli Yönetim, Katımlı Yönetim, Toplam Kalite Yönetimi, Eğitimde Yeniden Yapılanma, Okul Reformu gibi konularda da okul-çevre ilişkileri, çevrenin ve ailenin okula katılımı ve desteği, karar süreçlerinde çevrenin ve ailenin söz sahibi olması üzerinde önemle durulan konular arasında yer almaktadır. ABD’de Okul Kurulları söz konusu olduğunda, farklı amaçlarla örgütlenmiş okul, bölge ve eyalet düzeyinde çeşitli kurulların varlığı gözlenmektedir. Her eyalet, kendi içinde çeşitli okul bölgeleri oluşturmakta ve bu bölgelerde bölgesel düzeyde Eğitim Kurulları, okul düzeyinde de Yerel Okul Kurulları oluşturulmaktadır. Bunların dışında şemsiye bir kurul olarak da en üst düzeyde Eyalet Eğitim Kurulu bulunmaktadır (Turan ve Şişman, 2002).

Turan ve Şişman’ın (2002) yaptıkları araştırmada eğitimle ilgili çok sayıda yönetmelikler ve yönergeler hazırlanmasına karşılık pratikte egemen olan kamu yönetimi anlayışı değişmediğinden bunların etkin olarak uygulanabilmesinin güç

olduğunu ileri sürmüşlerdir. Türkiye’de eğitimi, sosyal, politik ve ekonomik değişkenler bağlamında yeniden konumlandırmanın gerekliliğine, Türkiye’deki eğitim reformlarında veya girişimlerinde anlam ve amaç yanında, yapıya ilişkin yetki devri de göz ardı edildiğine dikkati çekmiştir. Bu konuda şu önerileri geliştirmişlerdir:

1. Eğitim bölgesi danışma kurulları, eğitim bölgesinde en üst düzeyde şemsiye bir kurul olarak bir takım yetkilerle donatılmalıdır.

2. Eğitim bölgesi danışma kurullarında görev alacak personel ve temsilcilerin belirlenmesinde atama yerine seçim esas alınmalıdır.

3. Eğitim bölgesi danışma kurulları için belirli bir mekân, personel v e bağımsız bir koordinatör yönetici belirlenmelidir.

4. Eğitim bölgesi danışma kurulları için belirli bir kaynak/ bütçe oluşturulmalı ve eğitime sürekli kaynak sağlayacak yerel imkânlar araştırılmalıdır.

5. Türkiye, başka ülkelerden modeller transfer etme yerine, kendi sosyal, politik ve ekonomik koşullarına uygun, eğitim sorunlarına köklü çözümler üretecek, geniş ve demokratik katılımlı model veya modeller geliştirmeyi denemelidir (Turan ve Şişman, 2002, s. 145).

Töremen ve Harktı (2004) Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları yönergelerinin yapısal ve işleyiş sorunları ile etkililik düzeyini belirlemek amacıyla “Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurullarının Yapısal İşleyiş Sorunları ve Etkililik Düzeyi” konulu bir araştırma yapmışlardır. Eğitim bölgesi koordinatör müdürler, okul müdürleri, öğrenci kurulları temsilcileri ve zümre başkanları temsilcilerinin görüşlerine başvurularak Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurullarının yönetim ve işleyişi, eğitim-öğretime getirdiği kalite, etkili iletişim ve kaynakların etkin kullanımı gibi konular değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırmada veriler 36 sorudan oluşan bir anket yardımıyla toplanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle eğitim kurullarının, her eğitim bölgesinde oluşturulan koordinatör okullara ek külfet getirdiği, kurullarda alınan kararların sadece görüş ve öneriden öteye gitmediği, alınan kararların üst yönetimlerce yeterince değerlendirilmediği, eğitim bölgelerinin oluşturulması ile

ilgili etkili bir rehberlik sunulmadığı, eğitim bölgelerinin ve eğitim kurullarının öğretmenler arasındaki iletişimi ve kaynakların verimli bir şekilde kullanımını sağlamadığı ve eğitim bölgelerinde yer alan okullar arasında etkili bir iletişimin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ali ve Hale Erden 2005'te yapmış oldukları Avrupa Birliği Ülkelerinde Okul Yöneticileri adlı araştırmalarında bazı ülkelerdeki kurullar ile ilgili aşağıdaki bilgileri ifade etmişlerdir:

Okul konseyi: Avusturya ilköğretim ve orta öğretim okul sisteminde yer alan kuruldur. Kurul, okulun okul yaşamı ile ilgili danışmanlık yapar. Kurul veli, öğretmen ve öğrenci temsilcilerinden oluşur. Bazı federal eyaletlerde okul konseylerin okul yöneticisi arama görevleri vardır. Okul konseyinin başkanı okul yöneticisi alımı ile ilgili kararın uygulanmasını sağlar. Danimarka ve İsveç okul yönetimleri Adem-i Merkeziyetçi bir yapıya sahiptir. Aynı şekilde de Finlandiya'da da tüm yetkiler yerel otoritelere verilmiştir. Okul yöneticileri raporlarını doğrudan yerel otoritelere verir. İskoçya'da, başkanlar bölgesel eğitim otoritelerine karşı sorumludur (Andersson ve Nilsson, 2000, ss.158). İrlanda'da okul başkanları okul örgütlerinin içinde okulun bütçesinin temsil edildiği yönetim kurulunun altındadır. İlgili otonomi İrlanda'daki okul yönetimi tarafından hoşlanıldığı için Eğitim Departmanı tarafından başlatılan devir süreci tarafından değeri olası artırılacaktır.

Yönetim Kurulu: İrlanda ilköğretim ve orta öğretim okul sisteminde okul yönetim kurulunu, dinî otoriteler ya da okul yöneticileri, veliler ve öğretmenler oluşturur. Yönetici öğretmen/yönetici, yönetsel kararların uygulanmasından sorumludur. Yönetim kurulu okul örgütünden sorumludur.

İngiltere ve Galler'de okullar yerel eğitim otoriteleri tarafından korunurlar. Kuzey İrlanda'da okul başkanları yerel eğitim otoriteleri olan eğitim kuruluna ve kütüphane kuruluna veya yöneticiler kuruluna da cevap verirler.

Okul Yönetim Kurulu: İngiltere ve Galler ilköğretim ve orta öğretim okul sisteminde okul yönetim kurulu bulunmaktadır. Kurul okul türüne göre veli temsilcileri, öğretim ve öğretim dışı çalışanlardan oluşur. Başöğretmenler bütün etkinliklerde yer alır. Kurullar okul örgütü için sorumludur.

Belçika'da üç eğitim ağı vardır ve okullar Pouvoir organisateur (Fransız toplumunda) ve Inrichtende macht (Flaman Toplumunda) adı verilen kurullar tarafından yönetilir. İlk ağ doğrudan bakanlık tarafında yönetim, ikincisi belediye veya il yönetimi altında yönetim ve üçüncüsü özel ödenekli okullardır. Özel ödenekli okullarda başkanlar kişiye veya sorumlu oldukları birliklere doğrudan raporlarını sunarlar.

Pouvoir organisateur: Belçika Fransız toplumunun ilköğretim ve orta öğretim okul sisteminde yer alan kuruldur. Bu kurul okulun örgütlenmesinden sorumludur. Özel ödenekli okullar, bireysel veya birlik olarak; kamu eğitiminde, topluluklarda, il veya belediyelerde de aynı kurul bulunmaktadır. Bu kurulun Flaman toplumundaki adı Inrichtende macht' tır.

Consejo escolar del centro: İspanya ilköğretim ve orta öğretim okul sisteminde yer alan kuruldur. Kurul bütçe, öğretimin örgütlenmesi, yönetim, denetimden sorumludur. Kurul, öğretmenlerden, velilerden, öğrencilerden, yönetici çalışandan ve belediye temsilcilerinden (kamu sektöründe) veya okullardan sorumlu titular denem kişi ya da kurul temsilcilerinden oluşan üç kişiden oluşur.

Conselho de área escolar/de escola: Portekiz ilköğretim ve orta öğretim okul sisteminde yer alan kuruldur. Kurul, yönetim, bütçe, öğretimin örgütlenmesinden sorumludur. Kurul, öğretmen, veli, öğrenci ve mahallî idare temsilcilerinden oluşur. Yönetici bu konsey tarafından seçilir, oy kullanma hakkı yoktur, kararları uygulamaktan sorumludur (Erden ve Erden, 2005).

Hollanda'da okul yöneticileri yetkili otoriteye karşı sorumludurlar. Bu kurul kamu eğitiminde belediyelerde, okullarda ve özel ödenekli okullarda bulunmaktadır. Bu kurul okullar için yetkili otoritedir. Yetkili otorite sorumlu olduğu okulu ya da okulları (bir okulun tüm maddesel yönleri, öğretim programı üzerindeki politikaya karar verme, çalışanlara ilişkin konular ve öğrencilerin kabulü) idare eder ve yönetir. Yetkili otorite yasal yönetmeliklere göre okul içerisinde meydana gelen her şeyden sorumludur (Millî Eğitim Bakanlığı, 2005). Rektör finans dışındaki tüm aktivitelere katılır. İnsan kaynaklarının yönetimindeki yaklaşımlar bu yüzden geniş bir aralıkta görünmektedir.

Birçok ÷lkede, insan kaynaklarının yönetimi trendin yerelleşmeye doğru olmasına rağmen hl merkezidir. Son zamanlarda, Yunanistan, Fransa ve Portekiz gibi ÷lkelerde bakanlıklar bölgesel yönetimlere bazı yetkilerini devretmektedirler. Temel olarak bazı İskandinav ÷lkelerinin kent, belediyeler veya ilçe/iller okul sistemi ile ilgili tam yetkiye sahiptirler. Birkaç ÷lkede (Belçika, Hollanda da özel denekli okullar, İrlanda, İngiltere ve Galler ve Kuzey İrlanda'da kamu sektörü ve özel denekli okullar) kamu otoritelerine göre bir konsey ya da kurula karşı sorumludurlar (Erden ve Erden, 2005).

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, çalışma grubunun demografik özellikleri, veri toplama araçları ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

İlköğretim kurumlarında yer alan bazı kurulların etkililiği ile kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlüklerin belirlenmesi ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanan bu araştırma nitel bir çalışmadır.

Nitel araştırmalar ise belli özellikleri paylaşan çeşitli araştırma stratejilerini belirlemek için kullanılan genel bir terimdir. Nitel araştırmalar çok yöntemli, araştırma problemine yorumlayıcı yaklaşımı benimseyen bir yöntemdir. Nitel araştırmanın amacı sınıflama, listeleme, kopyalama, karşılaştırma, benzetme yoluyla özel bir sosyal durumu olayı ya da rolü anlamaktır (Uzuner, 1997)

Nitel araştırmalarda araştırmanın konusu, doğası ve amacına göre birçok yöntem kullanılır. Nitel araştırmalarda en yaygın biçimde tercih edilen yöntemler gözlem, görüşme ve yazılı doküman incelemesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Nitel araştırma yöntemlerinden en sık kullanılanı görüşmedir. Görüşme, insanların bakış açılarını, deneyimlerini, duygularını ve algılarını ortaya koymada kullanılan, oldukça güçlü bir yöntemdir. (Bogdan ve Biklen, 1992). Stewart ve Cash (1985) ise görüşmeyi, “ önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” olarak tanımlamıştır.

Bu araştırmanın verileri görüşme türünden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme yapılandırılmış görüşme tekniğine göre esnek, konuları önceden belirlenmiş görüşmecinin konudan çıkabileceği, fakat araştırmacının kopya vermeyecek şekilde görüşmeyi

şekillendirebildiği bir araştırma türüdür (Uzuner, 1999, s. 108). Araştırmacı alt başlıklarla ilgili ayrıntılı sorularla görüşmeyi yönlendirebilir, istediği bilgiyi alabilmek için konuyu tartışmaya açabilir, soruların yanıtları diğer soruda yanıtlanmış ise o sorunun geçilebileceği standart sorulara ayrıntılı yanıtlar verilmesi beklenir. Böylece araştırmacı ve görüşmecinin bazı konuları daha ayrıntılı tartışarak araştırmacının gerektiğinde konunun cevabını vermeden, konuyu yönlendirebildiği bir tekniktir (Özgüven, 1992, s. 36).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Nitel araştırmada örneklem seçimi araştırma probleminin özelliği ve araştırmacının sahip olduğu kaynaklarla yakından ilgilidir. Nitel araştırmalarda, araştırma kaynaklarının sınırlılığı, kullanılan veri toplama ve analiz yöntemlerinin özelliği nedeniyle çok sayıda bireyi araştırma örneğine almak olanaklı olmamaktadır. Bu nedenle araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğundan durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda amaçlı örnekleme yöntemleri birçok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olmaktadır. (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s. 54). Bu araştırmanın örneklem seçimindeki ölçütler araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Bu ölçütler şunlardır:

- Araştırmanın ilköğretim okullarında yapılması,
- Araştırmaya Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu başkanı ile üyelerinin, Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu başkanı ile üyelerinin, Yönelme Öneri Kurulu başkanı ile üyelerinin ve Zümre Öğretmeler Kurulu başkanı ve üyelerinin katılması,
- Araştırmanın bu ölçütlerin tümünün karşılandığı ilköğretim okullarında yürütülmesi.

Bu araştırmanın evreni; 2006–2007 öğretim yılında Eskişehir Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ilköğretim okullarından alt, orta ve üst sosyoekonomik

düzeiden rastlantısal yolla seçilen ilköğretim okullarında görev yapan Zümre Öğretmenler Kurulu başkanları ve üyeleri, Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu başkanları ve üyeleri, Yönelme Öneri Kurulu başkanları ve üyeleri ve Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu üyeleri olan okul müdürleri ile Eğitim Bölgesi Koordinatör Okul Müdürüdür. Araştırma yapılacak okullardan her araştırmacı için randevu alınarak belirlenen günlerde okullara gidilerek yüz yüze görüşme yapılmıştır. Okul müdürlerine araştırmanın amacı ile nasıl yürüteceği açıklanmıştır. Milli Eğitim Müdürlüğü'nden resmi izin belgesi alınmıştır. Belge "Ek-4" de verilmiştir.

3.2.1. Araştırmaya Katılan Eğitimcilerin Özellikleri

Araştırmaya katılan katılımcıların özellikleri Çizelge 1'de gösterilmiştir. Çizelge 1'de görüldüğü gibi, araştırmaya 1 Koordinatör Okul Müdürü, 5 Okul Müdürü, 5 Zümre Öğretmenler Kurulu başkanı ile 5 üye, 5 Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu başkanı ile 5 üye, 5 Yönelme Öneri Kurulu başkanı ile 5 üye katılmıştır. Katılımcıların 16'sı kadın, 20'si ise erkektir. Katılımcıların hizmet süreleri ise, 7 yıl ile 32 yıl arasında değişmektedir.

Görüşülen katılımcılara ilişkin demografik bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Çizelge 1

Görüşülen Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Kod İsim	Ünvanı	Hizmet Süresi	Cinsiyet
KOM	Koordinatör Okul Müdürü	16	Bayan
OM1	Okul Müdürü	8	Erkek
OM2	Okul Müdürü	12	Erkek
OM3	Okul Müdürü	16	Erkek
OM4	Okul Müdürü	26	Erkek
OM5	Okul Müdürü	25	Erkek

Çizelge 1'in Devamı

ZÖKB1	Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanı	13	Bayan
ZÖKB2	Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanı	14	Bayan
ZÖKB3	Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanı	9	Bayan
ZÖKB4	Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanı	32	Erkek
ZÖKB5	Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanı	30	Bayan
ZÖKÜ1	Zümre Öğretmenler Kurulu Üyesi	7	Bayan
ZÖKÜ2	Zümre Öğretmenler Kurulu Üyesi	16	Erkek
ZÖKÜ3	Zümre Öğretmenler Kurulu Üyesi	14	Bayan
ZÖKÜ4	Zümre Öğretmenler Kurulu Üyesi	32	Erkek
ZÖKÜ5	Zümre Öğretmenler Kurulu Üyesi	17	Bayan
ÖDDKB1	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı	15	Erkek
ÖDDKB2	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı	18	Erkek
ÖDDKB3	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı	31	Erkek
ÖDDKB4	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı	25	Erkek
ÖDDKB5	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı	31	Erkek
ÖDDKÜ1	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Üyesi	7	Bayan
ÖDDKÜ2	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Üyesi	11	Bayan
ÖDDKÜ3	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Üyesi	12	Bayan

Çizelge 1'in Devamı

ÖDDKÜ4	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Üyesi	18	Bayan
ÖDDKÜ5	Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Üyesi	31	Erkek
YÖKB1	Yönelme Öneri Kurulu Başkanı	15	Erkek
YÖKB2	Yönelme Öneri Kurulu Başkanı	18	Erkek
YÖKB3	Yönelme Öneri Kurulu Başkanı	28	Erkek
YÖKB4	Yönelme Öneri Kurulu Başkanı	22	Erkek
YÖKB5	Yönelme Öneri Kurulu Başkanı	26	Erkek
YÖKÜ1	Yönelme Öneri Kurulu Üyesi	21	Bayan
YÖKÜ2	Yönelme Öneri Kurulu Üyesi	9	Bayan
YÖKÜ3	Yönelme Öneri Kurulu Üyesi	17	Bayan
YÖKÜ4	Yönelme Öneri Kurulu Üyesi	12	Bayan
YÖKÜ5	Yönelme Öneri Kurulu Üyesi	25	Erkek

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma verilerinin toplanması amacıyla kuramsal boyutun oluşturulması için konuyla ilgili literatür taranarak araştırma, makale, tez, kitap, dergi vb. incelenmiştir. Araştırmanın alt problemlerini yanıtlamak ve gerekli olan verileri toplamak için nitel yöntem kullanılmıştır. Nitel veriler katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle gerçekleştirilen verilerin toplanma süreci aşağıda açıklanmıştır.

3.3.1. Görüşme Formunun Hazırlanması

Verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin kullanılması kararlaştırıldıktan sonra araştırmacı tarafından bir görüşme formu geliştirilmiştir. Katılımcı Görüşme Formları Ek-5/a, Ek-5/b, Ek-5/c, Ek-5/d'de verilmiştir. Görüşme Formu hazırlanırken aşağıdaki ilkeler dikkate alınmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.201):

- Kolay anlaşılabilir sorular yazma, odaklı sorular hazırlama.
- Açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçma.
- Alternatif sorular ve sondalar hazırlama.
- Çok boyutlu soru sormaktan kaçınma.
- Farklı türden sorular yazma ve soruları mantıklı bir biçimde düzenlemedir.

Araştırmada kullanılacak olan görüş formu yukarıdaki ilkelere göre geliştirilmiştir. Görüşme formu geliştirirken öncelikle sorular ana başlıklar biçiminde oluşturulmuş soruların kolay anlaşılır ve açık olarak ifade edilip edilmediğini belirlemek amacıyla 4 katılımcı ile ön görüşme yapılmıştır. Görüşmeye başlarken araştırmanın amacı ve nasıl bir süreç izleneceği anlatılmıştır. Ayrıca katılımcılardan izin alınarak veri kaybını önlemek ve verilerin güvenilirliğini sağlamak amacı ile görüşmeler ses kayıt cihazına kayıt edilmiştir. Görüşmenin tamamlanmasından sonra ön görüşme yapılan katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtlar çözümlenerek dökümü yapılmıştır. Bu yanıtlara dayalı olarak soru maddelerinin geçerliliği saptanmış ve sorular yeterli bulunmuştur.

Araştırmada kullanılacak olan görüşme formunun kapsam geçerliliğinin belirlenmesi için görüşme formu alandan 3 uzman tarafından incelenerek görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almaktadır. Bu bölümde katılımcıların meslekteki hizmet süreleri ile kuruldaki görevini ne kadar süredir yürüttüğüne yönelik sorular yöneltmiştir. İkinci bölümde ise araştırmanın görüşme sorularına yer verilmiştir.

3.3.2. Görüşme Kılavuzu

Görüşme kılavuzu, araştırmacı ile kaynak kişinin bir arada oldukları süre zarfındaki durumu belirleyen görevlerini açıklayan belgedir (Karasar, 1999). Araştırmacı, katılımcılara “İlköğretim Kurumlarında Yer Alan Kurulların İşlevselliğini ve Kurulların İşleyişinde Karşılaşılan Güçlükleri” belirlemeye yönelik kendileriyle görüşmek istediğini ifade etmiştir. Soruların araştırmacı tarafından yöneltileceği belirtilmiştir. Ayrıca araştırmacı tarafından tüm ayrıntıları içeren yazılı bir görüşme kılavuzu Ek-6/a ve sözleşme Ek-6/b hazırlanmıştır. Bu kılavuzda araştırmacının kendisinin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programından Yüksek Lisans öğrencisi olduğu ve bu araştırmadan elde edilecek verilerin Yüksek Lisans tezinin verilerini oluşturacağı da belirtilmiştir.

3.3.3. Görüşme İlkeleri

Görüşme sorularının belirlenmesinin ardından sorular uygun sıraya konularak soruların belirlenen sırayla sorulması kararlaştırılmıştır. Ancak soruların yanıtlanması sırasında, sorulan soruyla başka bir soruya yanıt alındı ise o sorunun tekrar sorulmaması kararı alınmıştır. Görüşme sırasında herhangi bir sorunun yanıtı yüzeysel bulunduğu takdirde “Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerilerin var mı?” diye belirtilerek sorunun daha açık ve anlaşılır yanıtlanması sağlanmıştır. Katılımcılar soruyu anlayamadıkları zaman kendilerini yönlendirmeyecek şekilde gereken açıklamalar yapılmıştır.

3.4. GÖRÜŞMELERİN YAPILMASI

Araştırma süresince gerçekleştirilen tüm görüşmeler araştırmacı tarafından birebir yapılmıştır. Görüşmelerin İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden izin alarak yapıldığı belirtilmiştir. Görüşmeye başlamadan önce araştırmacı tarafından her katılımcının sözleşmeyi okuması sağlanmış, karşılıklı imza atılmıştır. Sözleşmede yazılanlara uyulacağı söylenerek görüşmenin samimi bir ortamda gerçekleşmesi

sağlanmıştır. Görüşmelerde katılımcılara aynı sıra ile sorulmuş 13 soru yöneltilmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler 14.05.2007 ile 11.06.2007 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Görüşmelerin yapılması için önce okul müdürleri ile görüşülmüştür. Ardından katılımcılardan randevu alınarak görüşmelerin yapılması planlanmıştır. Katılımcı Görüşme Takvimi Ek-7’de sunulmuştur. Sorulan sorunun yanıtında sonuca ulaşılmamış, konu dışına çıkmış ise, soru tekrar sorularak, yansız yönlendirmeler ile görüş almaya çalışılmıştır.

Görüşmelerin 6’sı müdür odasında, 10’u müdür yardımcısı odasında 20’si öğretmenler odasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında odada yalnızca araştırmacı ve görüşülen kişi bulunmuştur. Her görüşme 20 ile 25 dakika sürmüştür.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMLANMASI

Verilerin görüşme yoluyla elde edilmesinden sonra betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Ardından elde edilen nitel verilerin sayısallaştırılması yoluna gidilmiştir.

Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu analiz türünde veri kaynaklarından kimi alıntılar yapmak, çalışmanın güvenilirliği ve sağlığı açısından yararlıdır. Betimsel çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilir. Bu amaçla elde edilen veriler önce mantıksal bir sıraya konulur. Doğru ve mantıklı biçimde sıralanarak yorumlanır, okuyuculara sunulur (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Son olarak da araştırmacı sonuçları yorumlayarak gelecekle ilgili tahminlerde bulunarak yeni açılımlara ulaşmaya çalışır. Bu tür analiz dört aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; betimsel analiz için çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanmasıdır (Altunışık ve diğerleri, 2001). Araştırmada veriler bu aşamalar dikkate alınarak çözümlenmiştir.

Betimsel Analiz İçin Bir Çerçeve Oluşturma: Öncelikle her katılımcı için ayrı görüşme dökümü formu hazırlanarak görüşme kayıtlarının dökümü yapılmıştır. Bilgisayardan alınan görüşme dökümü formlarından üç tanesi yansız atama

yöntemiyle seçilerek uzmanlardan ses kayıt cihazındaki kayıtlarla görüşme dökümleri formunu karşılaştırması istenmiştir. Ses kayıt cihazını dinleyen uzman görüşleri doğrultusunda görüşme dökümü formunda eksikler ve duyulmayan sesler varsa araştırmacı ile birlikte dinlenerek çözümlenmiştir. Bu işlemden sonra, her katılımcıyla yapılan görüşme formundaki her bir soruya verilen yanıtlar ilgili soru altında toplanmıştır. Burada amaç, “Görüşme ve Kodlama Anahtarı” hazırlarken araştırmacıya; güvenilirlik ve geçerlik çalışması yaparken hem araştırmacıya hem de uzmanlara kolaylık sağlamaktır.

Tematik Çerçeveye Göre Verilerin İşlenmesi: Bu aşamada daha önceden oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler tekrar okunmuş ve düzenlenmiştir. Bu aşamada, verileri tanımlama amacıyla seçilmesi, anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmesi söz konusudur. Görüşme soruları okunarak her soru için verilen yanıtlar doğrultusunda seçenekler sıralanmıştır.

Yapılan değerlendirme sonunda her bir soru maddesinin altında soru ile ilgili yanıt seçeneklerinin yazılı olduğu Görüşme ve Kodlama Anahtarı (Ek-8)kayıt formu oluşturulmuştur. Bu görüşme kodlama anahtarında görüşme sorularına ve bu soruların yanıtlarını kapsayacak biçimde oluşturulan seçeneklere yer verilmiştir. Görüşme kodlama anahtarında yer alan yanıt seçeneklerinin güvenilirliğini belirlemek amacıyla beş adet katılımcı görüşme dökümü yansız atama yöntemiyle seçilmiştir. Seçilen beş adet görüşmeciye ait görüş ve kodlama çoğaltılıp alandan bir uzmana verilmiştir. Görüşme dökümü formları ile görüşme kodlama anahtarları araştırmacı ve uzman tarafından bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme görüşmecilerin görüşüne uygun bulunan seçeneğin ilgili görüşme kodlama anahtarlarına yaptıkları işaretlemelerin tutarlılığını belirlemek amacıyla her sorunun yanıtı incelenerek araştırılmıştır. Bu çalışmadan sonra görüşme kodlama anahtarına son biçimleri verilmiştir.

Bulguların Tanımlanması: Bu çalışmada, veriler tanımlanarak kolay anlaşılır bir duruma getirilmiştir. Burada yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilen nitel veriler sayılarla ifade edilmiş; verilerin sayısal analizinde frekans hesapları kullanılmıştır.

Bulguların Yorumlanması: Tanımlanan bulguların açıklanması, ilişki kurulması bu aşamada yapılır. Araştırmada her görüşme formunda yer alan sorulara dayalı veriler çözümlenmiştir. Görüşmecilerin her soruya verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiş ve bulgulara yönelik çarpıcı olan görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Bulgular arasındaki neden sonuç ilişkisi ve farklı bulgular arasında karşılaştırmalar yapılarak daha nitelikli bir yoruma ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırma güvenilirliğinin gerçekleştirilmesi amacıyla 36 görüşme kodlama anahtarı 36 katılımcı için çoğaltılmıştır. Araştırmacı ve alandan bir uzman birbirinden bağımsız araştırma kapsamındaki 36 katılımcı görüşme kodlama anahtarında her sorunun yanıtını içeren uygun seçeneğini kodlamıştır. Görüşme kodlama anahtarına işaretlemeler yapılırken, uzman katılımcıların yanıtlarını kodlama anahtarında bulamamışsa, yeni bir seçenek oluşturmuştur.

Karşılaştırma yapılırken uzmanın ve araştırmacının değerlendirmesi ilgili soruya verilen yanıt seçeneği kontrol edilerek “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” biçiminde işaretlemeler yapılır. Araştırmacı ve uzman aynı seçeneği işaretlemiş ise uzmanlar arası “görüş birliği” kabul edilmiştir. Farklı seçenekleri işaretlemiş ise görüş ayrılığı kabul edilmiştir. Görüş ayrılığı olarak işaretlenen seçeneklerde araştırmacının işaretlediği seçenek temel alınmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması, Miles ve Huberman’ın (1994) geliştirdiği formül kullanılarak hesaplanmıştır:

Na (Görüş Birliği)

R Güvenirlilik = $\frac{\text{Na (Görüş Birliği)}}{\text{Na (Görüş Birliği) + Nd (Görüş Ayrılığı)}} \times 100$

Na (Görüş Birliği) + Nd (Görüş Ayrılığı)

Çizelge 2, Çizelge 3, Çizelge 4 ve Çizelge 5’te görüşme kodlama anahtarlarında yer alan soruların güvenilirlik yüzdeleri verilmiştir.

Çizelge 2
Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan
Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Soru 1	100
Soru 2	100
Soru 3	100
Soru 4	100
Soru 5	100
Soru 6	100
Soru 7	100
Soru 8	100
Soru 9	100
Soru 10	66.7
Soru 11	100
Soru 12	100
Soru 13	80

Katılımcı görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında, 10. soru en düşük %66,7 ve 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11. ve 12. soruların %100 en yüksek olarak hesaplanmıştır. Öğretmen görüşme kodlama anahtarında verilen soruların güvenilirlik ortalaması %95,9 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 3
Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında
Yer Alan Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Soru 1	100
Soru 2	100
Soru 3	100
Soru 4	100
Soru 5	100
Soru 6	100
Soru 7	100
Soru 8	100
Soru 9	100
Soru 10	80
Soru 11	100
Soru 12	75
Soru 13	87,5

Katılımcı görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında, 12. soru en düşük %75 ile 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 11. soruların %100 en yüksek olarak hesaplanmıştır. Öğretmen görüşme kodlama anahtarında verilen soruların güvenilirlik ortalaması %95,6 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 4
Yöneltme Öneri Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan Soruların
Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Soru 1	100
Soru 2	100
Soru 3	100
Soru 4	100
Soru 5	100
Soru 6	100
Soru 7	100
Soru 8	100
Soru 9	100
Soru 10	80
Soru 11	100
Soru 12	100
Soru 13	77,7

Yöneltme Öneri Kurulu görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında, 13. soru en düşük %77,7 ile 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11. ve 12. sorular %100 en yüksek olarak hesaplanmıştır. Yöneltme Öneri Kurulu görüşme kodlama anahtarında verilen soruların güvenilirlik ortalaması %96,7 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 5
Zümre Öğretmenler Kurulu Görüşme Kodlama Anahtarında Yer Alan
Soruların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Güvenirlik Yüzdeleri (%)
Soru 1	100
Soru 2	100
Soru 3	100
Soru 4	100
Soru 5	100
Soru 6	100
Soru 7	100
Soru 8	66,6
Soru 9	100
Soru 10	100
Soru 11	100
Soru 12	100
Soru 13	85,7

Katılımcı görüşme kodlama anahtarının güvenilirlik çalışmasında, 8. soru en düşük %66,6 ile 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11. ve 12. sorular %100 en yüksek olarak hesaplanmıştır. Öğretmen görüşme kodlama anahtarında verilen soruların güvenilirlik ortalaması %96,3 olarak hesaplanmıştır.

Yukarıda yapılan işlemler sonucunda, her tema ve alt tema için araştırmaya katılan katılımcıların görüşlerinin hangi sıklıkta tekrar ettiği hesaplanarak, frekans olarak ifade edilmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde kendileriyle görüşme yapılan katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir. Bulgu ve yorumların sunulmasında araştırmanın temel amacı doğrultusunda ele alınan ve yanıtlanması gereken soruların görüşme formundaki soru sırası dikkate alınarak sunulmuştur.

4.1. EĞİTİM BÖLGESİ MÜDÜRLER KURULUNUN BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.1. Kurulunun İşleyişinde Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.1.1.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara birinci soru olarak “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 6’da gösterilmiştir.

Çizelge 6

Katılımcıların “Kurullar Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunun Daha Önceden Belirlenen Gündemle Toplanıp Toplanmadığına İlişkin Katılımcıların Genel Görüşleri	f
Önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Koordinatör okul müdürü ve kurul üyesi olan diğer okul müdürlerinin hepsi kurulların daha önceden belirlenen gündemle toplandığı belirtmişlerdir.

Kurulun önceden belirlenen gündemle toplanmasına ilişkin olarak Koordinatör Okul Müdürü “Yönetmeliğin gerektirdiği belirli maddeler var. Onları hazırlıyoruz. Bir de bölge için artı gereken gündem maddeleri varsa zaten daha önceden belirlenmiş olan gündem var. Onları da ekleyerek fax zincirimizi çekiyoruz diğer okullara. Toplantıya başlamadan önce de gündeme eklemek çıkarmak istediğiniz başka madde var mı diye. Baştan ilave ediyoruz. Sonra da gündemi görüşmeye başlıyoruz.” (st.6-10) derken, EBMKÜ3 “daha önceden belirlenen resmi yazı ile okullara bildirilir ve belirlenen gündem ve zamanda toplanır.” (st. 63-65) şeklinde görüş bildirmiştir.

4.1.1.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Belirlenen Gündemle İlgili Etraflıca Hazırlıklar Yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara görüşmeler sırasında ikinci soru olarak “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 7’de gösterilmiştir.

Çizelge 7

Katılımcıların “Belirlenen Gündemle İlgili Etraflıca Hazırlıklar Yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Gündem Maddelerinin Belirlenmesi Sırasında Yapılan Hazırlıklara İlişkin Görüşleriniz	f
Görüşülecek gündem maddeleri ile ilgili önceden etraflıca hazırlıklar yapılmaktadır.	4
Toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak ön hazırlık yeterli düzeyde yapılmamaktadır.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 7’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Görüşülecek gündem maddeleri ile ilgili önceden etraflıca hazırlıklar yapılmaktadır.”, katılımcıların 2’si “Toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak ön hazırlık yeterli düzeyde yapılmamaktadır.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu toplantısında görüşülmek üzere belirlenen gündem maddelerini üzerinde önceden herhangi bir hazırlık yapıp yapılmadığı konusunda KOM, “ben Koordinatör Okul Müdürü olarak toplantı öncesinde görüşülecek olan gündem maddelerini belirleyerek bölgede bulunan diğer okul müdürü arkadaşlarıma yolluyorum. Onlar da gerekli hazırlıkları yaparak toplantıya hazır bir biçimde geliyorlar.” (st. 12-15) şeklinde, EBMKÜ3 “ben şahsım adına gündemle ilgili maddelere bakarım. Kişisel olarak yapmam gereken bir hazırlık varsa yaparım. Örneğin kayıt alanları ile ilgili, öğretmenlerin sınav görevleri ile ilgili durumlarda listemi alır giderim.” (st.165-168) şeklinde, EBMKÜ4 ise “koordinatör müdür gündemi hazırlar. Bizlere bildirir. Her okul müdürü kendi hazırlıklarını gündem maddeleri çerçevesinde yapar.” (st.103-104) biçiminde görüş bildirmiştir. EBMKÜ2’nin görüşü ise “açıkçası belirlenen gündem maddeleriyle ilgili olarak ön hazırlığımız pek olmuyor. Görüşülecek maddelere bir bakıyoruz.

Görüş bildirmek istediğimiz her hangi bir konu varsa eğer not alıyoruz. Toplantıya gittiğimizde bunu ifade ediyoruz.” (st.121-124) biçimindedir.

4.1.1.3. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcıların üçüncü soru olarak “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8

Katılımcıların “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarının Belirlenen Zaman ve Günde Yapılmasına İlişkin Görüşleri	f
Kurul önceden belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.	3
Gerekli görüldüğü takdirde belirlenen zamanların dışında da kurulun toplanmaktadır.	3
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 8’de görüldüğü gibi katılımcıların 3’ü “Kurul önceden belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.”, 3’ü ise “Gerekli görüldüğü takdirde belirlenen zamanların dışında da kurulun toplanmaktadır.” biçim görüşlerini ifade etmişlerdir.

Kendileriyle görüşülen katılımcılardan kurul toplantılarının önceden belirlenen zaman ve gündem toplanmasına ilişkin olarak EBMKÜ5 *“Evet mutlaka kurul toplantılarımız belirlenen günde ve zamanda gerçekleştiriliyor. Çünkü eğitim öğretimin açılacağı zaman yoğun bir şekilde çalışıyoruz. Zamanı yönetmek ve zamana uymak zorundayız. Bununla birlikte ekstra durumlar da çıkabiliyor. Bu gibi durumlarda da koordinatör okul müdürümüz kanalıyla bilgilendiriliyoruz ve yeni*

gündem çerçevesinde toplanıyoruz.” (st. 246-250) derken, KOM da “Zaten her eğitim bölgesi için iş takviminde yer alan tarihler var. Mecburen yapılıyor. Artı koordinatör müdürleri milli eğitim müdürlüğü topluyor ve ekstra bir toplantı yapılmasının gerekliliği ortaya çıkabiliyor. Örneğin e-okul ile ilgili. Bu durumda da kendi bölgemizde kurulu toplamamız gerekiyor. Birkaç gün önce tüm okullara zincir çekiliyor. Arkadaşlar hazırlıklarını yapıyor ve o günde toplantı yapılıyor.” (st. 14-18) demiştir.

4.1.1.4. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcıların dördüncü soru olarak “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 9’da verilmiştir.

Çizelge 9

Katılımcıların “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Katılımcılara Tanınan Süreye İlişkin Görüşleri	f
Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 9’da görüldüğü gibi katılımcıların tamamı “Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.” biçiminde görüş belirtmişlerdir.

Kendisiyle görüşülen katılımcılardan KOM “*biz kendi bölgemizde uyumlu olarak çalışıyoruz. Herkes yıllardır birlikte çalıştığı için kurul toplantılarında sorun yaşanmıyor. Toplantıda herkes istediği kadar konuşabiliyor. Toplantılarımızın belirli bir bitiş saati yok.*” (st. 30-32) şeklinde görüş bildirirken, EBMKÜ5 “*toplantının başlangıç süresi belli ama bitiş süresi yok. Bu nedenle herkes istediği kadar süre*

kullanarak düşüncelerini, önerilerini, ihtiyaçlarını söyleyebiliyor.” (st. 226-229) şeklinde, EBMKÜ4 “gündem maddeleri konuşulmaya başlandığında kim gündem maddesi üzerinde fikir beyan etmek istiyorsa söz alıyor. Herkes konuşmayabilir de. Burada da bir zaman kısıtlaması yok.” (st. 208-212) şeklinde, EBMKÜ3 “herkes düşüncelerini istediği gibi açıklayabiliyor. Bu konuda bir zaman kısıtlaması olmuyor.” (st. 172-173) şeklinde görüş bildirmiştir.

4.1.1.5. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliğiyle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcıların beşinci soru olarak “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 10’da verilmiştir.

Çizelge 10

Katılımcıların “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliği İle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Alınan Kararların Şekline İlişkin Görüşler	f
Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.	3
Kurulda kararlar oy çokluğu ile alınmaktadır.	3
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 10’da görüldüğü gibi, Koordinatör okul müdürü ve kurul üyeleriyle yapılan görüşmelerden 3’ü “Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.”, 3’ü de “Kurulda kararlar oy çokluğu ile alınmaktadır.” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Kurul kararlarının oy birliği ile alındığını belirten KOM “ *hemen her zaman oy birliği ile anlıyor. Pek muhalif karar şimdiye kadar çıkmadı. Çıktığı oluyor özellikle tören kutlamaları ile ilgili. O zamanda konuşarak birbirimizi ikna ediyoruz.*

İşte o zaman hakikaten oy çokluğu ile değil oy birliği ile karar alınıyor.” (st. 33-35) derken, EBMKÜ3 ise “her karar değil ama genelde alınan karar tüm bölgeyi ya da okulları ilgilendiriyorsa o zaman koordinatör müdürü diğer okul müdürlerinin oy birliği ya da çoğunluğun oyu ile de alınabiliyor.” (st. 174-175) sözleriyle görüş bildirmişlerdir.

4.1.1.6. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Alınan Kararlar Etraflı ve Anlaşılır Bir Şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar Ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara altıncı soru olarak “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 11’de gösterilmiştir.

Çizelge 11

Katılımcıların “Alınan Kararlar Etraflı ve Anlaşılır Bir Şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Alınan Kararlar;	f
Etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmaktadır.	1
Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.	5
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 11’de görüldüğü gibi kurul toplantılarında alınan kararların tutanak altına alınmasına ilişkin olarak katılımcıların 1’i “Etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmaktadır.”, 5’i “Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kararların tutanak altına alınması sürecine ilişkin KOM “*Bu konuda biraz sıkıntımız var. Orada herkes okul müdürü. Toplantı da yazman olarak gelen arkadaş da müdür ve söz aldığı için bazen hararetli tartışmalarla konuya varılırken bazı sıkıntılar yaşanıyor. O yüzden orda tutulan tutanaklar tekrar temize geçirilirken*

sıkıntı yaşadığımız oluyor. Kesin karar olarak belirtilenlerin hepsi etraflıca yazılıyor. Zaman zamanda aradaki konuşmalarda da aksama oluyor tabii. Bu iş için aslında ayrıca görevlendirilen iki yazman olsa. Komisyonda görev almayı sadece yazman olarak bulunan. Görüşülen maddeler daha sağlıklı tutanak altına alınabilir. Ya da sesli olarak kayıt altına alsak sonradan eksiksiz bir biçimde tutanak altına almak çok kolay olur.” (st. 37-44) derken, EBMKÜ3 “Doğrusu görüşülen maddeler anlaşılır biçimde kısaca yazılır. Ayrıca tutanağı tutan kişinin ifadelerine bağlı olarak bazen kısaltılabilir. ” (st. 176-177) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kurul başkanı ve üyeleri ile yapılan görüşmelerde kurulda gündem doğrultusunda görüşülen konuların etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına almada bazı sıkıntılar yaşadıkları görülmektedir.

4.1.1.7. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara yedinci soru olarak “Bu kurul uygulamaları sırasında aldığı kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor musunuz?” sorusuna verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 12’de gösterilmiştir.

Çizelge 12

Katılımcıların “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Uygulamaları Sırasında;	f
Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.	4
Kurul zaman zaman toplantılarında daha önce aldığı kararların sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 12’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.”, 2’si “Kurul zaman zaman toplantılarında

daha önce aldığı kararların sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kurul toplantılarında değerlendirme sürecine yönelik olarak EBMKÜ4 “*Evet. Her toplantıda bir önceki toplantının değerlendirmesi yapılıyor. Amacına ulaşamayanlar tekrar diğer kurulda görüşülüyor. Eldeki imkânlar çerçevesinde çözülmeye çalışıyor. Çözümeyenler maalesef kalıyor.*” (st. 160-162) derken, KOM “*Biz bunu zorunlu olarak yapıyoruz zaten. Dönem sonunda yapılan müdürler kurulunun amacı. 1. ve 2. Dönem başında aldığımız kararların hepsini eğitim senesi olan Haziran ayının sonunda tutanaklarınızı götürerek yapacağız.*” (st. 63-65) şeklinde, EBMKÜ3 ise “*Bir sonraki kurulda değerlendirme sözel olarak yapılıyor. Tutanak altına alınan bir şey yok. Sonuçlanmayan kararlara yeni kararlar ekleniyor. Her alınan kararın uygulaması da mümkün olmuyor. Bu kısır döngü devam ediyor Buradaki mantık şu; biz bildirelim de belki milli eğitim müdürlüğü tarafından daha titizlikle yaklaşılır, daha etkili sonuçlar alınır.*” (st. 184-186) biçiminde görüş bildirmiştir.

Görüşülen okul müdürlerinin büyük bir kısmı kurulda karara bağlanıp gerçekleştirilen uygulamaların sonuçların sonraki toplanan kurul toplantısında değerlendirmesinin yaptıklarına, bir kısmı da kurul uygulamaları sırasında alınan kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesinin yapılması konusunda gereken hassasiyetin gösterilmediğine dikkat çekmektedirler.

4.1.2. Kurulunun İşlevselliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.1.2.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar Ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara sekizinci soru olarak “Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Katılımcıların soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 13’de gösterilmiştir.

Çizelge 13

Katılımcıların “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğine İlişkin Görüşler	f
Kurul kararlarının uygulanması aşamasında kurulun yeterli etkililiği yok.	4
Prosedürlerin fazlalığı kurulun etkililiğini olumsuz yönde etkiliyor.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 13’de da görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Kurul kararlarının uygulanması aşamasında kurulun yeterli etkililiği yok.”, 2’si “Prosedürlerin fazlalığı kurulun etkililiğini olumsuz yönde etkiliyor.” biçiminde görüş belirtmişlerdir.

Kendileriyle kurulun etkililiğine ilişkin görüşülen katılımcılardan KOM “*Şöyle ki aslında kurul güzel kararlar alıyor ancak etkililiği tartışılır. Eğitim-öğretim yılı başında yapılan toplantılarda Hizmet içi eğitim kursları, kutlamalar ve törenler, öğretmen alış verişleri, spor salonlarının ortak kullanımı, bazı teknolojik araç-gerecin kullanımı gibi konular görüşülüyor, kararlar alınıyor. Birlikte çalıştığımız okul müdürleriyle birlikte karar verip bunu uygulayabiliyoruz. Yani bölge ile ilgili alınan bu kararlarda etkiniz. Müfredatla ya da bazı uygulamalarla ilgili kararlar alıp bunu milli eğitim müdürlüğünün ilgili birimlerine resmi yazıyla*

bildiriyoruz. Onlar da bakanlığa bildiriyorlar. Bu uzun prosedür nedeniyle istenilen zamanda yazışmalar gerçekleştirilememekte, zaman kaybı olmakta, kurulda işlevini yerine getirememektedir. Bu nedenle kurulun etkililiği konusunda şüphelerimiz var tabii ki.” (st. 67-75) derken, EBMKÜ2 “Hizmet yapmak adına etkili bir kurul. Biz kurul olarak toplantılarımızda kararlar alıyoruz Kurul toplantılarında alınan bu kararlar bölgedeki tüm okullarda uygulanmaya çalışılıyor. İşte kararları uygulama safhasında sorunlarla karşılaşılıyor. Bu bakımdan etkili olduğunu düşünmüyorum.”, EBMKÜ1 “Kurul olarak bize sorumluluk veriliyor bu sorumluluklarımızın yerine getirilemeyişi araştırma gibi, neden yapılamadığını öğrenebilme gibi hak verilmiyor. Gerekli kurumlardan Yapılamayış nedenini direk olarak öğrenme hakkına, yetisine sahip olmak istiyoruz. Bu yetkiye sahip olur isek kurul amaca uygun, etkin çalışmalar yapar.” (st. 282-286), EBMKÜ5 ise “Bu kurul içerisinde yer alan danışma kurulu toplantıları amacına uygun olarak yapılırsa tabii ki güzel. Yapılacak uygulamaları, alınan kararları, çıkan sorunları bölgedeki muhtarlığından tutun, dernekler, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, belediye ile birlik olup çözmek gerekir. Ama sistemin tam oturduğunu sanmıyorum. Bu kurum ve kuruluşlar bu toplantılara gereken özeni göstermiyorlar. Alınan kararlar askıda kalıyor. İşin takibini koordinatör okul müdürü ya da milli eğitim müdürlüğünden ilgili birim yapsa, sonuç bölgede daha kısa sürede halledilmiş olur diye düşünüyorum.” (st. 263-270) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Görüşülen okul müdürlerinin tamamı kurulun etkin kararlar olsa dahi bunları uygulamaya geçirirken sorunlarla karşılaştıklarını, kararların uygulanamamasının kurulun yeterli etkililiği olmamasından kaynaklandığında hem fikir oldukları gözlenmektedir. Ayrıca katılımcıların tamamına yakını prosedürlerin fazlalığından dolayı kurulun işlevselliğini olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedirler.

4.1.2.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara dokuzuncu soru olarak “Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 14’de gösterilmiştir.

Çizelge 14

Katılımcıların “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamaya Dönük Eylem Planlarına İlişkin Görüşler	f
Eylem planı yapılıyor.	2
Yazılı olarak eylem planı hazırlanmıyor ancak toplantı tutanaklarında neyin ne zaman yapılacağı belirtiliyor.	4
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 14’de görüldüğü gibi katılımcıların 2’si “Eylem planı yapılıyor.”, 4’ü ise “Yazılı olarak eylem planı hazırlanmıyor ancak toplantı tutanaklarında neyin ne zaman yapılacağı belirtiliyor.” biçiminde görüş belirtmişlerdir.

Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planlarına ilişkin olarak KOM “*Kâğıt üzerinde bir eylem planı yok belki ama plansız yapılan bir çalışmada yok. Her komisyon her görevde kendilerine bir plan çiziyorlar. Tutanak tutuluyor hangi tarihte ne yapılacağı ile ilgili ve bu takip ediliyor.*” (st.46-49) derken, EBMKÜ5 ise “*Sonraki aşama olarak bölge müdürü kendi müdür yardımcısı ve memuruyla çalışmalar yapıp okullardan gelen önerileri, teklifleri listeye döküp, eylem planını mili eğitime onay için gönderiyor.*” (st. 256-258) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.1.3. Kurul Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.1.3.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara onuncu soru olarak “Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 15’de gösterilmiştir.

Çizelge 15

Katılımcıların “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor musunuz? Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul uygulamalarında karşılaşılan sorunlar;	f
Birlikte çalışılan kurumların gereken özeni göstermemesi,	4
Maddi kaynakların yetersiz oluşu,	5
Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.	1
Görüşler Toplamı	10

Çizelge 15’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Birlikte çalışılan kurumların gereken özeni göstermemesi.”, 5’i “Maddi kaynakların yetersiz oluşu.”, 1’i Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kurul uygulamaları sırasında karşılaşılan sorunlara ilişkin KOM “*Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte çalıştığımız bir komisyon var. Orda bazı sıkıntılar yaşıyoruz. Buna neden olarak da gereken özenin gösterilmemesi olduğunu düşünüyorum. Ama biz kurul olarak kendi aramızda aldığımız kararlarda*

bir sıkıntı yaşamıyoruz. Bunun yanı sıra diğer bir üst kurum olan milli eğitim müdürlüğü okullara yapacağı yardımda kaynakları da kısıtlı olduğu için, alınan kararlar hep maddi araç gerece dönük olduğu için sıkıntı yaşatabiliyor.” (st. 51-56) derken, EBMKÜ4 “Kurul olarak uygulama kısmında güçlüklerle karşılaşılıyor. Milli eğitim müdürlüğünün kısıtlı imkânları olması bizi de zora sokuyor tabi. Okul müdürlüklerine yeterli imkân sağlanmıyor. Maddi yönden okullara destek olunmuyor.” (st. 238-240), EBMKÜ3 “Kısıtlı imkânlardan kaynaklanan parasal sıkıntılar yaşanıyor. Alınan kararlar parayla çözülebilecek kararlar olduğu için maddi yetersizliklerden dolayı sıkıntı yaşanıyor.” (st. 181-183), EBMKÜ1 ise “Uygulama için aldığımız kararlar ütopyik kararlar olmadığı için sorun yaşamıyoruz. Karşımıza çıkan ufak tefek sorunları da milli eğitim müdürlüğüne yansıtmadan kendimiz çözüyoruz.” (st. 287-290) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Eğitim bölgesi müdürler kurulu üyeleri birlikte çalıştıkları yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile sıkıntılar yaşadıkları, Milli Eğitim Müdürlüğü'nün kısıtlı maddi imkânları olması nedeniyle yaşadıkları sorunların olduğu, uygulanamayacak kararlar almamaya çalıştıklarını bundan dolayı da her hangi bir sıkıntı yaşamadıkları görülmektedir.

4.1.3.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Okul Müdürlerinin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on birinci soru olarak “Bu kurulda görevli olan okul müdürlerinin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 16’da gösterilmiştir.

Çizelge 16

Katılımcıların “Bu Kurulda Görevli Olan Okul Müdürlerinin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Görevli Okul Müdürlerinin Yeterliliğine İlişkin Görüşler	f
Bu konuda görüş bildirmem doğru olmaz.	5
Yöneticilik ve liderlik vasıfları yetersizdir.	1
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 16’da görüldüğü gibi katılımcıların 5’i “Bu konuda görüş bildirmem doğru olmaz.”, 1’i ise “Yöneticilik ve liderlik vasıflarının yetersizdir.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Katılımcıların okul müdürlerinin yeterliliği konusuna ilişkin olarak KOM “Bu konuda benim bir şey düşünme ve söyleme şansım yok tabi. Yeterli görülmüşler ki okul müdürü olmuşlar.” (st.158-159), EBMKÜ3 “Bu konuda fikir üretemem ben. Ben bir müdür olarak bu kurula katılan diğer müdürler hakkında bir yorum yapamam.” (st. 191-192), EBMKÜ1 “Kuruldaki diğer okul müdürü arkadaşlarımla yeterli olup olmadığının kararını vermek bana düşmez.” (st. 246-247) şeklinde görüş bildirirken EBMKÜ2 “İşin doğrusu kurulumuzda meslekte tecrübe sahibi olanlar kendilerini hemen fark ettiriyorlar. Yöneticilik her şeyden önce bir Allah vergisidir. Okumakla olmaz. Bilgi düzeyini artırabilirsin ama yöneticiliğini artıramazsın. Yönetici kendisine verilen yetki ile, yetkinin etkisiyle hareket eder. Yönetmelikler çerçevesinde hareket eder. Ama lider olan kişi öyle bir an gelir ki yönetmelik dışında hareket etmek zorunda kalır. O an karar vermek zorunda kalır. Bu onun etkisidir. Yeri geldiği zaman yetkesini değil de etkisini kullanan arkadaşlar da var kullanamayan arkadaşlar da var. Yönetmeliği aynen uygulamakla başarılı olunmaz. Müdür her zaman liderdir. Kurumun başındadır. Kurumun sorunlarına

çözüm üreten kişidir. Okul müdürü arkadaşlarım sorunları dile getiriyorlar ama işin takipçisi olmuyorlar.” (st. 287-297) biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Katılımcıların tamamına yakını kurulda görevli olan okul müdürlerinin görevlerindeki yeterliliği ile ilgili olarak görüş bildirmek istemedikleri dikkati çekmektedir. Görüşülen okul müdürlerinden yalnız biri müdürleri yöneticilik ve liderlik vasıflarının az olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda görüşmecilerden alınan kesitler yer almaktadır.

4.1.4. Kurulun İşlerliğinin Olumsuz Yönde Etkileyen Etmenlere İlişkin Bulgular Yorumlar

4.1.4.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on ikinci soru olarak “Uygulamada yaşanılan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 17’de gösterilmiştir.

Çizelge 17

Katılımcıların “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Çözüm Önerileri	f
Kişisel çabalarla çözmeye çalışıyoruz.	4
Yazışmalarla çözmeye çalışıyoruz.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 17’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Kişisel çabalarla çözmeye çalışıyoruz.”, 2’si ise “Yazışmalarla çözmeye çalışıyoruz.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Uygulamada yaşanan sorunlara karşı çözüm önerilerine ilişkin olarak KOM “Kurul olarak uygulamada yaşadığımız sorunları kişisel çabalarımızla çözme yoluna gidiyoruz.” (st. 157-158), EBMKÜ2 ise “Başka kamu kurum, kuruluşlar ya da sivil toplum örgütlerini ilgilendiren kararlarımızda sıkıntı olursa elimizden geldiğince yazışmalarla sorunu çözmeye çalışıyoruz. Üniversite ile ilgili bir sorun olursa ya da başka kurumlarla Milli eğitim müdürlüğünü devreye sokarak halletmeye çalışıyoruz. Kendimiz halledemediğimizde araya girebilecek diğer kurumlarla iletişim kurmaya çalışıyoruz.” (st. 278-283) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Gerek sivil toplum örgütleri ile yaşanan sorunlarda gerekse üst kurumun maddi imkânlarının yetersiz olması nedeniyle yaşanan sıkıntılarda kişisel ilişkiler kullanılarak, gerekli yazışmalar yapılarak, sorunu çözmeye yardımcı olacak başka kurumlarla iletişime girerek sorunların çözülmeye çalışıldığına dikkat çekilmektedir.

4.1.4.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on üçüncü soru olarak “Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 18’de gösterilmiştir.

Çizelge 18

Katılımcıların “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğini Geliştirmeye Yönelik Çözüm Önerileri	f
Koordinatör okulun maddi kaynaklarının artırılması	6
Planlı ve kapsamlı çalışılmalı	4
Koordinatör okulun idareci sayısının artırılması	1
Kurul üyelerinin yetkilerini artırılması	6
Bölgedeki muhtarlık, dernekler, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, belediye işin içine katılmalı	5
Görüşler Toplamı	22

Çizelge 18’de görüldüğü gibi katılımcıların 6’sı “Koordinatör okulun maddi kaynaklarının artırılmalı.”, 4’ü “Planlı ve kapsamlı çalışılmalı.”, 1’i “Koordinatör okulun idareci sayısı artırılmalı”, 6’sı “Kurul üyelerini yetkilerinin artırılmalı.”, 5’i “Bölgedeki muhtarlık, dernekler, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, belediye işin içine katılmalı.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kurulun etkililiğini geliştirmeye ilişkin çözüm önerileri ile ilgili olarak KOM “Ben koordinatör okul müdürüyüm. Yapılması gereken bir sürü şey var. Bunları okulun imkânlarını kullanarak yapıyorum. Öncelikli olarak maddi anlamda sıkıntı yaşıyorum. Koordinatör okulun kaynaklarının artırılması gerekiyor. Örneğin toplantılara giderken fotokopi çektirerek götürmek istediğim bir sürü şey oluyor ama çoğaltıp götüremiyorum insanlara. Yeri geldiğinde günde her okula 5–6 tane fax çekiyorum. Faxı tüm ilköğretilere duyurup, cevabı aldıktan sonra hepsini birleştirip tekrar milli eğitim müdürlüğüne bildiriyorum. Öyle bir hale geliyorum ki telefon paramı ödeyemiyorum. Milli eğitim müdürlüğünden gelen faxları alamıyorum. Sonra da neden diğer okullara duyurmadın deniyor. Ciddi anlamda

maddi sıkıntı yaşıyorum bölge müdürü olarak. Biz de kuruldaki diğer okul müdürü arkadaşlarımızla birlikte okullarımızdaki okul aile birliklerinden toplanan paranın bir kısmını buraya aktarmak suretiyle bu işi götürme para yoluna gittik. Kesinlikle koordinatör okul müdürüne maddi yardımda bulunulması lazım. Bunun dışında planlama sıkıntısı var milli eğitim müdürlüğünde. Apar topar koordinatör müdürler çağırılıp saatlerce toplantı yapılıyor. Onun sonuncunda bölgedeki diğer okul müdürleri ile görüş ve sonucunu bir kaç gün içinde geri bildir deniyor. Okul müdürünün işi mi var hemen gelebilecek mi bunları düşünülüyor. Buna ilave olarak koordinatör okullarda idareci sayısı fazla olmalı. Sırf kurul görevlerini takip eden bir müdür yardımcı verilebilir. Benim okulumda benim dışımda yalnızca bir müdür yardımcım var. Kurul görevlerini ben yapıyorum. Müdür yardımcım da okulun işleriyle ilgileniyor. Ben okulun işlerinden haberdar olamıyorum, sıkıntıları bilmiyorum. O da kurulunkileri. Ya da ben okulda yokken kurulla ilgili bir yazı veya telefon gelse o bunun ne olduğunu anlayamıyor. Bu tarz sıkıntılar da kurulun etkililiğini çok azaltıyor bence. Sonuç olarak Bölge müdürlükleri güçlendirilmeli. Daha kapsamlı çalışmalar , hazırlıklar yapılmalı.. Sıkıntılar baştan kaynaklandığı için kurula kadar iniyor tabi.” (st. 80-105) derken, EBMKÜ3 “Bu kurullara milli eğitim müdürlüğünden ya da üst bölge müdürlerinden bir şube müdürü ya da müdür yardımcısı katılabilir. Alınan kararlar onların görüşleri dikkate alınarak alınabilir. Çünkü alacağınız kararın uygulanma olanağı yoksa kararı da almanın bir anlamı olmaz.” (st. 138-142) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. EBMKÜ4 “Kurulun imkânlarının yetersiz olduğunu düşünüyorum. Kurul üyelerine daha fazla yetki verilmeli. Yani karar verme yetkisi bize bırakılmalı. Karar verme yetkisi merkezi sistemden daha çok yerel yönetimlere devredildiği takdirde imkânlar daha da artacak. Şu anda çok fazla ekonomik sorun yaşıyoruz. Çünkü Bakanlıktan ödenek alamıyoruz. Ama yerel yönetimlerden yardım alabilir, ekonomik sorunları daha kısa sürede çözebiliriz.” (st. 175-181) derken, EBMKÜ5 ise “Yapılan danışma kurulu toplantılarının amacına uygun olarak yapılmasına özen gösterilmeli. İş ciddiyle yapılmalı. Bölgedeki muhtarlık, dernekler, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, belediye işin içine katılmalı. Onlardan maksimum düzeyde yararlanılmaya çalışılmalı.” (st. 213–217) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.2. ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI DEĞERLENDİRME KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

4.2.1. Kurulunun İşleyişinde Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.2.1.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurullar Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara birinci soru olarak “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 19’da gösterilmiştir.

Çizelge 19

Katılımcıların “Kurullar Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulunun Daha Önceden Belirlenen Gündemle Toplanıp Toplanmadığına İlişkin Katılımcıların Genel Görüşleri	f
Kurullar önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 19’da görüldüğü gibi katılımcıların 6’sı da “Kurullar önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kurulun önceden belirlenen gündemle toplanmasına ilişkin olarak ÖDDKÜ2 “Kurul olarak önceden belirlediğimiz bir gündemimiz oluyor. Gündem çerçevesinde toplanıyoruz.” (st. 803-804) derken, ÖDDKÜ3 ise “Şube öğretmenler kurulunda bu kurulda görev alacak öğretmenler belirleniyor. Davranış kurulu seçiliyor. Gündem olarak neler alacağı önceden belirleniyor.” (st. 955-957) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanlarının ve Üyelerinin tamamının daha önceden belirlenen bir gündemle toplandıkları görülmektedir.

4.2.1.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Belirlenen Gündemle İlgili Etraflıca Hazırlıklar Yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara görüşmeler sırasında ikinci soru olarak, “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 20’de gösterilmiştir.

Çizelge 20

Katılımcıların “Belirlenen Gündemle İlgili Etraflıca Hazırlıklar Yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Gündem Maddelerinin Belirlenmesi Sırasında Yapılan Hazırlıklara İlişkin Görüşler	f
Periyodik toplantılarda toplantı öncesi ön hazırlık yapılmıyor.	6
Kurula öğrenci sevk edilmişse toplantı öncesinde ön hazırlık yapılıyor.	6
Görüşler Toplamı	12

Çizelge 20’de de görüldüğü gibi katılımcıların tamamı “Periyodik toplantılarda toplantı öncesi ön hazırlık yapılmıyor.”, “Kurula öğrenci sevk edilmişse toplantı öncesinde ön hazırlık yapılıyor.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Kurul toplantıları öncesinde belirlen gündemle ilgili olarak yapılan hazırlık aşamasına ilişkin ÖDDKÜ4 “Gündemimiz belli olduktan sonra çok detaylı bir şekilde toplantı öncesi hazırlığımız olmuyor. Eğer bir öğrenciye ceza vereceksek veyahut durumu görüşülecekse tabii bir hazırlık sürecimiz oluyor. Cezaya neden olan olayın nasıl gerçekleştiğine dair bilgiler ediniyoruz.” (st. 1296-1299) derken, ÖDDKB5 ise “Eğer o gün gündemli olarak toplanıyorsak yani periyodik toplantıya ayrıntılı hazırlık yapmıyoruz. Ama bir olay varsa, öğrenciye ceza verilecek ya da

durumu görüşülecekse evet detaylı bilgiler toplanır.” (st. 1232-1235) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların tamamı kurul toplantılarında belirlenen gündemle ilgili olarak periyodik toplantılarda etraflıca hazırlıklar yapmadıklarını, ancak kurula bir öğrenci sevk edilmişse, durumu görüşülecekse onunla ilgili detaylı bilgiler toplandığını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili kesitler aşağıda sunulmuştur.

4.2.1.3. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman Ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara üçüncü soru olarak “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 21’de verilmiştir.

Çizelge 21

Katılımcıların “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman Ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarının Belirlenen Zaman ve Günde Yapılmasına İlişkin Görüşler	f
Kurul önceden belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.	6
Gerekli görülen durumlarda da toplantı yapılmaktadır.	6
Gerekli görüldüğünde toplantı herhangi bir güne ertelenebilir.	6
Görüşler Toplamı	18

Çizelge 21’de görüldüğü gibi katılımcıların tamamı “Kurul önceden belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.”, “Gerekli görülen durumlarda da toplantı yapılmaktadır.”, “Gerekli görüldüğünde toplantı herhangi bir güne ertelenebilir.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı ve Üyelerine yöneltilen kurul toplantılarının belirlenen günde ve zamanda yapılmasına ilişkin olarak ÖDDKB5 “*Sene başında yapılan görev dağılımı ve buna bağlı olarak kurulların çalışma yönergesini de dikkate alarak aylık çalışma planı yaptık. Kitapçık oluşturduk. Bu anlamda bu kurulun hangi saatte, hangi günde toplantısı olacağını herkes bilir. Bir önceki kurulda alınan kararlar değerlendirilerek ve o ay içerisinde ortaya çıkan sorunlar da ele alınıp o gün toplanan kurulda görüşülür. Periyodik toplantıda olabilir. Aniden çıkan bir sorun karşısında da toplanabiliriz.*” (st.984-985) biçiminde görüş bildirirken, ÖDDKÜ5 “*Çok yoğunsak ya da ani bir başka toplantı çıkıyorsa veya kurulda görevli üyeler başka bir yerde görevliyse kurul toplantısını erteleyebiliyoruz.*” (st.1226-1228) şeklinde kendini ifade etmiştir. ÖDDKÜ3 ise “*Yönetmelik gereği yılda 3 defa toplanmak zorundayız zaten. Dönem başında, dönem sonunda ve yıl sonunda. Ama davranış kuruluna bir öğrenci sevk edildiği zaman acil toplanabiliyoruz.*” (st. 1003–1005) şeklinde ifade etmiştir.

4.2.1.4. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara dördüncü soru olarak “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 22’de verilmiştir.

Çizelge 22

Katılımcıların “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Katılımcılara Tanınan Süreye İlişkin Görüşleri	f
Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.	4
Kurul başkanına daha fazla süre tanınmaktadır.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 22’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.”, 2’si “Kurul başkanına daha fazla süre tanınmaktadır.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kendisiyle görüşülen katılımcılardan ÖDDKÜ1 “*Kurul toplantılarımızda belirli bir bitiş zamanı belirlemiyoruz. Kurulda görevli olan tüm arkadaşlar belirli bir zaman kısıtlaması olmadan istedikleri kadar söz alabiliyorlar.*” (st. 893-895) şeklinde, ÖDDKÜ3 “*Kurulda her sınıfa giren öğretmenlerden bir temsilci olduğu için her öğretmenin çocukla ilgili düşüncelerini almak zorundasınız ve sonuçta kuruldan kınama, uyarma, okuldan uzaklaştırma veya okul değiştirme gibi kararlar çıkabildiğinden hepimizin ortak düşüncesi olması gerektiği için herkes konuşup fikrini söylüyor. Eşit zaman tanınıyor tabii ki.*” (st.1013-1117) şeklinde görüş bildirmiştir. ÖDDKB4’ün ise bu konudaki görüşü “*Ben müdür yardımcısı olarak okulda zaman olarak daha fazla bulunuyorum. Öğrencilerin tüm davranışlarından daha çok haberdarım. Ama diğer öğretmenler 9’ da gelip 3’te çıkıyor. Belirli saatlerde okulda bulunuyorlar. Kurulda fikir beyan ederken tabi biz daha fazla süre alıyoruz. Bu nedenle eşit zaman tanınmıyor.*” (st.1084-1087) biçimindedir.

Kendileriyle görüşme yapılan katılımcıların kurul toplantılarında katılımcılara tanınan zaman konusunda herhangi bir sınırlamayla karşılaşmadığını belirtmişlerdir. Aynı zamanda Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanının bu kurulun doğal başkanı olmasından ve okulda bulunduğu sürenin kurulda görevli olan diğer öğretmenlere göre daha fazla olmasından ötürü öğrenci davranışlarını daha yakından izleme olanağı bulduğunu, bundan dolayı da diğer üyelerin müdür yardımcıları kadar öğrencileri yakından tanımadıklarını ve kurulda müdür yardımcılarının görüşlerini belirtmeleri için daha fazla zaman tanındığını ifade etmektedirler.

4.2.1.5. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliğiyle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara beşinci soru olarak “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” sorusuna verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 23’de verilmiştir.

Çizelge 23

Katılımcıların “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliği İle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Alınan Kararların Alınma Şekline İlişkin Görüşler	f
Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 23’de görüldüğü gibi katılımcıların tamamı “Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Kendileri ile görüşme yapılan kurul başkanı ve üyelerinden ÖDDKB2 “Kurulda aldığımız kararların oy birliği ile olmasına özen gösteriyoruz ve bu şekilde yapıyoruz. Zaten çok da muhalif kararlar çıkmıyor.” (st.850-852) derken, ÖDDKÜ4 ise “Kararları oy birliği ile alıyoruz.” (st.1254–1255) şeklinde görüş bildirmiştir

4.2.1.6. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Alınan Kararlar Etraflı ve Anlaşılır Bir Şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara altıncı soru olarak “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 24’te gösterilmiştir.

Çizelge 24

Katılımcıların “Alınan Kararlar Etraflı Ve Anlaşılır Bir Şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Alınan Kararlar;	f
Etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmaktadır.	2
Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.	4
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 24’te görüldüğü gibi katılımcıların 2’si “Etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmaktadır.”, 4’ü “Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tutanak altına alınan kararların yazılış biçimine ilişkin olarak ÖDDKÜ5 “Eğer ceza verilmişse yani öğrenci hakkında bir karar verilecekse ayrıntılı olarak yönetmelik maddeleri de dikkate alınarak açıkça yazılıyor. Önemli şeyleri ayrıntılı yazmakta fayda var.” şeklinde görüş bildirirken (st.1204-1206), ÖDDKB2 de “Kurulda alınan kararlar karar defterine yazılıyor. Öğrenciye ceza verilmişse ayrıntılı bir şekilde tutanaklar tutuluyor ve bu tutanaklar ayrı bir dosyada toplanıyor.” (st.901-903) şeklinde görüş bildirmiştir. ÖDDKÜ1’in görüşleri ise “Alınan kararlarda konun özü önemli. Bizim tarafımızdan anlaşılır olması önemli. Bu sebeple çok da ayrıntıya girmiyoruz ” (st.897-898) şeklindedir.

4.2.1.7. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara yedinci soru olarak “Bu kurul uygulamaları sırasında aldığı kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor musunuz?”

sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 21’de gösterilmiştir.

Çizelge 25

Katılımcıların “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Uygulamaları Sırasında;	f
Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 25’de görüldüğü gibi Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanı ve Üyelerinin tamamı “Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Kurul toplantılarında değerlendirme sürecine yönelik olarak ÖDDKÜ5 ‘in görüşleri “*Kurulda alınan kararlardan sonra bu kararların hangilerinin uygulanabildiği, hangilerinin gerçekleştirilemediği görüşülüyor sonraki kurul toplantısında. Yapılan değerlendirmeler de raporlaştırıp gerekli kurumlara gönderiliyor.*” (st.1235-1238) biçiminde iken, ÖDDKÜ4’ün görüşleri “*tabii ki değerlendirme yapıyoruz. Veliyi de çağırıyoruz. Bilgi veriyoruz. Tutanaklar var. Bunları çocuğa da imzalatıyorsun. Dosyasına koyuyorsun.*” (st.1299-1301) biçimindedir.

Katılımcıların tamamı kurulda alınan kararların sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yapılan değerlendirmelerin gerekli kurumlara iletiildiği, gerektiğinde öğrencinin dosyasına da koyulduğu belirlenmektedir.

4.2.2. Kurulunun İşlevselliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.2.2.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara sekizinci soru olarak “Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 26’da gösterilmiştir.

Çizelge 26

Katılımcıların “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğine İlişkin Görüşler	f
Öğrenciler üzerinde disiplin sağlanması açısından etkili bir kurul.	4
Kurulun etkin olarak çalıştığına inanmıyorum.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 26’da görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Öğrenciler üzerinde disiplin sağlanması açısından etkili bir kurul.”, 2’si ise “Kurulun etkin olarak çalıştığına inanmıyorum.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kurulun etkililiğine ilişkin olarak katılımcılardan ÖDDKÜ4 “İşlevsel ve çalıştırılması gereken bir kurul olduğunu düşünüyorum. Çünkü disiplin kurulu olmadığından öğrenciler başboşluk hissediyor ve olaylar artıyor. Bu aşamada yeterli sayılır.” (st.1259-1262) derken, ÖDDKB1 “ etkin olarak çalışan bir kurulumuz. Örneğin kurulda öğrenciye uzaklaştırma cezası verilmesi gerekirken biz bu cezası indirgeyerek uyarı cezasına dönüştürdük. Bunun da öğrenciler üzerinde olumlu yönde caydırıcı etkisi olduğunu gördük.” (st.927-930) sözleriyle, ÖDDKÜ1 ise “biz kurul olarak etkin kararlar aldığımızı düşünülüyoruz. Eğitim-öğretimi olumsuz yönde etkileyecek davranışlar sergilenmeye başlandığında kurul o öğrencilerle ilgili cezai

kararlar alır. Müdürlük tarafından alınan karar okul geneline duyurulur. Bu aynı zamanda diğer öğrencilere de gözdağı olmaktadır.” (st.950-953) biçiminde görüşlerini ifade etmişlerdir. ÖDDKB5’in görüşleri ise “kurul toplantılarında konuşulanlar etkili olmak adına. Cep telefonu getirme, arkadaşına kötü davranma, sınıf içerisinde dersin düzenini ve akışını bozacak davranışta bulunma yönetmelikte cezası belli olan davranışlar. Her şeyden önce biz insan yetiştiriyoruz. Öğrencilerin farklı duygularla dolu olduğunu bilmeliyiz. Bizim okulumuzda risk altında olan öğrencilerimiz var. Parçalanmış ailede, yaptığı davranışların doğru olup olmadığını bilemeyen öğrencilerimiz var. Sokak ortamında yetişen öğrencilerimiz var. Sokaktaki bütün kültürü almış. Sokakta argo konuşuluyor, küfür ediliyor. Çocuk da bu davranışları okula yansıtıyor. Bu davranışların yanlış olduğunu çocuğa anlatmaya çalıştığımızda ne olacak öğretmenim diyor. O çocuk için bu tarz davranışlar o kadar normal bir hal almış ki. Kurulun karşısına gelen öğrencinin psikolojik durumu, ailesinin durumu ve yaşantı biçimi kurulun aldığı kararları etkiliyor. Bu nedenle zaman zaman esneklikler yapmak zorunda kalıyoruz. Kurulumuzda bir öğrenciye ceza verme konusunda çok çatıştığımız bir olay yok. Sadece rehber öğretmenimiz öğrencilerin psikolojilerini çok iyi bildiği için öğrencinin ceza almamasından yana. Bunu da normal karşılıyoruz. Ama ortaya bir olumsuzluk çıkmış bunu görmezden gelir, cezasız bırakırsak bazı öğrenciler bundan cesaret alıyor. Nasıl olsa bir şey olmuyor diyor. Yanlış davranışta bulunmuş olan öğrencinin önceki davranışlarının değerlendirmesini yaparak, doğruluğuna inandığımız öğrencilere ceza vermiyoruz ama ailesiyle konuşuyoruz. Birlikte çalışmaya karar verdiğimiz için ceza vermiyoruz. Bu davranışı yineleyenleri de olumsuz davranışları sık tekrarlayan öğrencilerimize de ceza verme girişiminde bulunuyoruz. Öncesinde ailesiyle görüşüyoruz. Çocuğun yaptığı yanlış davranışı aktarıyoruz. Diğer öğrencilerin de yanlış davranış karşısında ceza almamaları yoluna gidileceğini anlatmak amacıyla ceza verme yolunu seçiyoruz.” (st.1192-1207) şeklindedir.

ÖDDKÜ3 “şimdi milli eğitim bize diyor ki çocuğu devamsızlıktan sınıfta bırakamazsın. Ama 82 gün devamsızlığı var çocuğun. Ne yaparsın? Hiçbir şey yapamıyoruz. Sadece devamını sağlamaya çalışıyoruz Uyarı cezası, kınama cezası verebilirsin. Örneğin kınama cezası verdik. Üstüne de tutanakları, raporları

hazırladık. İl milli eğitim Müdürlüğüne gönderdik. İl milli eğitim müdürlüğünün üst danışma kurulu var. O da çocuğu farklı bir okula gönderilir. Bu çözüm değil. Belki çocuğa ödül gibi bile geliyor olabilir. Burada aldığı kınama cezası çocuğu bence hiçbir şekilde etkilemiyor. Aile profili etkin olan yerlerde bu etkili olabilir ama bizim gibi aile sorunları yaşayan bir bölgede bunun ne kadar etkili olduğu belli. Sosyal hayata bakıştan kaynaklanıyor. Bir üst öğrenim kurumuna gidip gitmeyecekleri konusunda bile çocukların kafası çok karışık. Hedefleri ve amaçları yok çocukların. O nedenle çok da işlevsel olduğunu düşünmüyorum açıkçası. Keşke bunu yaparken çevre şartlarını da göz önünde bulundurarak bize de orda bir takım değişiklik yapma hakkı tanınabilse. Okulumuzdaki en büyük sorun devamsızlık. Aile bu bölgede otururken kısa sürede taşınıp başka bir yere gidebiliyor. Devamsızlık konusunda davranış kurulundan çıkan hiçbir yetki yok. Tüm okulların profili aynı değil. Denmeli ki çevre şartlarına göre düzenleyebilirsiniz.. Başka okullarda devamsızlık gibi sorunlar yaşanmayabilir çünkü. Davranış kurulunda ben görüşürken bir yaptırımın olması gerekir çocuğa.” (st.1200-1214) derken, ÖDDKÜ1 ise “kurulun çok da işlevsel olduğuna inanmıyorum. Kurulun aldığı kararları uygulama şansı çok az. Çocuk yanlış bir davranışta bulunmuş ya da sınıf içinde ders işlenişini bozan davranışları olmuş olabilir. Bunların cezası bellidir. Ancak çocuğa hemen ceza vermek doğru değil. Karşındaki belli bir yaş grubundaki çocuk. Çocuğun o davranışı yapmadan önceki ruh halini bilemiyorsun. Tetikleyici unsurları bilmiyorsun. Bu anlamda kurul aldığı kararları net olarak uygulayamıyor. Öğrencilere iyi bir pedagojik eğitim verilmeli. Bunda okullar yetersiz kalıyor. Belli öğrencilerde ceza en son aşama. Ama genel olarak cezanın caydırıcılığı var.” (st.911–917) şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

4.2.2.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara dokuzuncu soru olarak “Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 27’de gösterilmiştir.

Çizelge 27

Katılımcıların “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamaya Dönük Eylem Planları;	f
Herhangi bir eylem planı hazırlamıyoruz.	4
Alınan kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planı yapıyoruz.	2
Görüşler Toplam	6

Çizelge 27’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Herhangi bir eylem planı hazırlamıyoruz.”, 2’si ise “Alınan kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planı yapıyoruz.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Katılımcıların kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlamaya ilişkin olarak ÖDDKÜ1 “*Genel bir eylem planı var.*” (st.950-951) derken, ÖDDKB3 “*Eylem planı yapmıyoruz. Velilerle toplantı yapılarak çocuğun hal ve hareketi bu. Davranışlarına dikkat etmezse üst kurulu gidecektir diye uyarı da bulunuyoruz. Velilerle görüş alış verişinde bulunuyoruz. Bundan başka da herhangi bir şey yapmıyoruz*” (st.963-970) biçiminde görüşlerini ifade etmişleridir. ÖDDKÜ4 ise “*eylem planı yapmıyoruz. Ancak vereceğimiz cezaya hangi işlemi yapacağımızı biliyoruz. Ayrıntılı plana döktüğümüz bir şey yok. Ama yapacağımız işi biliyoruz.*” (st.1255-1257) şeklinde görüş bildirirken, ÖDDKÜ3 “*geçmişte eylem planı olarak yoktu ama çocukların riskli olan davranışları arttığı için milli eğitim bakanlığı eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi için bir eylem planı örneği hazırlamış. Biz bunu zaten sene başında yaptık. Okulumuzun ihtiyaçlarına göre belirledik. Mesela aile birliği çok kötü, parçalanmış aile çocukları çok fazla. Profilimiz çok kötü olduğu için bu çocuklar riske çok açık halde. Tam korumacı bir aile birliği içinde olmadıklarında riske açıklar. Her an her şeye başvurabilirler. Bu nedenle çocuklarımızın tehlikelere karşı korumak amacıyla eylem planı hazırladık ve uyguluyoruz.*” (st.1015–1021) şeklinde görüş bildirmiştir.

4.2.3. Kurul Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.2.3.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara onuncu soru olarak “Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 28’de gösterilmiştir.

Çizelge 28

Katılımcıların “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul uygulamalarında karşılaşılan sorunlar;	f
Öğrencinin kurul kararlarını önemsememesi	4
Velilerin kurulun verdiği karara itiraz etmesi	1
Velilerin çocuklarına karşı ilgisizliği	3
Yaptırım olmayan cezalar	6
Verilen cezaların öğrenci davranışlarını olumlu yönde düzelterceğine olan inançsızlık	6
Görüşler Toplamı	20

Çizelge 28’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Öğrencinin kurul kararlarını önemsememesi”, 1’i “Velilerin kurulun verdiği kararlara itiraz etmemesi”, 3’ü

“Velilerin çocuklarına karşı ilgisizliği”, 6’sı “Yaptırım olmayan cezalar”, 6’sı”Verilen cezaların öğrenci davranışlarını olumlu yönde düzeltereğine dair inançsızlık” şeklinde bildirmişlerdir.

Kurul uygulamaları sırasında karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak ÖDDKÜ2 “Kurul kararı olarak öğrenciye uyarı ve kınama cezası veriyoruz. Sözleşme imzalatıyoruz. Ancak öğrenci bunu önemsemiyor. İmzaladıktan ne oldu diyor. Aynı olumsuz davranışlarına devam ediyor. Hatta diğer öğrenciler de arkadaşına ceza verilmediğini görüp benzer olumsuz davranışlar sergileyebiliyor. Bu da okulda disiplinsizliğe neden oluyor.” (st.811-815) derken, ÖDDKÜ4 “kurul tarafından alınan kararlara bazen veliler itiraz edebiliyor.” (st.1258-1259) biçiminde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu konuda ÖDDKB2 görüşlerini “aile kavramı da bunda son derece etkili oluyor. Buradaki aile yapısına baktığımızda sosyo ekonomik düzeyi düşük ve ebeveynler ayrı. Çocukları ile çok ilgilenmiyorlar. Bu da kurul olarak bizi çok zorluyor. Çünkü yaptığımız işlerde aile desteğini alamıyoruz. Yalnız kalıyoruz. Öğrencinin olumsuz davranışları bulunduğu çevreden ve aileden kaynaklanıyor. Devamsızlık sorunu çok yaşıyoruz. Kınama cezası işe yaramıyor. Okuldan uzaklaştırma cezası da veremiyoruz. Gideceği okul yok çünkü. Veli çocuğunu maddi yetersizlikler nedeniyle başka bir okula götüremeyeceğini söylüyor. O zaman da okul değiştirme cezasının bir anlamı kalmıyor. Kaldı ki veli rızası olmadan okul değiştirme yapılamıyor. Öğrencinin davranışını düzeltelim derken onu okul ortamından tamamen yoksun bırakmak da doru değil tabi. Çözümü veliyi iknada buluyoruz bazen.” (st.851-857) şeklinde belirtirken, ÖDDKÜ3 ise “öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulunda sorun, ceza verme yoluyla çözülmemeli. Öğrencinin ileriki yaşantısında ona zarar getirmemesi açısından yaklaşılmalı. Bundan dolayı da ceza vermeme yolunda sıkıntı yaşıyoruz.” (st.1028-1030) şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Kendileriyle görüşme yapılan katılımcılar kurul uygulamalarında sorunla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Karşılaşılan sorunların başında da öğrenci velilerinin çocuklarına karşı yeterince ilgili olmamaları, velilerin ve öğrencilerin kurul kararlarını dikkate almamaları ve bundan dolayı verilen karara itiraz etmeleri gelmektedir. Bunun yanı sıra Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu’nun

verdiği cezaların yetersiz oluşu, cezaların öğrenci davranışlarını düzeltme yolunda başarıya ulaşamaması da yaşanan sorunların em önemlilerindedir.

4.2.3.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on birinci soru olarak “Bu kurulda görevli olan öğretmenlerin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 29’da gösterilmiştir.

Çizelge 29

Katılımcıların “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Görevli Öğretmenlerin Yeterliliğine İlişkin Görüşler	f
Kurulda görevli olan öğretmenler yeterlidir.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 29’da görüldüğü gibi katılımcıların tamamı “Kurulda görevli olan öğretmenler yeterlidir.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Katılımcıların kurulda görevli olan öğretmenlerin yeterliliği konusuna ilişkin olarak ÖDDKÜ3 “Kurulumuzun doğal üyesi rehber öğretmenlerdir. Kurulda da en çok işlev rehber öğretmene düşüyor zaten. Tüm öğretmenler, öğrenci davranışları ve çocuk psikolojisinde rehber öğretmenin etkililiğine inanmışlardır. Genelde kurullarda etkili olan rehber öğretmen oluyor. Bunun dışında diğer kurul üyeleri olan öğretmen arkadaşlarında yeterli olduğunu düşünüyorum.” (st.1051-1054) derken, ÖDDKB4 ise “Kurul üyelerimiz yönetmelikleri, oluşan değişiklikleri yakından takip ediyorlar. Okulumuzda her sene sene başında toplanan öğretmenler kurulu da aynı kişiler seçiliyor. Demek ki başarılı görünüyorlar. Bu işi bilerek, bilinçli olarak yaptıklarını düşünüyorum.” (st.1211-1214) biçiminde bildirmişlerdir.

ÖDDKÜ5 görüşlerini “*Bu kurula seçilen öğretmenin eğitim psikolojisini, öğrenci psikolojisini, davranış biçimlerini eğitimci iyi bilmesi gerekir. Ayrıca zaman zaman öğretmenin kişisel sorunları mesleğe yansıyor. Bunlar olmuyor değil. Ancak kendi okulum adına konuşmam gerekirse bizim okulumuzda özverili ve yeterli bir çalışma var.*” (st.1240–1243) şeklinde ifade etmiştir.

4.2.4. Kurulun İşlerliğinin Olumsuz Yönde Etkileyen Etmenlere İlişkin Bulgular Yorumlar

4.2.4.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on ikinci soru olarak “Uygulamada yaşanılan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 30’da gösterilmiştir.

Çizelge 30

Katılımcıların “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Çözüm Önerileri	f
Öğrencilere rehberlik yaparak sorunları çözmeye çalışıyoruz.	6
Eğitsel yaklaşımlarla sorunları çözmeye çalışıyoruz.	6
Veli ile işbirliği içine giriyoruz.	4
Sene başında bilgilendirme toplantısı düzenliyoruz.	1
Görüşler Toplamı	17

Çizelge 30'da görüldüğü gibi katılımcıların 6'sı "Öğrencilere rehberlik yaparak sorunları çözmeye çalışıyoruz", 6'sı "Eğitsel yaklaşımlarla sorunları çözmeye çalışıyoruz.", 4'ü "Veli ile işbirliği içine giriyoruz.", 1'i "Sene başında bilgilendirme toplantısı düzenliyoruz." biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Uygulamada yaşanan sorunlara karşı çözüm önerilerine ilişkin olarak ÖDDKÜ3 "Kurulda alınan kararlar çevre şartlarından dolayı tam uygulanamıyor. Ancak rehberlik yaparak sorunlarımızı çözüyoruz ve sonuçta ikna ile ne kadar değiştirebilirsek o kadarını değiştirebiliyoruz." (st.1096-1098) derken, ÖDDB3 "Yönetmelik bize kılavuzluk yapıyor. Onun dışında kendi bilgilerimizle veya eğitsel yaklaşımla sorunları çözmeye çalışıyoruz. Böyle bir kurul olmasaydı da ne yapılması gerektiğini öğretmen arkadaşlarla kararlaştırarak da yapabiliirdik." (st.971-973) şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir. ÖDDKÜ2 "Yoğun rehberlik çalışmalarında bulunuyoruz. Hele ilköğretim oklu olduğumuz için yönetmelik içeriği de sürekli rehberlik yapıyoruz. Cezai işlemlerimiz çok sınırlı." (st.820-822) derken, ÖDDKB4 "Öğrenciye verilen cezaya veliler itiraz edebiliyor. Çoğunlukla da istemiyor cezayı. Okulumuzda üst bürokratların çocukları var. Bu aşamada tabii velilerden gelen itirazlar rahatsızlık veriyor. Çocuklarına ceza verildiğinde milli eğitim müdürlüğüne, bakanlığa şikâyetle bulunacaklarını söylüyorlar. Hoş olmayan bir ortam oluşmasına neden oluyorlar. Biz kurul olarak aldığımız kararın arkasında duruyoruz. Bu kararları göre vermiyoruz. Oluşturduğumuz kurul çocuğun bu davranışını inceliyor. Yönetmelikteki maddeye uygunsu gereken ceza veriliyor. Bazı velilerde çocuğuna ceza verildikten sonra okula geliyor. Bizimle görüşüyor. Ki her veli aynı hassasiyeti göstermiyor Onlarla çocuğun durumunu konuşuyoruz. Karşılıklı işbirliği içerisine girerek öğrencinin olumsuz davranışlarını düzeltmede ona yardımcı olabileceğimize inandığımız durumlarda cezayı kaldırabiliyoruz. Amaç ceza vermek değil çünkü. Öğrencinin bir şekilde yetişmesini sağlamak." (st.1090-1100) şeklinde görüş bildirirken, ÖDDKB5 ise "Sene başında kurul toplantı düzenleyerek tüm öğrencilere hangi davranışların olumlu hangilerinin olumsuz olduğunu, hangi davranışları yaparlarsa hangi cezalarla karşı karşıya kalacaklarını, bunlar sonucunda neler yaşayabilecekleri hakkında bilgi veriyoruz. Bu anlamda öğrenciler her şeyi bilerek

başlıyorlar eğitim öğretime. Cezalarla ilgili bazı bahaneler ortadan kalkıyor.” (st.1281-1287) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

4.1.4.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on üçüncü soru olarak “Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 31’de gösterilmiştir.

Çizelge 31

Katılımcıların “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğini Geliştirmeye Yönelik Çözüm Önerileri	f
Kurul kararları çevre şartlarına göre düzenlenmeli	3
Öğrenci değerli olduğunu hissetmeli	3
Kurul yönetmeliği gözden geçirilerek işlemeyen bölümleri değiştirilmeli	4
Veli işin içine daha çok katılmaya çalışılmalı, işbirliği yapılmalı	6
Kurulun etkililiğini artıracak maddeler konmalı	5
Kurulun işbirliği yapacağı, öğrenciyi yönlendirebileceği kurumlar olmalı	1
Öğrencini olumsuz davranışı ailesinden kaynaklanıyorsa kurul ailesinin psikolojik destek alabileceğine karar verip onu bir kuruma yönlendirebilmeli	1
Kurulun verdiği kararlara veliler çok da karışmamalı	2
Gerektiğinde veliler de psikolojik destek alabilmeli	1
Çocuklar gerektiğinde koruma altına alınabilmeli	1

Çizelge 31'in Devamı

Yapılmalı çocuğu koruyan ve kollayan tedbirler alınmasında yardımcı olunacağına dair yaptırımı olan bir yöntem seçilmeli.	1
Kurul üyelerinin iş yükü azaltılmalı	1
Kurul üyeleri seçilirken özverili çalışacak öğretmenlerden seçilmeli	1
İdarecinin iş yükünün fazla olması nedeniyle kurul başkanlığı görevi idareciden alınıp rehber öğretmene verilmeli	1
Kurul, öğrencilerin sosyal yönlerini iyi tanımalı, güçlü yanları desteklemeli	1
Öğrencilerin yaptıkları olumlu davranış değerlendirilmeli, ödüllendirilmeli	1
Görüşler Toplamı	33

Çizelge 31'de görüldüğü gibi katılımcıların 3'ü "Kurul kararları çevre şartlarına göre düzenlenmeli", 3'ü "Öğrenci değerli olduğunu hissetmeli", 4'ü "Kurul yönetmeliği gözden geçirilerek işlemeyen bölümleri değiştirilmeli", 6'sı " Veli işin içine daha çok katılmaya çalışılmalı, işbirliği yapılmalı", 5'i "Kurulun etkililiğini artıracak maddeler konmalı", 1'i "Kurulun işbirliği yapacağı, öğrenciyi yönlendirebileceği kurumlar olmalı", 1'i "Öğrencini olumsuz davranışı ailesinden kaynaklanıyorsa kurul ailesinin psikolojik destek alabileceğine karar verip onu bir kuruma yönlendirebilmeli", 2'si "Kurulun verdiği kararlara veliler çok da karışmamalı", 1'i "Gerektiğinde veliler de psikolojik destek alabilmeli", 1'i "Çocuklar gerektiğinde koruma altına alınabilmeli", 1'i "Yapılmalı çocuğu koruyan ve kollayan tedbirler alınmasında yardımcı olunacağına dair yaptırımı olan bir yöntem seçilmeli", 1'i "Kurul üyelerinin iş yükü azaltılmalı", 1'i "Kurul üyeleri seçilirken özverili çalışacak öğretmenlerden seçilmeli", 1'i "İdarecinin iş yükünün fazla olması nedeniyle kurul başkanlığı görevi idareciden alınıp rehber öğretmene verilmeli", 1'i "Kurul, öğrencilerin sosyal yönlerini iyi tanımalı, güçlü yanları desteklemeli", 1'i "Öğrencilerin yaptıkları olumlu davranış değerlendirilmeli, ödüllendirilmeli" şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kurulun etkililiğini geliştirmeye ilişkin çözüm önerileri ile ilgili olarak ÖDDKÜ3 “*Olumsuz davranışları sergileyen öğrenci için verilecek kurul kararı kesinlikle çevre şartlarına göre, okulun kendi bünyesine göre düzenlenebilmeli. Okulun bu konuda yetkilerinin artırılması gerekir. Olumsuz davranışta bulunan çocuğun okulunu, çevresini değiştirmek belki bir noktada faydalı olabilir. Ancak asıl problemlili olan çocuğun ailesi ise ne olacak? Bu durumda onu bulunduğu okuldan uzaklaştırılıp başka bir okula gönderme yerine biz bu çocuğu kazanmaya çaba göstermeliyiz. Çünkü çocuğun başka okula gitmesi ile sorun ortadan kalkmayabilir.*” (st.1009-1013) derken, ÖDDKÜ5 “*Olumsuz davranışta bulunan öğrenciye onu kazanmaya çalışmalıyız. Onun bizim için değerli olduğunu hissettirmeliyiz. Bazı öğrenciler için cezanın bir anlamı olmayabilir. Ancak bazı öğrenciler içinse kurulun verdiği sözleşmeyi imzalamak hayatının bir dönüm noktası olabilir. Onda değişiklikler yaratabilir. Tabii bu da öğrencinin sosyal yapısından kaynaklanır.*” (st.1237-1241) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. ÖDDKB4 “*Kurula verilen yetki çok sınırlı. Artırılması gerekir her şeyden önce. Yetki verildiği takdirde sınıf geçme yönetmeliği bir kez daha gözden geçirilebilir. İlgisiz veli de var ilgili de. Bu profildeki veliyle iletişim kurmak çok güç oluyor. Veliyi işe daha fazla ortak ederim. Gerekirse veliye de veli karnesi veririm. Kurullarla ilgili kararlar alınırken okulların çevre profilleri dikkate alınmalı. Milli eğitimden gelen eylem planındaki her şeyi uygulayamam. Uygulamaya kalksam kendimi kandırılmış olurum. Alt yapı az, eksiklikler çok. Hangi proje gönderilirse gönderilsin okulla uyumu çok önemli. Buna dikkat edilmeli. Aynen uygulanması, rapor halinde gönderilmesi denmesi yerine okulun kendi şartlarına göre uyarlama çalışmalarını yapıp sonuçlarını bize bildirin denmesi daha mantıklı ve işe yarar bence. Bu çok iyi bir çözüm olabilir.*” (st.1202-1210) biçiminde görüş bildirirken, ÖDDKB2 “*İlköğretim okullarında disiplin kurulu kalkınca okullarda lakaytsızlık, laçkalık, vurdumduymazlık, kurallara uymama baş gösterdi son yıllarda. Disiplin olayı kalmadı. Okullardaki denetleme çok zor sağlanmaya başlandı. Bu nedenle kurul pasiflikten kurtarılmalı. Cezai müeyyideleri artırılarak yaptırımı daha da kuvvetlendirmeli. Tabii her zaman da çocuğa bu yaptırımı uygulayalım, okuldan soğutalım demiyoruz. Ama bu sistem verilmeli. Mesela öğrenci ceza almışsa sene sonunda kurul toplanıp bu öğrencinin cezasını affedilebilir. Bunun yanı sıra veli ile sık sık iletişim kurulmalı, çocuğuyla ilgili*

bilgilendirilmeli. Çocuğunun olumsuz davranışları sergilediğinde okuldan atılacağı, geleceğinin tehlikede olacağı veliye sene başı toplantıları düzenlenerek anlatılmalı. Veli de işin içine katmalı.” (st.958966) biçiminde görüş bildirmiştir. ÖDDKÜ4’ün görüşleri “Yeni bir düzenleme yapılarak yaptırımı güçlendirilebilir. Bir amaca hizmet etmesi isteniyorsa yönetmelikle kurul daha etkin hale getirilsin. Kurul bir karar veriyorsa velinin bunu dikkate alması, itiraz etmemesi sağlanmalı. Çünkü biz burada bir de velileri ikna etmekle uğraşıyoruz. Bu kurulun verdiği kararın kesin uyulması gereken bir konumda olması sağlanmalı. Mahkeme kararı gibi. Öğrenci davranışlarını değerlendirme üst kurulu vardı. Bu üst kurul iptal edildi. Sadece değerlendirme kurulu haline getirildi. Bu da etkililiği olumsuz yönde etkiledi. Örneğin öğrencinin olumsuz davranışının altında onun psikolojik bir sorun yaşamayı yatıyor olabilir. Bu tarz durumlarda, çocuğun tedavi görmesi gerekir. Kurulun onu yönlendirebileceği, işbirliği yapabileceği bir kurum olsun. Veli de ona götürmek zorunda olsun. Yani bir yetki verilse psikologlara yönlendirme gibi. Bu daha yapıcı olur. Kurul çocuğu yönlendirdiğinde veli onu yapmakla yükümlü olsun öğrencinin aile içinde bir takım sorunları olabilir. Bu kurul o aileleri belirlese ve onlara da yardımcı olma yoluna gidebilse. Çünkü öyle bir ortamda yetişen çocuktan çok da normal davranışlar beklememiz doğru olmaz. Avrupa’da aile çocuğunu dövdüğünde devlet koruma altına alıyorsa ülkemizde de buna benzer bir uygulama yapılabilir.” (st.1263-1272) şeklinde iken, ÖDDKÜ2’nin görüşleri ise “Aslında rehberlik yönünde etkili. Çocuğa rehberlik yaptığında olumlu sonuç alabiliyorsun. Davranışları düzelenler oluyor. Bizim okulumuzda problem öğrenciden ziyade yaşadığı çevreden kaynaklanıyor. Şartları değiştirmek lazım. Çocuklar gerektiğinde kolayca koruma altına alınmalıdır. Bu şartlar altında etkin olarak çalışmaya çalışıyoruz.” (st.830-833) şeklindedir. ÖDDKB3 “Kurulun etkili kararlar alabilmesi için bütün idari makamlardan çocuğu koruyan ve kollayan tedbirler alınmasında yardımcı olunacağına dair yaptırımı olan bir yöntem seçilmeli. Böyle olmazsa sadece yüzeysel bir kurul olacaktır. Sosyal kurumlardan yardım alınabilir. Okul çevremizde veli ile iletişim kuramıyoruz. Aileler kopuk, sorunlu.” (st.988-992) derken, ÖDDKB1 ise “Bir kere her konuda netlik olmalı. Ben kurul başkanı olarak küpe yasak diyorsam kurulun diğer üyeleri veya okuldaki diğer öğretmenler görmemezlikten gelmemeli. Sadece idareciye bırakılmamalı sorumluluk. Tutarlı

davranış gerekli. Yoksa bu çözülemez.” (st.935-938) şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. ÖDDKB5 görüşlerini “Tüm öğretmenler ve idareciler birlikte çalışmalı. Kuruldaki üyelerin kuruldaki görevlerinden başka görevleri de var. İş yükü çok fazla. Bu kurulun iyi çalışmasını istiyorsak diğer kurullardan ayrı düşünmeliyiz. Üyelerin iş yükü azaltılmalı. Kurula üye seçilirken özenle seçilmeli üye. Onun özverisi dikkate alınmalı. Burada görev müdüre düşüyor. Müdür öğretmenleri iyi tanımalı. Yeterliliklerini bilmeli. Bu görevi kim hakkıyla yapabilecekse ona verilmeli. Ama genelde yetersiz kişilere veriliyor. Yanlı davranabiliyor okul müdürü. Bu da kurulun işleyişini aksatıyor. Okul müdürünün eğitime bakış açısı okul personeli ve kurulların etkililiği üzerinde etkili.” (st.1255-1262) şeklinde ifade ederken, ÖDDKÜ1 de “Görev idareciden alınıp daha etkili bir öğretmene verilmeli. İdareci derse girdi için kurulun işlerine zaman ayıramaz. Bundan dolayı bu kurulun başkanlığı rehber öğretmene verilmeli. Kurul, öğrencilerin hangi sosyal yönlerinin güçlü olduğunu bilmeli, onu öne çıkarmalı. Bunları desteklemeli, öğrenciyi destekleyip kazanmalı. Öğrencilerin yaptığı güzel davranışları okul takdir etmeli ki olumsuz davranışlar azalsın.” (st.914-918) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.3. YÖNELTME ÖNERİ KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

4.3.1. Kurulunun İşleyişinde Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.3.1.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurullar Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara ilk olarak “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 32’de gösterilmiştir.

Çizelge 32

Katılımcıların “Kurullar Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Yöneltilme Öneri Kurulunun Daha Önceden Belirlenen Gündemle Toplanıp Toplanmadığına İlişkin Katılımcıların Genel Görüşleri	f
Önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Kurul başkanı ve üyelerinin tamamı “Kurulların daha önceden belirlenen gündemle toplandığını” belirtmişlerdir.

Kurulun önceden belirlenen gündemle toplanmasına ilişkin olarak YÖB2'nin görüşleri “*Gündem tektir. 8. sınıf öğrencilerini gideceği üst öğrenim kurumuna yönlendirmek ve bu konuda fikir beyan etmek.*” (st.241) şeklinde iken YÖKÜ3 de “*Zaten tek bir gündemimiz var.*” (st.276) şeklindedir.

4.3.1.2. Kurul başkanı ve üyelerinin “Belirlenen Gündemle İlgili Etraflıca Hazırlıklar Yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara görüşmeler sırasında ikinci soru olarak, “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 33’de gösterilmiştir.

Çizelge 33

Katılımcıların “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Gündem Maddelerinin Belirlenmesi Sırasında Yapılan Hazırlıklara İlişkin Görüşleriniz	f
Belirli zamanlarda doldurulan gözlem raporları dışında herhangi bir hazırlık yapılmamaktadır.	4
Toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili hazırlık yapılmaktadır.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 33’de görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Belirli zamanlarda doldurulan gözlem raporları dışında hazırlık yapılmamaktadır.”, 2’si “Toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili hazırlık yapılmamaktadır.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Kurul toplantıları öncesinde belirlenen gündem maddeleriyle ilgili olarak etraflıca hazırlıkların yapılıp yapılmadığına ilişkin YÖKB4 “*Daha önceden doldurulan gözlem raporları var. Sınıf öğretmenin tutmuş olduğu dosyalar, anketler var. Rehber öğretmenin onlarla ilgili bilgileri varsa onlar kullanılıyor. Bunun dışında başka bir hazırlık yapmıyoruz.*” (st.454-456) derken, YÖKÜ1 ise “*Tabii ki. İlgili kanunlar, yönetmelikler, talimatlar, genelgeler, bakanlıktan gelen yazılar incelenir ve bunlara göre gündemle ilgili çalışmalar yapılır.*” (st.234-235) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.3.1.3. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara üçüncü soru olarak “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 34’de verilmiştir.

Çizelge 34

Katılımcıların “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarının Belirlenen Zaman ve Günde Yapılmasına İlişkin Görüşleri	f
Bazı aksaklıkların olması durumunda toplantı zamanı ve gününde değişiklikler yapılabilir.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 34’de görüldüğü gibi katılımcıların 6’sı da “Bazı aksaklıkların olması durumunda toplantı zamanı ve gününde değişiklikler yapılabilir.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Kendileriyle görüşülen katılımcılardan kurul toplantılarının belirlenen zaman ve günde toplanmasına ilişkin olarak YÖKÜ3’nin görüşleri “*Zaman zaman aksama oluyor. Doldurulması gereken formlar yetiştirilemiyor. Ancak çok önemli bir şey olmazsa duyurulan günde toplanıyoruz.*” (st.318-319) şeklinde iken YÖKÜ5’nin görüşleri “*Doğrusu toplantı zamanında aksamalar yaşanıyor. Birbiriyle çakışan durumlar yaşatabiliyor. Öğretmen arkadaşların sınavları oluyor. Ya da kurulla ilgili gerekli çalışmaları yetiştirememiş oluyorlar. Bu gibi durumlarda başka bir güne toplantı kaydırılıyor.*” (st.387), YÖKB3’ün görüşleri ise “*Zamanında formlar doldurulmuyor. Unutuluyor. Hatta karnelerin doldurulmasına kadar sarkıtılıyor. Bu durumda da toplantı zamanında yapılmamış oluyor tabii.*” (st.458-459) şeklindedir.

4.3.1.4. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara dördüncü soru olarak “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 35’de verilmiştir.

Çizelge 35

Katılımcıların “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Katılımcılara Tanınan Süreye İlişkin Görüşleri	f
Zaman kısıtlaması olmadan herkesin istediği kadar öğrenci ile ilgili görüşlerini dile getirebiliyor.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 35’de görüldüğü gibi, Kurul başkanlarının ve üyelerinin hepsi Yöneltilme Öneri Kurulu toplantılarında “Zaman kısıtlaması olmadan herkesin istediği kadar öğrenci ile ilgili görüşlerini dile getirebiliyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Kendileriyle görüşülen katılımcılardan YÖKÜ5’nin görüşleri “*Kurulda her öğretmen, durumu görüşülen öğrenci ile ilgili fikrini istediği kadar süre kullanarak dile getirebiliyor. Zaman kısıtlamamız olmuyor toplantılarda.*” (st.391-392), YÖKÜ3’nin görüşleri “*Toplantı için belli bir bitiş saati planlamıyoruz. Herkes dilediği kadar süre kullanıp öğrenciye ilişkin görüşünü belirtebiliyor.*” (st.922) şeklinde, YÖKB3’ün görüşleri ise “*Zamanla ilgili bir sorunumuz yok. Tüm arkadaşlar istedikleri kadar konuşabiliyor.*” (st.279) şeklindedir.

4.3.1.5. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliğiyle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara beşinci soru olarak “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 36’da verilmiştir.

Çizelge 36

Katılımcıların “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliği İle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda alınan kararların Şekline İlişkin Görüşler	f
Kurulda kararlar her zaman oy birliği ile alınmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 36’da görüldüğü gibi katılımcıların tamamı Yöneltilme Öneri Kurulu’nda “Öğrencilerle ilgili kararların her zaman oy birliği ile alınmaktadır.” Şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Kurulda alınan kararların şekline ilişkin olarak katılımcılardan YÖKÜ3 “*Herkesin imza yetkisi olduğundan ortak karar alınır.*” (st.320) derken, YÖKÜ1 ise “*Tabi tüm öğretmen arkadaşlar öğrencinin hangi eğitim kurumuna devam etmesi gerektiğine birlikte karar veriyor. Ortak bir görüş çıkıyor her zaman.*” (st.237-238), YÖKÜ4 “*Kurul toplantılarında aldığımız kararlar oy birliği ile alınmaktadır.*” (st.431) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.3.1.6. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Alınan Kararlar Etraflı ve Anlaşılır Bir Şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara altıncı soru olarak “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 37’de gösterilmiştir.

Çizelge 37

Katılımcıların “Alınan Kararlar Etraflı ve Anlaşılır Bir Şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Alınan Kararlar;	f
Kurul toplantılarında alınan kararların etraflı bir şekilde tutanak altına alınmamaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 37’de görüldüğü gibi katılımcıların 6’sı da “Kurul toplantılarında alınan kararların etraflı bir şekilde tutanak altına alınmamaktadır.” biçiminde görüş belirtmişlerdir.

Kendileriyle görüşülen katılımcılardan YÖKÜ5 “ *Zaten her öğretmen, öğrenci ile ilgili görüşlerini yansıtan bir form dolduruyor. Bunun dışında toplantıda tutulan tutanakta ayrıntıya inilmiyor.*” (st.443-444), derken YÖKB2 ise “ *Burada alınan kararlar imza altına alınıyor ama yönelmelerde sınıf öğretmeni görüşü ile rehber öğretmen görüşleri çok ayrıntıya inmeden ifade ediliyor. Detaylı değil.*” (st.244–245) biçiminde görüş bildirmişlerdir.

4.3.1.7. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara yedinci soru olarak “Bu kurul uygulamaları sırasında aldığı kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 38’de gösterilmiştir.

Çizelge 38

Katılımcıların “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Uygulamaları Sırasında;	f
Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 38’de görüldüğü gibi katılımcıların hepsi “Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Kurul toplantılarında değerlendirme sürecine yönelik olarak YÖKB3’ün görüşleri “*Evet, değerlendirmeyi gelecek sene aynı hataları yapmamak üzere yapıyoruz. Alınan kararlar tekrar değerlendiriliyor.*” (st.288-290) biçiminde iken YÖKB4 ise “*Ortaöğretim Kurumları Sınavı (OKS) sonuçlarına bakıyoruz. Daha sonra yöneltme formlarını kurul tutanakları ile karşılaştırıyoruz. Biz nereye yönlendirdik çocuk nereye gitti diye. İstatistikîni çıkarmış oluyoruz. Ama gerçekten de kurulun önerilerini dikkate alan öğrencilerin çokluğu her geçen gün artmaya başladı. Bu da sevindirici.*” (st.471–474) biçiminde görüş bildirmiştir.

4.3.2. Kurulunun İşlevselliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.3.2.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulun Etkin Olarak Kararlar Aldığına İnanıyor musunuz? Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara sekizinci soru olarak “Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 39’da gösterilmiştir.

Çizelge 39

Katılımcıların “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğine İlişkin Görüşler	f
Kurul kararlarının uygulanması aşamasında kurulun yeterli etkililiği yok.	4
Prosedürlerin fazlalığı kurulun etkililiğini olumsuz yönde etkiliyor.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 39’da da görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “Kurul kararlarının uygulama aşamasında kurulun yeterli etkililiği yok.”, 2’si ise “Prosedür fazlalığının kurulun etkililiğini olumsuz yönde etkiliyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Kendileriyle kurulun etkililiğine ilişkin görüşülen katılımcılardan YÖKÜ5 “Kurul etkin diyebiliriz. Ama şöyle bir sorun da var. Kurulun kararını etkileyen yönetmelik ve genelgeler zaman zaman eksik ve yetersiz. Bu konuda düzenlemeye gidilmeli diye düşünüyorum.” (st.399-401) derken, YÖKÜ4“ Kurul olarak doğru öğrencilerin bir üst öğrenim kurumuna devam etmesi ile ilgili olarak doğru önerilerde, yöneltmelerde bulunduğumuzu düşünüyorum. Aslında veliler ve öğrenciler bizim verdiğimiz karara inansalar daha sağlıklı olacaktır. Ve Yöneltilme Öneri Kurulu da daha etkin konuma gelecektir.” (st.444-447) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. YÖKÜ2’nin görüşleri “Kurulun etkin kararlar alması bu düzenle zor. Çünkü hiçbir yaptırımı yok kurulun. Bu aşamada öğrencilerin hangi üst öğrenim kurumuna devam edeceğine karar vermesi konusunda etkin değil. (st.250-252) şeklindeyken, YÖKB2’in görüşleri“ Sanırım velilerde öğrencilerin yeteri kadar iyi gözlemlenemediği ve bu sebepten ötürü öğrenci ile ilgili doğru karar veremeyeceği gibi bir kanı oluşmuş. Düşünün artık kurul ne kadar etkin olabilir bu durumda.” (st.247-249) şeklindedir.YÖKB1“ Şimdi insanın aklına şu sorular geliyor: Neden OKS, Anadolu ve Fen Liseleri sınavları var? Bu sınavlara göre öğrenciler ortaöğretime devam edeceklerse biz neden biz bu formları doldurup onarı

yönlendiriyoruz? Ne işe yarıyor bu formlar? Ee bu durumda ben de bir kurul üyesi ve öğrenci velisi olarak kurulun işlevselliğini sorgularım tabi.” (st.258-262) derken, YÖKÜ3 “Kurul çok güzel çalışıyor. Etkili. Gereken her şey yönetmeliğe uygun olarak yapılıyor. İşte uygulama sonrasında genelge ile tüm liselerde bunu istemek zorunda diye bir şey eklenmiş olsaydı çok daha işlevsel olurdu diye düşünüyorum. Tek eksiği bu. Çok aşamalı, çok uğraştırıcı ama sonuçları güzel bir kurul.” (st. 271–275) biçiminde görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.3.2.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcıların dokuzuncu soru olarak “Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 40’da gösterilmiştir.

Çizelge 40

Katılımcıların “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamaya Dönük Eylem Planları;	f
Kararlarla ilgili uygulamaya dönük herhangi bir eylem planı hazırlanmamaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 40’da görüldüğü gibi Yöneltilme Öneri Kurulu Başkanı ve Üyeleri’nin tamamı “Kararlarla ilgili uygulamaya dönük herhangi bir eylem planı hazırlanmamaktadır.” biçiminde görüş belirtmişlerdir.

Kararlarla ilgili olarak uygulamaya dönük eylem planları konusunda YÖKB3 “Bununla ilgili bir eylem planı hazırlanmasına gerek yok en güzel eylem planı öğretmenin çocuk hakkındaki gözlemleri ve düşünceleri.” (st.285-287) derken, YÖKÜ2 ise “Açıkçası kurul toplantılarında alınan kararlarla ilgili uygulamaya

dönük herhangi bir eylem planı hazırlanmıyor.” (st.253) şeklinde görüş belirtmişlerdir.

4.3.3. Kurul Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.3.3.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara onuncu soru olarak “Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 41’de gösterilmiştir.

Çizelge 41

Katılımcıların “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor musunuz? Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul uygulamalarında karşılaşılan sorunlar;	f
Derse giren öğretmenin iş yükünün fazla olması nedeniyle öğrenciyi yeteri kadar tanıma fırsatı bulamıyor.	5
Formlar yetersiz.	5
Formlar gereken titizlikle doldurulmuyor.	5
Sınıfların kalabalık olması öğrencileri tanımada sıkıntı yaratıyor.	5
Uygulamada herhangi bir sorun yaşamıyoruz.	1
Görüşler Toplamı	21

Çizelge 41’de görüldüğü gibi katılımcıların 5’i “Derse giren öğretmenin iş yükünün fazla olması nedeniyle öğrenciyi yeteri kadar tanıma fırsatı bulamıyor.”, 5’i “Formlar yetersiz.”, 5’i “Formlar gereken titizlikle doldurulmuyor.”, 5’i “Sınıfların kalabalık olması öğrencileri tanımada sıkıntı yaratıyor.”, 1’i “Uygulamada herhangi bir sorun yaşamıyoruz.” biçiminde sorunlara ilişkin görüşlerini ifade etmişlerdir.

Kurul uygulamaları sırasında karşılaşılan sorunlara ilişkin YÖKB4 “*Derse giren öğretmenin iş yükü çok fazla. Çok sayıda şubeye giriyor. Bu sebeple de öğrencileri yeteri kadar tanıma fırsatı bulamıyor. Ancak derste herhangi bir yönü ile kendini gösteren öğrenciler hakkında belli bir fikri oluyor. Onun dışında silik öğrenciler hakkında bilgi sahibi olamıyor. Okuldaki rehber öğretmenin daha faal olması, rehberlik çalışmalarının artırılması ile öğrencileri tanımaya çalışmak, rehberlik çalışmalarının yöneltmeye dönük olarak yapılması yöneltme öneri kurulun işini yönlendirme aşamasında kolaylaştıracaktır.*” (st.459-464) derken, YÖKÜ5 ise “*Yöneltme formlarında eksiklikler olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin not dökümü de olmalı. Bu şekilde işimiz biraz kolaylaşabilir. Öğretmen 3 yıl boyunca öğrencinin dersine giriyorsa onun hangi alanda öğrenimine devam etmesi konusunda bir fikir oluşmuş oluyor. Tersisi durumda yaşanabiliyor. Bilinçli öğrenciler kendilerini tanıyabildiklerinden karar verme yetilerine sahipler. Ama bu durum belirli okulların öğrencileri için geçerli.*” (st.408-416) biçiminde görüşlerini ifade etmişlerdir. YÖKÜ2’nin görüşleri “*Vasat olan öğrencilerin formları çok da özenli girilmeyebilir. Öğretmenlerin iş yükünün fazla olması nedeniyle amacına uygun olarak gerekli özeni göstermeden doldurulabiliyor.*” (st.254-255) şeklinde iken, YÖKB5’in görüşleri “*Sınıfların kalabalık olması öğretmenin öğrencileri tanımada olumsuz etken olduğunu düşünüyorum. Gözlem formlarını doldururken sıkıntı yaşanmasına neden oluyor. Öğretmenin iş yükü fazla. Amacına uygun olarak gerekli özeni göstermeden dolduruyorlar. Yaptırımı olmadığını bildikleri için zaman kaybı olarak gören öğretmenlerimiz var. Tüm idareciler için bir yük bu. Formalite yerine getirilsin diye yapıyoruz açıkçası. Bu nedenle de fazlaca bu konuda neler yapabileceğimizi düşünmüyoruz. Çünkü etkililiğine yönelik olumsuz düşünceler içindeyiz*” (st.353-358) şeklindedir. YÖKB3 de “*Yöneltme tavsiyesinde bulunabilmek için gözlem formlarını yetersiz buluyorum. Öğrencilerin akademik notlarının yer*

alması gerekir daha sağlıklı yönlendirme yapılabilmesi için. Ayrıca öğretmen tarafından form doldurulduğu sırada objektif yaklaşıyor mu? Bu da önemli. Yapılması gerektiği için yapılıyor. Bir etkinliği olduğu görülmedi şimdiye kadar. Öğretmenlere külfet gibi geliyor. Gerekliliğine inanmıyorlar. Çocuk çok başarılıysa ona göre dolduruyor. Kolayına geldiği şekilde yapıyor. Yapılmış olması için yapılıyor. Yaptırımı yok çünkü. Avrupa'da buna uymak zorundalar mesela. Okul Mesleki eğitime yönlendirdiyse veli gidip de normal liseye kaydedemiyor. Gittiği okul o kağıdı istiyor. Burada bazı okullar istiyor bazıları istemiyor. Yönelme formu sadece bir öneri formu bir bağlayıcılığı yok. Başarılı öğrencilerimizi Anadolu ve fen liselerine yönlendirirken akademik başarıyı yapamayacak beceriye yatkın olanları meslek liselerine yönlendiriyoruz. Tavsiyelerimiz o yönde oluyor. Ama genelde öğrenciler fen Anadolu liseleri ya da düz liselere gitmek istiyor. Eğer buralara giremezse meslek liselerine gidiyor” (st.295-307) biçiminde görüş bildirmiştir.

Kurul üyelerinden yalnızca YÖKÜ3 “Hayır, uygulamada bir sorunla karşılaşmıyoruz. Yönetmelik çok açık ve net ki açık kapı bırakmıyor. Bir de bunun şöyle bir artışı var. Artık 9. sınıflardan sonra okullar arası geçiş sağlandı. 1 sene önce sanırım. Çocuk diyelim ki normal bir liseye gitti ama beceremedi. Orda çocuğun alan yönlendirmesi yapılırken ilköğretimin yönelme öneri formu çok önem kazandı. Burada değerlendirmeye alınıyor. Çünkü 1 yılda öğrenciyi tanıyamazsın. Ama çocuğun böyle bir formu yoksa değerlendirmeye alınmıyor. Bu da o öğrenci için bir dezavantaj tabii.”(st.323-329) şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Kendileriyle görüşülen katılımcılar sınıfların kalabalık olması ve sili öğrencilerin yeterlilikleri hakkında fikir sahibi olunamayışı, formların öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanıma yeterli olmaması, öğretmenlerin iş yükünün fazla olması nedeniyle gözlem formlarını doldurmanın angarya olarak görülmesi, doldurulan formların öğrencilerin bir üst öğrenim kurumuna yönlendirilmesinde herhangi bir fonksiyonu olmayışına olan inanç nedeniyle gereken samimiyetle doldurulmaması gibi etkenlerin kurulun uygulama aşamasında sıkıntı yaşamasına neden olduğunu ifade etmişlerdir.

4.3.3.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on birinci soru olarak “Bu kurulda görevli olan okul müdürlerinin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 42’de gösterilmiştir.

Çizelge 42

Katılımcıların “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Görevli Okul Müdürlerinin Yeterliliğine İlişkin Görüşler	f
Kuruldaki öğretmenler yeterlidir.	5
Yeni bir uygulama olduğu için öğretmenler zaman zaman yetersiz kalıyorlar.	1
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 42’de görüldüğü gibi katılımcıların 5’i “Kuruldaki öğretmenler yeterlidir.”, 1’i “Yeni bir uygulama olduğu için öğretmenler zaman zaman yetersiz kalıyorlar.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Katılımcılar kurul üyelerinin yeterliliği konusuna ilişkin olarak YÖKÜ4 “*Bu yeni bir uygulama olduğundan tüm öğretmenlerin konuya yeteri kadar vakıf olmadıkları bir gerçek. Doğru kararlar alınmıyor olabilir. Ciddi boyutta olduğu anlaşılırsa öğretmenler de daha dikkatli doldurur.*” (st. 436-439) derken, YÖKÜ1 ise “*Kurulun etkinliğine dönük yetersizlikleri var. Yoksa öğretmen arkadaşlar işini bilerek yapıyorlar.*” (st.239) şeklinde, YÖKÜ3 ise “*Okulda bu konuda bilgisi olmayan öğretmenler var. Bu arkadaşlar Rehber öğretmen tarafından mutlaka bilgilendiriliyor. Ne yapılacağı anlatılıyor. Hatta bilgisayar programına nasıl gireceği hangi notla değerlendirileceği anlatılıyor. Bunun dışında öğretmenler*

öğrencilerini yönlendirme aşamasında yeterli.” (st.346–349) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.3.4. Kurulun İşlerliğinin Olumsuz Yönde Etkileyen Etmenlere İlişkin Bulgular Yorumlar

4.3.4.1. Kurul Başkanları ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on ikinci soru olarak “Uygulamada yaşanan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?” sorusuna verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 43’de gösterilmiştir.

Çizelge 43

Katılımcıların “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Çözüm Önerileri	f
Öğrenci ve velileriyle iletişim içerisinde bulunarak, ikna ederek.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 43’de görüldüğü gibi katılımcıların tamamı “Öğrenci ve velileriyle iletişim içerisinde bulunarak, ikna ederek.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Uygulamada yaşanan sorunlara karşı çözüm önerilerine ilişkin olarak YÖKB4 “*Öğrenci ve velilerle birebir görüşmeler yapıyor, ikna edilmeye çalışıyor. Genelde ne öğrenci ne de veli bizim onlara yaptığımız yönlendirme konusunda bizimle hem fikir oluyor. Örneğin öğrencinin akademik eğitim alması zor görünüyor ders notlarına bakılınca. Onu mesleki eğitime yönlendiriyoruz. Ama Türkiye’de meslek liselerinden mezun olan kişilere iş alanı açılmadığı gerçeği var. Bu da*

velilerin o okulları tercih etmemelerine neden oluyor. Bütün veliler çocuklarının iyi bir eğitim alıp meslek sahibi olmasını para kazanıp rahatça yaşamasını istiyor.” (st.486-491) derken, YÖKÜ5 ise “ İlköğretimde yöneltme çok yeni. Bu nedenle henüz yerine tam olarak oturmayan şeyler var. Nisan ayında derse giren tüm branş öğretmeni tarafından doldurulan gözlem formları daha sonra gözlem raporları halinde düzenlenir. Burada İlgi ve yetenek alanlarına göre çocuğun ortalamaları vardır. Hangi alana yönlendirilecekse belirlenir. Akabinde öğrenci ve veli görüşünün alındığı toplantılar yapılır. Her dersi temsil eden bir branş öğretmenin yer aldığı son bir toplantı düzenlenir ve kurul yöneltme formlarını hazırlıyor. Ama bu belge liselere kayıta istenmediği için öğrenci de veli de okulun yaptığı yönlendirmeyi önemsemiyor. Burada yaşanan sıkıntıyı onlarla görüşerek ve ikna etme yöntemiyle aşmaya çalışıyoruz.” (st.417–423) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.3.4.2. Kurul Başkanı Ve Üyelerinin “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on üçüncü soru olarak “Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 44’de gösterilmiştir.

Çizelge 44

Katılımcıların “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğini Geliştirmeye Yönelik Çözüm Önerileri	f
Öğretmen-öğrenci-veli arasında uzun vadeli ilişkiler kurulabilir.	4
Her okulda rehber öğretmen olmalı ve rehberlik faaliyetleri öğrencinin hangi alanda eğitimine devam edeceği konusunda yönlendirici nitelikte olabilir.	5

Çizelge 44'ün Devamı

Öğrencilerin hangi alanda ilgi ve yetenekleri olduğunu hem öğrencilerin farkına varması hem de öğretmenlerin tanınması açısından gerekli ortamlar oluşturulabilir.	3
Öğrencilere yöneltme tavsiyesi yaparken aynı zamanda psikolojileri de incelenebilir.	1
Öğrenci ve okul arasında güven ortamı oluşturulmaya çalışılabilir.	4
Kurulun öğrenciyi yönlendirdiği eğitim kurumuna gitmesi konusunda zorlayıcı tedbirler alınabilir.	6
Yöneltme formu olmadan üst öğrenim kurumuna kayıt yaptırılmayacağına dair genelge çıkarılabilir.	6
Yönetmelikte değişikliğe gidilerek puanlama sistemi getirilebilir.	1
Milli Eğitim Bakanlığı yetkiyi Yöneltme Öğretmenler Kurulu'na vererek bu kurulun yönlendirmesi ile öğrencinin hangi liseye gideceği belirlenebilir.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 44'de görüldüğü gibi katılımcıların 4'ü "Öğretmen-öğrenci-veli arasında uzun vadeli ilişkiler kurulabilir.", 5'i "Her okulda rehber öğretmen olmalı ve rehberlik faaliyetleri öğrencinin hangi alanda eğitimine devam edeceği konusunda yönlendirici nitelikte olabilir.", 3'ü "Öğrencilerin hangi alanda ilgi ve yetenekleri olduğunu hem öğrencilerin farkına varması hem de öğretmenlerin tanınması açısından gerekli ortamlar oluşturulabilir.", 1'i "Öğrencilere yöneltme tavsiyesi yaparken aynı zamanda psikolojileri de incelenebilir.", 4'ü "Öğrenci ve okul arasında güven ortamı oluşturulmaya çalışılabilir.", 6'sı "Kurulun öğrenciyi yönlendirdiği eğitim kurumuna gitmesi konusunda zorlayıcı tedbirler alınabilir.", 6'sı "Yöneltme formu olmadan üst öğrenim kurumuna kayıt yaptırılmayacağına dair genelge çıkarılabilir.", 1'i "Yönetmelikte değişikliğe gidilerek puanlama sistemi getirilebilir.", 6'sı "Milli Eğitim Bakanlığı yetkiyi Yöneltme Öğretmenler Kurulu'na

vererek bu kurulun yönlendirmesi ile öğrencinin hangi liseye gideceği belirlenebilir.” şeklinde görüş bildirilmişlerdir.

Kurulun etkililiğini geliştirmeye ilişkin çözüm önerileri ile ilgili olarak YÖKÜ2'nin görüşleri “Öncelikle veli-öğrenci-öğretmen arasında uzun vadeli iletişim kurulmalı. Eğer veli yönlendirme konusunda öğretmene güvenirse sorun azaltılabilir.” (st. 256-257) şeklinde iken, YÖKB3'ün görüşleri “Her okulda bir rehber öğretmen olmalı. Okulda yapılan rehberlik çalışmaları öğrencinin hangi alanda eğitimine devam etmesinde ona yol gösterici nitelikte olmalı.” (st. 301-302) şeklinde, YÖKB2'nin görüşleri ise “Okul binalarında fen laboratuvarı, müzik sınıfı, resim atölyesi, spor salonu gibi çocukların hangi alanda ilgi ve yetenekleri olduğunu hem onların farkına varması hem de bizim tanımamız açısından gerekli ortamlar oluşturulmalı.” (st.242-243) şeklindedir. YÖKÜ3 “Öğrencilere yöneltme tavsiyesi yaparken sadece ders notları dikkate alınmamalı. Psikolojilerinin incelenmesi çok önemli. Bu nedenle psikolojik danışman raporlarının yöneltmelerde etkili olması gerektiğini düşünüyorum. İleriki dönemlerde kritik görevlerde bulunmak isteyen öğrenciler açısından dikkate alınmalı özellikle.” (st.330-334) derken, YÖKÜ5 ise “Yeteneği olan öğrencilere okulun öğretmenleri ders dışında ek kurslar vererek yeteneğini geliştirmede yardımcı oluyor. Öğrenci ve okul arasında güven ortamı oluşuyor. Öğrenci de veli de öğretmenlerinin yönlendirme konusundaki düşüncelerine inanıyor. Biz bunu yapıyoruz ve de bu anlamda bir sıkıntı yaşamıyoruz.” (st. 425-429) biçiminde görüş bildirmişlerdir. YÖKÜ4 “ Akademik benlik testleri yapılıyor öğrencilere. Bu da öğrencilerin hangi alanda başarılı olabileceği belirleniyor. Ama bizim yaptığımız tavsiyeden öteye gidemiyor. Yönlendirme konusunda kurul ile öğrenci-veli görüşleri bağdaşmayabiliyor. Bu bağlamda veliyi ve öğrenciyi zorlayıcı tedbirler alınabilir.” (st.448-451) şeklinde görüş bildirirken, YÖKB5 “Bakanlık, bu form olmadan kayıt yapılmayacak şeklinde bir genelge yayınlarsa kurulun etkinliği artabilir diye düşünüyorum. Nasıl diploma olmadan okula kayıt yapılamıyorsa yöneltme öneri formu olmadan da liselere kayıt yapılmasın. Aynı zamanda böyle bir yaptırım karşısında kurul üyeleri de daha dikkatli biçimde formları doldurur, daha titiz davranır. Öğrenciyi daha iyi tanımaya çalışır. Daha güvenilir kararlar alınır. Yoksa bu kurulun çalışmaları zaman

kaybından, kağıt israfından başka bir şey değil.” (st.349-355) şeklinde, YÖKB4 “Yönetmelikte değişikliğe gidilebilir. Örneğin puanlama sistemi getirilebilir. Okulun yönelttiği okula belli bir puan verilse. Çocuk da eğer orayı tercih etmişse diploma notunun üzerine okulun verdiği puan verilsin. Ama başka bir okula gidecekse çocuk diploma puanının üzerine eklenecek puan düşürülsün. Bu yolla kurulun etkinliği artırılabilir.” (st. 476-479) şeklinde, YÖKB1 “Milli Eğitim Bakanlığı yetkiyi Şube Öğretmenler Kurulu’na verebilir. Bu kurulun yönlendirmesi ile öğrencinin hangi liseye gideceği belirlenebilir. Ortaöğretimde sistem olarak böyle bir uygulama yok şu anda. 8 inci sınıf sonunda yapılan sınavlara göre öğrenciler hangi liselere gideceklerini belirliyorlar. Öğrencinin okuldaki sosyal ve akademik etkinliğini gideceği lise dikkate almıyor. Öğrenci ve aile bilinçlendirilmeli. Rica minnetle okula kayıt yapılmasının önünü kesmeli.” (st. 264-270) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.4. ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

4.4.1. Kurulunun İşleyişinde Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.4.1.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurullar Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara ilk olarak “Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 45’de gösterilmiştir.

Çizelge 45

Katılımcıların “Kurullar Daha Önceden Belirlenen Gündemle mi Toplanmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Zümre Öğretmenler Kurulunun Daha Önceden Belirlenen Gündemle Toplanıp Toplanmadığına İlişkin Katılımcıların Genel Görüşleri	f
Önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Kurul başkanı ve üyelerinin tamamı “Kurulların daha önceden belirlenen gündemle toplandığını” belirtmişlerdir.

Kurulun önceden belirlenen gündemle toplanmasına ilişkin olarak ZÖKÜ4'nin görüşleri “ *Evet, önceden belirlenen gündemle toplanıyoruz. İhtiyaç duyulduğunda yeni bir gündem oluşturup gündem dışı da toplanabiliyoruz.*” (st. 8-669) şeklinde iken, ZÖKB1'in görüşleri “ *Daha önceden belirlenen gündem çerçevesinde toplanıyoruz.*” (st. 578) şeklinde, ZÖKÜ5'in görüşleri ise “ *Biz kurul toplantılarımızı belirlenen gündem maddeleri doğrultusunda yapıyoruz.*” (st. 757) şeklindedir.

4.4.1.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Belirlenen Gündemle İlgili Etraflıca Hazırlıklar Yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara görüşmeler sırasında ikinci soru olarak, “Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 46'da gösterilmiştir.

Çizelge 46

Katılımcıların “Belirlenen Gündemle İlgili Etraflıca Hazırlıklar Yapılmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Gündem Maddelerinin Belirlenmesi Sırasında Yapılan Hazırlıklara İlişkin Görüşleriniz	f
Toplantılardan önce ayrıntılı olarak hazırlıklar yapılmaktadır.	4
Toplantı öncesinde gündemle ilgili olarak etraflıca ön hazırlık yapılmamaktadır.	2
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 46’da görüldüğü gibi katılımcıların 4’ü “ Toplantılardan önce ayrıntılı olarak hazırlıklar yapılmaktadır.”, 2’si “Toplantılardan önce gündemle ilgili olarak ön hazırlıklar yapılmamaktadır.” şekline görüş bildirmişlerdir.

Kurul toplantılarında gündem maddelerinin belirlenmesi sırasında yapılan hazırlıklara ilişkin olarak ZÖKÜ5 “ *Tabi toplantıdan önce o yılın müfredat programı mutlaka araştırılıyor. Sene içerisinde neler yapacağımızı önceden belirliyoruz.*” (st. 780) derken, ZÖKÜ3 ise “ *Hazırlığımızı mutlaka yapıyoruz. Zaten buna da zorunluyuz.*” (st. 633) biçiminde görüş bildirmişlerdir. ZÖKÜ4’ün görüşleri “ *Her öğretmen önce kendi hazırlığını yapar. Ardından toplantıda kurul üyeleri arkadaşlarla birlikte eğitim-öğretim programı incelenir, kullanılacak araç-gereç belirlenir, ünitelere göre yapılacak gezi-gözlemler, incelemeler, deneyler belirler. Sene içinde karşılaşılabileceğimiz sorunlar üzerine öngörülerde bulunulur. Sınıfını yeni almış olan öğretmen arkadaş için bir önceki sene o sınıfı okutan öğretmen arkadaşla görüşmesi sağlanır.*” (st. 670-673) şeklinde iken, ZÖKÜ1’in görüşleri ise “ *Tabi gerekli dokümanlar hazırlanıyor. İstatistikler varsa çıkarıyoruz. Aramızda yorumluyoruz. Daha verimli çalışmak için neler yapacağımızı konuşuyoruz.*” (st. 602-603) şeklindedir.

ZÖKÜ2 “ *Fazla bir hazırlık yapılmıyor. Önceki gündemlere bakılıp benzer şeyler yapılıyor.*” (st. 527) biçiminde görüş bildirmiştir.

4.4.1.3. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman Ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara üçüncü soru olarak “Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 47’de verilmiştir.

Çizelge 47

Katılımcıların “Kurul Toplantıları Belirlenen Zaman ve Günde Toplanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarının Belirlenen Zaman ve Günde Yapılmasına İlişkin Görüşler	f
Çoğunluğun sağlanamaması durumunun dışında kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.	6
Olağanüstü durumlar dışında kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	12

Çizelge 47’de görüldüğü gibi katılımcıların tamamı “Çoğunluğun sağlanamaması ve olağanüstü durumların dışında kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Kendileriyle görüşülen katılımcılardan kurul toplantılarının önceden belirlenen zaman ve gündem toplanmasına ilişkin olarak ZÖKB1 “*Tabii ki toplantılarımızı önceden belirlediğimiz zaman ve günde yapıyoruz. Eğer çoğunluk sağlanmazsa ki bu güne kadar olmadı, o zaman ileriki diğer bir tarihte yaparız ama bu güne kadar böyle bir şey olmadı. Belirlenen günde ve saatte toplanırız.*” (st. 579-581) biçiminde görüş bildirirken, ZÖKÜ3 “*Toplantılarımızı belirlenen tarihte*

yapıyoruz. Ancak olağan üstü bir durum çıkarsa başka bir tarihte toplanma kararı da alabiliyoruz.” (st.634-635) biçiminde görüş bildirmiştir.

4.4.1.4. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara dördüncü soru olarak “Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 48’de verilmiştir.

Çizelge 48

Katılımcıların “Kurul Toplantılarında Herkese Eşit Zaman Tanınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Toplantılarında Katılımcılara Tanınan Süreye İlişkin Görüşleri	f
Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 48’de görüldüğü gibi katılımcıların 6’sı da “Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.” Şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kendisiyle görüşülen zümre öğretmenler kurulu ve üyeleri kurul toplantılarında katılımcılara tanına zamana ilişkin olarak ZÖKÜ5’nin görüşleri “Zaman sınırlaması yok. Herkes istediği kadar konuşabiliyor.” (st. 785) biçiminde iken, ZÖKÜ4’ün görüşleri “Herkese eşit zaman tanınıyor. Zaman mevhumu sınırlı değil.” (st. 677) biçiminde, ZÖKÜ1’in görüşleri ise “Herkes istediği kadar konuşabiliyor. Kurulda zaman kısıtlamamız yok.” (st. 606) biçimindedir.

4.4.1.5. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliğiyle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara beşinci soru olarak “Kurulda alınan kararlar oy birliği ile mi alınmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 49’da verilmiştir.

Çizelge 49

Katılımcıların “Kurulda Alınan Kararlar Oy Birliği İle mi Alınmaktadır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Alınan Kararların Şekline İlişkin Görüşler	f
Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.	2
Kurulda kararlar oy çokluğu ile alınmaktadır.	1
Kararlar bazen oy birliği ile bazen oy çokluğu ile alınmaktadır.	3
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 49’da görüldüğü gibi katılımcıların 2’si “Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.”, 1’i “Kurulda kararlar oy çokluğu ile alınmaktadır.”, 3’ü “Kararlar bazen oy çokluğu ile bazen de oy birliği ile alınmaktadır.” Şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Kurulda alınan kararların şekline ilişkin olarak ZÖKÜ2 “*Kurul toplantılarında öğretmen arkadaşlar gündem maddeleri çerçevesinde fikirlerini beyan ediyorlar. Görüşmeler sonucunda bir karar alınması gerektiğinde tabii çoğunluk oyuyla alınıyor.*” (st. 537-539) şeklinde görüş bildirirken, ZÖKÜ4 “*Kurulda karar alınırken her zaman ortak noktada buluşuyoruz.*” (st. 678) şeklinde, ZÖKB3 “*Kararlarımızı zaman zaman oy birliği ile zaman zaman da oy çokluğu ile alıyoruz.*” (st.733) şeklinde, ZÖKB5 ise “*Duruma göre bazen oy çokluğu bazen de*

oy birliği ile almış olduğumuz kararlar oluyor.” (st. 755) şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

4.4.1.6. Kurul Başkanı ve yelerinin “Alınan Kararlar Etraflı ve Anlaşılır Bir şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara altıncı soru olarak “Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları izelge 50’de gösterilmiştir.

Çizelge 50

Katılımcıların “Alınan Kararlar Etraflı ve Anlaşılır Bir şekilde Tutanak Altına Alınmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Alınan Kararlar;	f
Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.	6
Gereken durumlarda kararlar ayrıntılı olarak yazılır.	6
Görüşler Toplamı	12

Çizelge 50’de görüldüğü gibi kurul toplantılarında alınan kararların tutanak altına alınmasına ilişkin olarak katılımcıların 2’si kararların etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alındığını ifade ederken, 4’ kararların ayrıntıya inmeden kısaca anlaşılır bir şekilde tutanak altına alındığını ifade etmişlerdir.

Kararların tutanak altına alınması sürecine ilişkin olarak ZKB4 “*Tabi bütün kararlarımız anlaşılır bir şekilde yazılı olarak tutanak altına alınır. İmzalanır. Elimizde nüsha olarak tutulur. Ancak her maddenin de ayrıntısına inmeyiz.*” (st. 656-657) derken, ZK1 “*Mutlaka görüşmelerimizi tutanak altına alıyoruz. Çoğunlukla kısaca ne karar aldığımızı yazıyoruz. Zaman zaman daha ayrıntılı oluyor. Okul*

idaresine verilmek üzere hem de kendi dosyamızda bulunması için çoğaltıyoruz.” (st. 609-610) biçiminde görüş bildirmişlerdir. ZÖKÜ4 “ Ayrıntıya girmeden anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınıyor. Kararlar en çok 1-2 cümle ile ifade ediliyor.” (st. 679) şeklinde görüş bildirirken, ZÖKÜ5 ise “Toplantılarda görüşülen tüm maddeler tutanağa yazılıyor. Ancak çok önemli görülen maddeler daha ayrıntılı yazılıyor. Detaylara giriliyor. Diğer maddelerde böyle yapmıyoruz.” (st. 787-788) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.4.1.7. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara yedinci soru olarak “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 51’de gösterilmiştir.

Çizelge 51

Katılımcıların “Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul Uygulamaları Sırasında;	f
Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.	6
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 51’de görüldüğü gibi katılımcıların 6’sı da “Kurul toplantılarında ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Kurul toplantılarında değerlendirme sürecine yönelik olarak ZÖKÜ5’in görüşleri “Sene sonu zümre toplantısında değerlendirme yapıyoruz. Sene içerisinde neler yaptık, neler yapamadık. Neden yapamadık bunları belirtiyoruz.” (st. 791-792) şeklinde, ZÖKÜ1’in görüşleri “Evet, son zümre toplantısında yapıyoruz.” (st. 612)

şeklinde, ZÖKÜ4'ün görüşleri “*Her sene sonunda kurul olarak bir değerlendirme raporu hazırlayıp idareye veriyoruz. Hatta herkes kendisini değerlendirerek performans değerlendirme raporu olarak idareye veriyor.*” (st. 701-702) şeklinde. ZÖKÜ3'ün görüşleri ise “*Tabi değerlendirme yapıyoruz. Özellikle sene sonunda yapılan kurul toplantısında, yapılan değerlendirmeye göre bir rapor hazırlanıyor. Gelecek yıllarda aynı sınıfları okutacak olan arkadaşlara faydalı olacağını düşünüyorum.*” (st.637-638) şeklindedir. ZÖKÜ2 “*Ders başarısı adına evet değerlendirme yapıyoruz. Yani biz ne kararı almışız, bu kararı ne kadar uygulamışız. Bu kararın getirisi ne olmuş, götürüsü ne olmuş. Bunun değerlendirmesini yapıyoruz.*” (st. 551-552) derken. ZÖKB2 ise “*Tabi değerlendirmesini yapıyoruz. Yaptığımız uygulamalar ne netice verdi. Artı ve eksi yönlerini düşünüp tartışıyoruz. Olumlu yönleri çoksa o uygulamanın, uygulamaya devam ediyoruz. Değilse başka metotlar arıyoruz.*” (st. 516–517) biçiminde görüşlerini ifade etmişlerdir.

4.4.2. Kurulunun İşlevselliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.4.2.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurulun Etkin Olarak Kararlar Aldığına İnanıyor musunuz? Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara sekizinci soru olarak “Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 52’de gösterilmiştir.

Çizelge 52

Katılımcıların “Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğine İlişkin Görüşler	f
Etkili bir kurul	6
Öğretmenlerin kendilerini değerlendirebilmeleri açısından önemli bir kurul	3
Sınıflarda eğitim-öğretim birlikteliğinin sağlanması açısından önemli bir kurul	5
Görüşler Toplamı	14

Çizelge 52’de da görüldüğü gibi katılımcıların 6’sı “Etkili bir kurul.”, 3’ü “Öğretmenlerin kendilerini değerlendirebilmeleri açısından önemli bir kurul.”, 5’i ise “Sınıflarda eğitim-öğretim birlikteliğinin sağlanması açısından önemli bir kurul.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kendileriyle kurulun etkililiğine ilişkin görüşülen katılımcılardan ZÖKB1’in görüşleri “Zümre Öğretmenler Kurulu aldığı kararları uygulama konusunda serbest. Oldukça etkili bir kurul. Tabii bütün arkadaşlar samimi bir şekilde görüşlerini söylüyor, kararlar alıyor ve uyguluyoruz.” (st. 594-597) şeklinde iken, ZÖKÜ2’nin görüşleri “Kesinlikle etkili olduğunu düşünüyorum. Ama bu zümre toplantılarının üst düzeydekilere daha net ifade edilmesi gerektiğini hep söylüyoruz. Yani biz kendi

toplantılarımızda konuşuyoruz ama keşke zümre kurul toplantılarında zaman zaman Milli Eğitim Müdürlüğünden ya da idarecilerden birileri de bulunsa daha etkili kararlar alabiliriz.” (st. 558-561) şeklinde, ZÖKÜ4’ün görüşleri “Zümre toplantıları gereklidir. Bunun gerekliliğine inanarak çalışırsak kurul da önemli hale gelir. Kendimizce sınıfı yetiştiriyoruz. Ama kendi kendimizi objektif olarak değerlendiremeyebiliriz her zaman. Eksiklerimizi bilemeyiz. Örneğin konu ile ilgili bir araç-gereç kullanmamız gerekiyor. O araç-gerece sahip değiliz veya nasıl kullanılacağını bilmiyoruz. Bu konuda zümrenizden yardım alabilirsiniz. Ya da bir müsamere yapacağız. Tüm zümreler birlik olup daha işler çıkarabiliriz. Veya gezi yapılacak. Görev paylaşımı yapılırsa zümre öğretmenleri arasında iş yükü hafifler.” (st. 708-711) şeklindedir. ZÖKÜ3 “Eğitim-öğretim açısından gerçekleştirilebilecek kararlar alındığından etkili olduğunu düşünüyorum. Biz buna özen gösteriyoruz. Bu toplantılara gerektiği kadar önem verilmeli, amacına uygun şekilde yapılmalı. Samimiyetle bu kurulda alınan kararların uygulanması lazım. Bizim okulumuz da öyle. Her sene başkanımızı yeniliyoruz. Her arkadaş bu deneyimden gelip geçiyor.” (st. 641-644) derken, ZÖKÜ5 “Hemen hemen o yıl yapacağımız çalışmalar için etkili olduğunu düşünüyorum. Ama bizi aşan konularda etkin olarak kararlar alamıyoruz. Ulaşamadığımız hedefleri ancak dilek ve temenniler bölümünde belirtiyoruz. Birlikte hareket etme adına mutlaka olması gereken bir kurul. Biz kendi kurulumuz adına rahatlıkla söyleyebilirim ki son derece etkin çalışıyoruz.” (st. 794-798) biçiminde, ZÖKB3 ise “ Zümre Öğretmenler Kurulu sınıflarda eğitim-öğretim birlikteliğinin sağlanması için önemli. Çocukları bir kişinin görüşüne göre değil de birden çok kişinin görüşüne göre eğitmek daha doğru bir şey. O zaman yanlışı azaltıp ortadan kaldırmamız.” (st. 747-750) şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.4.2.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara dokuzuncu soru olarak “Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 53’de gösterilmiştir.

Çizelge 53

Katılımcıların “Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta mıdır?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamaya Dönük Eylem Planları;	f
Kurulda alınan kararlar ile ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmaktadır.	1
Kurulda alınan kararlar ile ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmamaktadır.	5
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 53’de görüldüğü gibi katılımcıların 1’i “Kurulda alınan kararlar ile ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmaktadır.”, 5’i “ Kurulda alınan kararlar ile ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmamaktadır.” biçiminde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmasına ilişkin olarak ZÖKB5 “*Hayır yapmıyoruz. Yani kurul toplantılarımızda aldığımız kararlarla ilgili uygulamaya dönük her hangi bir eylem planı yapma ihtiyacı duymadık şimdiye kadar.*” (st. 764) derken, ZÖKÜ2 “*Doğrusu kararlarla ilgili yaptığımız bir eylem planı yok. Kurul olarak hiç yapmadık.*” (st. 541) biçiminde, ZÖKB3 ise “*Kurulda hangi ünitelerde gezi düzenleneceği, gezi yapılacaksa hangi tarihte, nereye yapılacağı ile ilgili eylem planları hazırlıyoruz. Ayrıca hangi ders için kaç sınav yapılacağı ve sınav tarihleri belirleniyor.*” (st. 738) biçiminde görüşlerini bildirmişlerdir.

4.4.3. Kurul Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlüklere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.4.3.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara onuncu soru olarak “Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 54’te gösterilmiştir.

Çizelge 54

Katılımcıların “Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor musunuz? Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurul uygulamalarında karşılaşılan sorunlar;	f
Ünitelerde yapılması planlanan geziler zamanında yapılamıyor.	1
Okulun fiziki ortamından kaynaklanan sorunlar yaşıyoruz.	1
Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.	4
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 54’te görüldüğü gibi katılımcıların 1’i “Ünitelerde yapılması planlanan geziler zamanında yapılamıyor.”, 1’i “Okulun fiziki ortamından kaynaklanan sorunlar yaşıyoruz.”, 4’ü “Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Kurul uygulamaları sırasında karşılaşılan sorunlara ilişkin ZÖKÜ5’in görüşleri “ Örneğin ünitelerle ilgili gezi yapılması gerekiyor. Kurulda belirlediğimiz tarihlerde yapamıyoruz çoğu zaman. Daha sonraki bir zamanda yapmak üzere geziyi

erteliyoruz.” (st. 789-790) şeklinde iken, ZÖKÜ4’ün görüşleri ise “Evet, uygulamada sorunlarımız oluyor. Mesela okulun fiziki ortamı yeterli olmayabilir. Özellikle eski yapıdaki okullarda beden eğitimi dersleri için spor salonu, laboratuvar, müzik sınıfları, resim-iş atölyelerinin olmayışı yapmak istediklerimizi olumsuz yönde etkiliyor. okul bahçesinin olmayışı ya da çok dar oluşu ağaç dikme ile ilgili bir etkinliğimizi olumsuz yönde etkiliyor haliyle. Çocuk ağaç dikmeyi bilmiyor. Çünkü gerekli olan alan yok okullarda. Bunun için şehir dışına çıkmak gerekiyor. Bu gibi fiziki şartlar kurulda yapılmasına karar verilen etkinliklerin yapılmasını olumsuz yönde etkiliyor.” (st. 681-687) şeklindedir.

ZÖKÜ1 *“Uygulamada sorunla karşılaşmıyoruz. Zaten okulun kapasitesini biliyoruz ve buna göre kararlar alıyoruz.” (st. 616) derken, ZÖKB3 “Hayır, hiçbir sıkıntı yaşamıyoruz uygulama konusunda. Çünkü uygulayamayacağımız kararlar almıyoruz. Bu şekilde de baştan yaşanacak sıkıntının önüne geçmiş oluyoruz.” (st. 740-742) biçiminde, ZÖKÜ3 ise “Çözümleyemediğimiz bir sorun aklıma gelmedi. Bir sorunla karşılaşmadık henüz.” (st. 645) şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.*

4.4.3.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on birinci soru olarak “Bu kurulda görevli olan okul müdürlerinin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 55’de gösterilmiştir.

Çizelge 55

Katılımcıların “Bu Kurulda Görevli Olan Eğitimcilerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulda Görevli Öğretmenlerin Yeterliliğine İlişkin Görüşler	f
Hepsi yeterli. Ama kendini geliştirmeli.	1
Herkes öğretmen olduğuna göre yeterlidir	2
Kurulda görevli olan öğretmenler yeterlidir.	3
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 55’de görüldüğü gibi katılımcıların 1’i “Hepsi yeterli. Ama kendini geliştirmeli.”, 2’si “Herkes öğretmen olduğuna göre yeterlidir.”, 3’ü “Kurulda görevli olan öğretmenler yeterlidir.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Katılımcıların okul müdürlerinin yeterliliği konusuna ilişkin olarak ZÖKÜ4 “*Hepsi yeterli. Ama kendini geliştirmeli. Özellikle günümüzde teknoloji hızla geliyor. Bilgisayarın sınıflara girdiği bugünde bunları öğrenmeliyiz. Bizim yaşa gelmiş öğretmenlerin bilgisayarı kullanmada sıkıntısı var. Hizmet içi eğitim kursundan geçtik. Ancak yine de bizim gibi öğretmenler hızla gelişen teknolojiye ayak uyduramıyor. Bu konuda genç öğretmenlerimiz daha başarılı. Çağın yeniliklerine ayak uydurmamız. Düşünün kendini geliştirmeyen bir öğretmen ne kadar başarılı olabilir.*” (st. 713-718) derken, ZÖKÜ5 “*Kendi okulum adına öğretmen arkadaşların yeterli olduğunu söyleyebilirim.*” (st. 799) biçiminde görüş bildirmişlerdir. ZÖKÜ3’ün görüşleri “*Herkes öğretmen olduğuna göre yeterlidir.*” (st. 7) şeklinde iken, ZÖKÜ1’in görüşleri “*Öğretmen arkadaşların yeterliliği konusunda ne söylenir bilemem ama herkes kendince en iyisini yapmaya gayret ediyor. Öğretmen olduğuna göre yeterlidir diye düşünmek istiyorum.*” (st. 620-621) şeklinde, ZÖKB1’in görüşleri ise “*Hepsi konusunda uzman, işini bilen, yeterliliği olan arkadaşlardır. Bu konuda bir sıkıntı yoktur.*” (st. 598) şeklindedir.

4.4.4. Kurulun İşlerliğinin Olumsuz Yönde Etkileyen Etmenlere İlişkin Bulgular Yorumlar

4.4.4.1. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on ikinci soru olarak “Uygulamada yaşanılan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 56’da gösterilmiştir.

Çizelge 56

Katılımcıların “Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Çözüm Önerileri	f
Kişisel çabalarla çözmeye çalışıyoruz.	5
Herhangi bir sorun yaşamıyoruz.	1
Görüşler Toplamı	6

Çizelge 56’da görüldüğü gibi katılımcıların 5’i “Kişisel çabalarla çözmeye açılıyoruz.”, 1’i “Herhangi bir sorun yaşamıyoruz.” biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Uygulamada yaşanılan sorunlara karşı çözüm önerilerine ilişkin olarak ZÖKB3’ün görüşleri “Yaşadığımız sorunları kendi bilgi, beceri ve tecrübelerimizle, arkadaşlarımızla yaptığımız fikir alışverişleriyle çözmeye çalışıyoruz.” (st. 743) şeklinde iken, ZÖKÜ4’ün görüşleri “Eğer dersin işlenişi konusunda bir rahatsızlığımız varsa kendi kendimize çözmeye çalışıyoruz yapabildiğimiz ölçüde. Eğer buna çözüm olacak mevki bizim üstümüzdeki kurumlarsa yapılan kurul

toplantılarımızın sonuna tavsiye şeklinde yazıyoruz. Onlara bırakıyoruz çözüm yolunu.” (st. 704-707) şeklinde, ZÖKB5’in görüşleri ise *“Herhangi bir sorun yaşamadık.”* (st. 765) şeklindedir.

4.4.4.2. Kurul Başkanı ve Üyelerinin “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Katılımcılara on üçüncü soru olarak “Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar ve frekans dağılımları Çizelge 57’de gösterilmiştir.

Çizelge 57

Katılımcıların “Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdiği Yanıtlar ve Frekans Dağılımları

Kurulun Etkililiğini Geliştirmeye Yönelik Çözüm Önerileri	f
Toplantılar daha sık yapılmalı	3
Toplantı kararları daha sağlıklı bir şekilde duyurulmalı	6
Zümre öğretmenleri yardımlaşmalı	6
Kurul kararlarında esneklik yapılmalı	6
Kurul toplantılarında kurulun sorunlarını dinleyen ve çözüm bulmaya çalışan Milli Eğitim Müdürlüğü’nün oluşturacağı bir birim olmalı	1
Okullardaki fiziki ortam öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkaracak ve geliştirecek niteliğe ulaştırılmalı	2
Milli Eğitim Müdürlüğü kuruldaki çıkan teklif ve önerileri dikkate alarak buna yönelik uygulamalar yapılmalı	4
Görüşler Toplamı	28

Çizelge 57’de görüldüğü gibi katılımcıların 3’ü “Toplantılar daha sık yapılmalı.”, 6’sı “Toplantı kararları daha sağlıklı bir şekilde duyurulmalı.”, 6’sı “Zümre öğretmenleri yardımlaşmalı.”, 6’sı “Kurul kararlarında esneklik yapılmalı.”, 1’i “Kurul toplantılarında kurulun sorunlarını dinleyen ve çözüm bulmaya çalışan Milli Eğitim Müdürlüğü’nün oluşturacağı bir birim olmalı.”, 2’si “Okullardaki fiziki ortam öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkaracak ve geliştirecek niteliğe ulaştırılmalı .” ve 4’ü “Milli Eğitim Müdürlüğü kuruldan çıkan teklif ve önerileri dikkate alarak buna yönelik uygulamalar yapılmalı.” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Kurulun etkililiğini geliştirmeye ilişkin çözüm önerileri ile ilgili olarak ZÖKB5 “*İl genelinde yapılan kurul toplantılarını faydalı görüyorum. Hangi okulda ne gibi uygulamaların yapıldığını bilmek bizim adımıza önemli çünkü. Başka okullarla yardımlaşmak güzel. Ancak toplantı sayısının yeterli olmadığını düşünüyorum. Toplantıları da daha sık yapmalıyız. Yalnız yetersiz gördüğüm bir nokta var. O da toplantıda alınan kararların diğer okullara sağlıklı bir şekilde duyurulmaması. Bu konuda daha özenli davranılması gerekir.*” (st. 769-774) derken, ZÖKB3 “*Belki toplantı sayılarını artırabiliriz. Diğer okullarla iletişimi arttırmak daha iyi olabilir. Çünkü biz 2 sene önce bir sorun yaşamıştık. Fen bilgisi ünitesinde konuların sırası değiştirilmiş fakat bizim okul bilgilendirilmediği için biz ilk toplantı kararlarına göre üniteleri işledik. Daha sonra seviye tespit sınavında sorun yaşadık. Alınan kararların duyurulmasında daha ciddi davranılmalı.*” (st. 751-755) şeklinde, ZÖKÜ4 ise “*Sınıfı okutan öğretmen arkadaşların azimli olması, birlikte çalışmanın yararına inanması kurulun etkinliğini arttıracaklarını düşünüyorum. Bir öğretmen arkadaşın bir konudaki eksikliğini diğer arkadaşlar tolere etmeli, zorlanan durumlarda yardımlaşılmalı.*” (st. 720-723) şeklindedir.

ZÖKB4 “*Kurulda alınan kararları tamamen bağlayıcı olarak addetmemek gerekir. Mesela sınavlar. Birlikte yapılması konusunda karar almışsınız ama uyamıyorsunuz. Çünkü tüm sınıfların seviyesi aynı değil. Yarın Milli Eğitim Müdürlüğünden soruşturma geçirebilirsiniz. Bu kararı almışsın ama uymamışsın diye. Bence bu konuda esneklik olması gerekir. Arkadaşlar sorumluluktan kaçmamalı, görev paylaşım duygusu olmalı. Herkes görevinin bilincinde olmalı. Bilmediğimiz şeyleri birbirimize sorup öğrenmeliyiz. Böyle olduğunda etkili olup*

olmadığının tartışılmasına bile gerek kalmaz.” (st. 668-674) biçiminde görüş bildirirken, ZÖKÜ2 “Bizim kurul toplantılarında görüştüğümüz sıkıntılarımıza gerekli yardımı, desteği müdürlükten alırsak, ya da artılarımızı ve eksilerimizi bize söyleyen, oturup sıkıntılarımızı görüşüp yardımcı olacak bir birim olsa kurulun işlevselliği artar diye düşünüyorum. Bizim hep konuştuğumuz aynı şey. Biz bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Konuşuyoruz, tartışıyoruz. Bunu yazılı metin haline getiriyoruz. Üst kuruma gönderiyoruz ama çözüm bulunmuyor. Bazen özellikle fiziki mekân konusunda sorun yaşıyoruz. Tabi mevcut ortam da bilinen bir şey. Mesela çok rahat çalışabileceğimiz bir dil laboratuvarımız olsa, daha fazla yazılı-görsel materyalimiz olsa, çok amaçlı salonunuz olsa, diğer sınıfları rahatsız etmeden çalışabileceğimiz bir müzik odamız olsa, fen laboratuvarımız olsa tüm öğretmen arkadaşlar çok daha verimli bir şekilde çalışırdık. Biz de diğer kuruldaki arkadaşlar da gördüğümüz bu eksiklikleri toplantı tutanaklarında tavsiye olarak hep belirttik. Ama onun dışında zümre öğretmenler kurulu adı altındaki bu kurulda problem yaşamadım. Herkes birbiriyle doküman paylaşır, fikir alışverişi yapar. Eğitimin daha iyi seviyeye getirilmesi için yapıcı tartışmalar yapılır. Olması gereken bir kurul. Şu yüzden olması güzel, bizim okulumuz büyük bir okul. Aynı dersi okutan öğretmen sayısı fazla. Kurul toplantıları sayesinde Birbirimizden habersiz kalmıyoruz. Ona göre kendimizi eleştirebiliyoruz. Eksik yanlarımızı görüyoruz. Ya da uyguladığımız daha iyi bir yöntemi, bir etkinliği diğer zümrelerimizle paylaşma olanağımız oluyor. Aynı zümredeki arkadaşların birbiriyle irtibat kurması açısından kesinlikle olması gerekir. Daha etkin olması da bizim üstümüzdeki kurumların desteği ile olabilir.” (st. 563-575) biçiminde, ZÖKÜ1 ise “ Kurulda aldığımız kararların daha işler hale gelmesi için Milli Eğitim Müdürlüğü’nün kuruldan çıkan bazı teklif ve önerileri daha ciddiye alıp, buna yönelik uygulamalar yapması kurulların işlerliğini daha da arttıracığını düşünüyorum” (st. 625-628) biçiminde görüş bildirmişlerdir.

Bir sonraki bölümde bu araştırmanın sonuçları ile sorunların çözümüne yönelik çağdaş öneriler geliştirilecektir.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlar ile elde edilen bulgulara dayalı olarak uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

5.1. TARTIŞMA

Son yıllarda, eğitimin niteliğini geliştirme amacına yönelik olarak genel kamu sistemi içerisindeki okullara daha fazla özerklik verilmesine, yetki aktarımı yapılmasına, öğretmenlerin yetkilendirilmesine ve okulların yerinden yönetilmesine doğru bir uluslararası eğilim ortaya çıkmıştır. Okulun başarısını yükseltmede araç olarak, bu yaklaşımlar daha fazla destek görmektedir. Bu reformlar; okul merkezli yönetim olarak da bilinmektedir (Murphy ve Jr Adams, 1998, s.432)

Eğitim bölgesi müdürler kurulu başkanı ve üyeleri ile yapılan görüşmeler ışığı altında kurulun aldığı kararları uygulamada, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte çalışmada, bazı maddi yetersizlikler yaşanmasında, etkin kararlar alamamasında kurulun yetkilerinin yetersiz olmasından kaynaklandığı görülmektedir. Bu sebeple okul merkezli yönetim (School-Based Management) ve okulların yerel yönetimi (The Local Management of Schools) olarak Avustralya, ABD, Kanada ve İngiltere'de, kendi kendini yöneten okullar (self-managing/governing school) ve yetki aktarılmış okullar olarak da Avustralya ve Yeni Zelanda da görülen sistemin getirilmesinin faydalı olacağı açıkça görülmektedir.

Okul merkezli yönetim, günümüzün geçerli eğitim reformlarının merkezi olmaya başlamıştır. Özellikle, bu yaklaşım okulda karar verme sürecinde okul içi ve dışı öğelerin katılımının sağlanması; bütçe, eğitim programı, personel ve öğretim boyutlarında okulların özerk bir yapıya kavuşturulması; öğretmenin okulda daha etkin rol oynaması; öğretimin zenginleştirilmesi; okul ortamı kullanıcılarının rollerinin yeniden belirlenmesi; okulun amaçlarının (vizyon, misyon, ve temel

değerler açısından) belirlenmesinde yönetici, öğretmen, uzman, öğrenci, veli ve toplum katılımının sağlanması ve benimsenmesi konuları üzerinde yoğunlaşmıştır (Oswald, 1997, s.181; Wohlstetter, 1995, s.2).

Öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulunun verdiği kararları uygulanma safhasında sorunla karşılaştığı yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Yaşanan güçlükler veli ile işbirliğine gidilmesi ve yoğun rehberlik çalışmaları ile aşılmaya çalışılmaktadır. Buna rağmen okullarda disiplinin sağlanması açısından olması gereken bir kurul olduğu net bir şekilde görülmektedir. .

Yönetme sürecinde görevli olan tüm eğitimcilerin, öğrencilerin üst öğrenim kurumuna yönlendirilmesinde üzerlerine düşen sorumlulukları gerektiği şekilde yerine getirmediği anlaşılmaktadır. Sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle öğrencileri çeşitli yönleriyle tanımada sıkıntı yaşanması, her şeyden önemlisi de doldurulan yönetme öneri formlarının etkililiğine olan inançsızlık kurulun etkililiğini olumsuz yönde etkilediği bir gerçektir.

Araştırma sonucunda zümre öğretmenler kurulunda alınan kararların diğer okullardaki zümre öğretmenlerine sağlıklı bir şekilde duyurulmamasının ve toplantıların sayısal olarak yetersizliğinin kurulun etkililiği üzerinde olumsuz etki yarattığı belirlenmiştir.

5.2. SONUÇ

Kurulda görevli olan kurul başkanları ve üyelerinin kurulların etkililiği ile kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlükleri belirlemeye ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular ve bu bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

5.2.1. Eğitim Bölgesi Koordinatör Okul Müdürü ve Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu Üyeleri İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar

1. Kurulunun yaşadığı sorunların başında toplantı öncesi gerekli hazırlıkların yapılmadığı, kurulda alınan kararların her zaman oy birliği ile alınmadığı,

zaman zaman da oy çokluğu ile alındığı, kurul başkanı ve üyeleri ile yapılan görüşmelerde kurulda gündem doğrultusunda görüşülen konuların etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına almada bazı sıkıntılar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

2. Kurulun aldığı kararları uygulamaya geçirirken sorunlarla karşılaştığı belirlenmiştir. Bunun nedeni olarak da kurulun yeterli etkililiği olmaması öne sürülmektedir. Ayrıca bütün görüşmeciler, prosedürlerin fazlalığının kurulun işlevselliğini olumsuz yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.
3. Kurulun uygulamada karşılaştığı sorunların başında çalıştıkları yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile sıkıntılar yaşamaları ve kurulun bazı maddi imkânsızlıklar içinde olması gelmektedir.
4. Koordinatör okullarda idareci sayısının arttırılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.
5. Koordinatör okul müdürü ve kurulda görevli olan üyelerin büyük çoğunluğu kurulda görevli olan okul müdürlerinin görevlerindeki yeterliliği ile ilgili olarak görüş bildirmek istemedikleri dikkati çekmektedir. Görüşülen okul müdürlerinden yalnız biri, müdürlerin yöneticilik ve liderlik vasıflarının az olduğunu belirtmiştir.
6. Kurulun gerek sivil toplum örgütleri ile gerekse üst kurumun maddi imkânlarının yetersiz olması nedeniyle uygulamada yaşadıkları sıkıntıları kişisel ilişkileri kullanılarak, gerekli yazışmaları yaparak, sorunu çözmeye yardımcı olacak başka kurumlarla iletişime girerek çözmeye çalışıldığı görülmektedir.
7. Kurulda alınacak kararın uygulanabilirliğini çabuk görmek ve zaman kaybı yaşamamak amacıyla kurul toplantılarına milli eğitim müdürlüğünden ya da üst bölge müdürlüklerinden bir şube müdürü veya müdür yardımcısı katılabilir.
8. Kurul üyelerinin yetkilerinin artırılması ve karar verme yetkisinin kurul üyelerine devredilmesi ile yaşanan ekonomik sorunların daha kısa sürede çözümlenebileceğini ifade edilmektedir.

9. Bölgedeki muhtarlık, dernekler, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, belediye için içine katılımını sağlayarak onlardan maksimum düzeyde yararlanılmaya çalışılmasının gerekliliği dikkat çeken bir nokta olmaktadır.

5.2.2. Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu Başkanları ve Üyeler İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar

1. Kurul toplantılarının daha önceden belirlenen bir gündemle toplandığını, periyodik toplantılarda etraflıca hazırlıklar yapmadıklarını, ancak kurula bir öğrenci sevk edilmişse, durumu görüşülecekse onunla ilgili detaylı bilgiler toplandığı dikkati çekmektedir.
2. Kurul toplantılarının belirlendiği zaman ve günde gerçekleştirildiğini, gerekli görüldüğü takdirde başka bir tarihe ertelenildiği veya acilen görüşülmesi gereken bir durum olduğunda da toplanıldığını görülmektedir.
3. Kurul toplantılarında her üyeye görüşlerini ifade etmeleri için istediği kadar süre tanındığını belirtilmektedir. Ancak kurul başkanlarından bir kaç ile yapılan görüşmelerde dikkat çeken nokta, Öğrenci kurulu başkanının okulun müdür yardımcısı olduğunu ve okulda bulunduğu sürenin diğer öğretmenlere göre fazla olması nedeniyle öğrenci davranışlarını daha yakından izleme olanağı bulup onları daha yakından tanıdığı, kurulda müdür yardımcılarının görüşlerini belirtmeleri için daha fazla zaman tanınmasının daha doğru olacağını belirtmiş olmalarıdır.
4. Kurul kararlarının oy birliği ile alındığı ifade edilmektedir.
5. Toplantılarda alınan kararların bazen etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına aldığı, bazen de kısaca yazıldığını görülmektedir.
6. Kurulda alınan kararların sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yaptıklarını, yapılan değerlendirmelerin gerekli kurumlara iletiildiği, gerektiğinde de öğrencinin dosyasına koyulduğu dikkat çekici bir bulgudur.
7. Kurul toplantılarında aldıkları kararlarla ilgili yazılı olarak her hangi bir eylem planı yapmadıkları görülmektedir.

8. Görüşülen eğitimcilerin bir kısmı kurul kararlarının uygulanması safhasında sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun nedenini öğrencinin verilen kurul kararını önemsememesi, yapılan yanlış davranışa yönetmeliklerde yer alan çözümlerin doğru ve etkin olmaması, velinin kurul kararlarına itiraz etmesi şeklinde belirtmektedirler. Yapılan her olumsuz davranış karşısında öğrenciyi cezalandırmanın da doğru olmadığı görüşündedirler. Ancak bu sefer de öğrencilerin bundan cesaret aldıkları ve aynı olumsuz davranışların tekrar tekrar sergilendiğinin gözlemlendiğini ifade etmektedirler. Bu bakımdan kurul uygulamalarının çevre şartlarına göre düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Kurulun okuldaki disiplinin sağlanması için olması gereken bir kurul olduğu tüm görüşmeciler tarafından dile getirilmektedir.
9. Kurulda görevli olan katılımcıların yeterliliği konusu irdelendiğinde, eğitimcilerin yönetmelikteki yenilikleri yakından takip ettikleri, özverili çalıştıkları ve gerektiğinde rehber öğretmenden yardım aldıkları sonucuna varılmaktadır.
10. Uygulamada yaşanan sorunlara çözüm olarak yoğun rehberlik çalışmalarında bulunduğu, veli ve öğrenci ile işbirliği içerisinde girerek öğrencinin olumsuz davranışlarını düzeltilmeye çalışıldığı, sene başında kurul toplantısı düzenlenerek tüm öğrencilere hangi davranışların olumlu, hangilerinin olumsuz olduğunu, hangi davranışları yaparlarsa hangi cezalarla karşı karşıya kalacaklarını, bunlar sonucunda neler yaşayabilecekleri hakkında bilgi verildiğini ifade etmişlerdir.

5.2.3. Yönelme Öneri Kurulu Başkanları ve Üyeleri İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar

1. Kurulun daha önceden belirlenen gündemle toplandığı, gündemle ilgili ayrıntılı hazırlık yapıldığı görülmektedir.
2. Öğrencilerle ilgili gözlem formlarının öğretmenler tarafından zamanında doldurulmaması ve birbiriyle çakışan durumlar yaşanması nedeniyle kurul toplantılarının belirlenen günde yapılmasında bazı sıkıntılar yaşandığı dikkati çekmektedir.

3. Kurul toplantılarında zaman kısıtlaması yaşanmadığı, öğrencilerle ilgili kararların her zaman oy birliği ile alındığını görülmektedir.
4. Kurul toplantılarında alınan kararların etraflı bir şekilde tutanak altına alınmadığı dikkate değer bir bulgudur.
5. Kurulda alınan kararların sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesinin yapıldığı görülmektedir.
6. Velilerin ve öğrencilerin zaman zaman kurulun verdiği öneriye karşı güvensizlik yaşamaları, alınan kurul kararlarını olumsuz yönde etkilediği ve kurulun etkinliği konusunda endişelerin olduğu sonucuna varılmaktadır.
7. Kararlarla ilgili uygulamaya dönük herhangi bir eylem planı hazırlamadıkları ortaya çıkmaktadır.
8. Kurul uygulamalarında karşılaştıkları güçlüklerle bakıldığında okulların fiziki yapıları nedeniyle sınıf mevcudunun fazla olması öğrencileri tanımada zorluk yaşandığı, bu sebepten de gözlem formlarını doldururken çok sağlıklı kararlar verilemeyebileceği, ayrıca yöneltme tavsiyesinde bulunabilmek için gözlem formlarının içeriğinin öğrenciyi çeşitli yönleriyle tanımada yetersiz olduğu saptanmaktadır.
9. Öneri formlarının üst öğrenim kurumuna kayıt yapılırken dikkate alınmaması nedeniyle gereken özenin gösterilmeden doldurulması ve öğretmenlerin bunu iş yükü olarak algılandığı görülmektedir.
10. Yönetme çalışmalarında velinin ve öğrencinin yeteri kadar bilgilendirilmediği, velilerin sınav ve gelecek kaygısı yaşamaları sebebiyle yöneltme ile ilgili yapılan çalışma ve raporlara itibar etmediği görülmektedir.
11. Yöneltilmede en önemli kriterin akademik başarı olarak alınması; öğrencilerin bütünsel olarak değerlendirilmesini ve akademik başarı dışındaki gelişim alanlarının göz önüne alınmasını ve izlenmesini engellediği sonucuna ulaşılmaktadır.
12. Üniversiteye giriş kaygısı nedeniyle mesleki eğitim okullarına bakış açısının olumsuz olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

13. Öğretmenlerin okullarda yürütülen yöneltme çalışmaları konusundaki ilgi ve bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu sonucu görülmektedir.
14. Yöneltme yönergesi sadece belli formların doldurulmasından öteye gidemediğinden okul-aile iş birliğine yönelik çalışmaların sağlıklı şekilde yürütülemediği dikkati çeken bir bulgudur.
15. Yöneltme çalışmalarının sağlıklı yürütülebilmesi için mevcut rehber öğretmen sayısının ihtiyaca cevap vermediği anlaşılmaktadır.
16. Uygulamada yaşanan sorunları, öğrenci ve velileri kurulun verdiği kararın doğruluğuna ve güvenilirliğine inandırma yoluna gidilerek çözmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

5.2.4. Zümre Öğretmenler Kurulu Başkanları ve Üyeleri İle Yapılan Görüşmelere İlişkin Sonuçlar

1. Zümre Öğretmenler Kurulunun daha önceden belirlenen gündemle toplandıkları, toplantılardan önce ayrıntılı olarak hazırlıklar yapıldığını, çoğunluğun sağlanamaması ya da olağan üstü bir durumla karşılaşılmadığı sürece toplantıların belirlenen zaman ve günde yapıldığını görülmektedir.
2. Toplantılarda kurul üyelerinin her hangi bir zaman kısıtlaması olmaksızın diledikleri kadar süre kullandıkları, alınan kararların bazen oy birliği ile bazen de oy çokluğu ile olduğunu belirtmişlerdir.
3. Kurul toplantılarında alınan kararların mutlaka tutanak altına alındığını, bunu yaparken de konun özüne inerek anlaşılır bir şekilde yazdığını ancak gerektiği durumlarda daha ayrıntıya inerek yazıldığı ifade edilmiştir.
4. Kurul uygulamaları sırasında alınan kararların sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesinin yapıldığı görülmektedir.
5. Görüşmeciler kurulun etkin çalıştığını ve etkin kararlar aldığını belirtmişlerdir.
6. Kurulda alınan kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmaması dikkate değer bir bulgudur.

7. Kurulun yapmak istediği bazı etkinliklerin, okulun fiziki yapısının yetersiz olmasından dolayı olumsuz yönde etkilemesinin dışında, kurul uygulamaları sırasında çoğunlukla sorunla karşılaşmadığı görülmektedir. Karşılaşılan sorunları da kendi bilgi, beceri ve tecrübeleri ile veya diğer öğretmenlerle yaptıkları fikir alışverişleriyle çözmeye çalışıldığı sonucuna varılmaktadır.
8. Kurulda görevli olan tüm öğretmenlerin alanlarında yeterli olduğu sonucu çıkmaktadır.

5.3. ÖNERİLER

Araştırma bulgularına dayalı olarak geliştirilen öneriler, “Uygulamaya Yönelik Öneriler” ve “Yapılacak Araştırmaya Yönelik Öneriler” olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır.

5.3.1. Uygulamaya ve Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Her eğitim bölgesinde oluşturulan koordinatör okullara kaynak sağlanabilir.
- Eğitim bölgelerinin ve eğitim kurullarının öğretmenler arasındaki iletişimi ve kaynakların verimli kullanımını sağlayacak yeni bir düzenleme yapılabilir.
- Yerel yönetimlere maddi yönden destek sağlanabilir.
- Okuldaki tüm öğretmenler ve idareciler birlikte tutarlı bir şekilde çalışmalı, her konuda netlik sağlanmalı, olumsuz öğrenci davranışları görmezden gelinmemelidir.
- Öğrenci davranışlarını değerlendirme kuruluna üye seçilirken özenli davranılmalı, öğretmen yeterlilikleri iyi gözlenmeli, özverili çalışabilecek öğretmenler seçilebilir.
- Yeni bir düzenleme yapılarak öğrenci davranışlarını değerlendirme Kurulunun aldığı kararların bağlayıcılığı sağlanabilir.
- Öğrencilerin hangi sosyal yönlerinin güçlü olduğunu belirleyerek onlara bu yönlerini geliştirici faaliyet alanları açmalıdır.
- Kurulların verdiği kararları velilerin dikkate alması sağlanmalıdır.

- Veli ile sık sık iletişim kurulmalı, çocuğunun yetişmesi konusunda işe daha fazla ortak edilmeli, çocuğuyla ilgili bilgilendirilmelidir. Gerekirse veliye de veli karnesi verilebilir.
- Milli Eğitim Müdürlüğünden gelen eylem planı okulun kendi şartlarına göre uyarlanarak yapılması sağlanabilir.
- Olumsuz davranışları sergileyen öğrenci için verilecek kurul kararı kesinlikle çevre şartlarına göre, okulun kendi bünyesine göre düzenlenebilmeli, okulun bu konuda yetkilerinin artırılması sağlanabilir.
- Veli-öğrenci-öğretmen arasında uzun vadeli iletişim kurularak, velinin yönlendirme konusunda öğretmene güvenmesi sağlanabilir.
- Okulda yapılan rehberlik çalışmaları, öğrencinin hangi alanda eğitimine devam etmesinde ona yol gösterici nitelikte olması sağlanabilir.
- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri konusunda öğretmenlere güncel gelişmelere paralel olarak düzenli aralıklarla alan uzmanları tarafından hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir.
- Kitle iletişim araçları kullanılarak yönlendirme çalışmalarının amacına ilişkin toplumsal bilincin oluşturulması sağlanmalıdır.
- Okulların fiziki yapılarının değiştirilmesi, dersliklerin sayısının artırılarak sınıf mevcutlarının azaltılması, okul binalarında fen laboratuvarı, müzik sınıfı, resim atölyesi, spor salonu gibi çocukların hangi alanda beceri, kabiliyetleri, il ve yetenekleri olduğunu hem onların farkına varması öğretmenlerin öğrencilerini daha iyi tanımasını açısından gerekli ortamlar oluşturulabilir.
- Okullarda psikolojik danışman olması, öğrenci psikolojisinin incelenmesi ve onların öğrenciyle ilgili hazırladıkları raporların yönlendirmelerde dikkate alınması sağlanabilir.
- Yönlendirme çalışmalarının sağlıklı yürütülebilmesi için mevcut rehber öğretmen sayısının artırılabilir.

- Yönelme formlarının içeriği öğrenciyi her yönüyle tanıyacak şekilde yeniden düzenlenebilir.
- Sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına geçişte OKS sonuçlarının tek ölçüt olarak kabul edilmemesi, yönelme formlarının ilköğretim 4. sınıftan itibaren yapılacak yıl sonu değerlendirmeleri ile ilköğretim başarı puanlarının belli oranlarda etkilediği bir puanlama sistemi geliştirilebilir.
- Üst öğrenime devamda yönelme doğrultusunda tercihte bulunan öğrencilere OKS puanlamasında ek puan verilebilir.
- İlköğretim okullarının ders programlarına mesleklerin tanıtımı amacıyla temalar eklenebilir.
- İlköğretimin ikinci kademesinden itibaren öğrencileri akademik eğitim, mesleki ve teknik eğitim, güzel sanatlar eğitimi alanlarına yöneltilecek bir düzenleme yapılarak bu alanları seçecek öğrencilerin ilgileri doğrultusunda daha fazla desteklenmesi sağlanabilir.
- Zümre öğretmenler kurulunun il genelinde yapılan toplantıları daha sık olabilir.
- İl genelinde yapılan kurul toplantılarında alınan kararların diğer okullara duyurulmasında daha özenli davranılabilir.
- Aynı sınıfta okutan öğretmenlerin birlikte çalışmanın yararına inanarak, görev paylaşımı bilincinde, sorumluluktan kaçmadan gerektiğinde diğer zümre öğretmenleri ile yardımlaşarak azimli bir şekilde çalışılmaları sağlanabilir.
- Zümre toplantılarında alınan kararlarda gerektiğinde esneklikler yapılabilir.
- Okullarda dil laboratuvarı, çok amaçlı salon, müzik odası, fen laboratuvarları yapılabilir.
- Okullara daha fazla yazılı ve görsel materyaller temin edilebilir.

- İlköğretimde yer alan diğer kurulların etkililiği, işleyişinde karşılaşılan güçlükler ve bu sorunlara ilişkin buldukları çözümlerin neler olduğu araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Altunışık, R. Coşkun, R. Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2001), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya Kitabevi.

Akyüz, Y. (1982), *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1982'ye)*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.

Andersson, I. ve Nilson, I. (2000). "New Political Directions for The Swedish School", *Educational Review*, 52, 2. pp.155-162.

Aydın, M. (1994), *Eğitim Yönetimi*, Hatiboğlu Yayınevi, Ankara.

Bogdan, R.C. ve Biklen, S.K. (1992), *Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods*, Allyn and Bacon, Boston.

Çelik, V.(1995). "Küreselleşme Sürecinde Avrupa'da Eğitim Yönetimi", *Eğitim Yönetimi Dergisi*, Sayı 4,s. 557-568.

Gültekin, M. (1999), *Temel Eğitimin İkinci Kademe İçin Alternatif Program Modeller*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

<http://www.eskisehirmem.gov.tr> (Sayfa 4 Haziran 2007 tarihinde ziyaret edilmiştir)

Erden A. ve H. (2005), "Avrupa Birliği Ülkelerinde Okul Yöneticileri", *Milli Eğitim Dergisi*, S. 167.

Karasar, N.(1999), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Nobel Yayınları, Ankara.

Kaya, Y.K. (1984), *İnsan Yetiştirme Düzenimiz (Politika-Eğitim-Kalkınma)*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

Lockheed, M.E. ve Diğerleri (1999), *Improving Primary Education in Developing Countries*, Oxford University Pres, Washington.

MEB.(1921) I. Maarif Kongresi Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.

MEB. I. Heyeti İlmiye Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.

- MEB.(1924) II. Heyeti İlmîye Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1949) IV. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1953) V. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1954) VI. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1962) VII. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1974). IX. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1981) X. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(1988) XII.. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB.(2006) XVII.. Milli Eğitim Şurası Dokümanı, Ankara: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Temel Yasası No: 1739, 14.6.1973.
- MEB (2005). “Avrupa'daki Eğitim Sistemleri ve Sürdürülmekte Olan Reformlar Üzerine Ulusal Özet Belgeler: Hollanda”, <http://www.meb.gov.tr>
- MEB. (1992). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2003). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (2005). “Avrupa'daki Eğitim Sistemleri Ve Sürülmekte Olan Reformlar Üzerine Ulusal Özet Belgeler: Hollanda, <http://www.meb.gov.tr>, 12 Kasım 2006.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994), *An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis Thousand Oaks*, Sage Publications, California.
- Murphy, Joseph and Jr Adams, Jacob E. (1998), “Reforming America's Schools 1980-2000”, *Journal of Educational Administration* , Vol.36, No.5:432.
- Oswald, Lori Jo. (1995) School-Based Management. *ERIC Digest* , Number 99, July,1.

- Özgüven, İ. E. (1992), *Görüşme İlke ve Teknikleri*, Psikolojik Danışma Rehberlik ve Eğitim Merkezi, ss. 36, Ankara.
- Töremen, F ve Harktı, H. (2004), “Eğitim Bölgeleri Ve Eğitim Kurullarının Yapısal ve İşleyiş Sorunları İle Etkililik Düzeyi”, *Milli Eğitim Dergisi*, C: 163.
- Turan, S. ve Şişman, M. (2002), “Eğitim ve Okul Yönetiminde Eğitim Bölgesi Danışma Kurullarının İşlevi: Kavramsal Bir Çözümleme”, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, S. 6, ss.136-146.
- Türkmen, Ş. (2003), *Okullarda Yönetim Etkinlikleri*, Alp Yayınları, Ankara.
- Uzuner, Y.(1999), *Niteliksel Araştırma Yaklaşımı:Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, ss. 108.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınları, ss. 54 ve ss. 201,Ankara.
- Wohlstetter, Priscilla. (1995), *Getting School-Based Management Right: What Works and What Doesn't*, Phi Delta Kappan , Vol.77, No.1:2.

EK 1

İLGİ VE YETENEKLER		Ort.		KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ					
Sınıf Gözlem Raporunda yer alan bilgiler işlenir.)				(8. Sınıf Gözlem Raporunda yer alan bilgiler işlenir.)					
<p>(C) GELİŞTİRİLEBİLİR: Gözlemlenen süreçte söz konusu ilgi ve yetenek, yaş düzeyine uygun görülmemektedir.</p> <p>(Y) YETERLİ: Gözlemlenen süreçte söz konusu ilgi ve yetenek, yaş düzeyine uygun fakat sürekli olmayan bir gelişim göstermektedir.</p> <p>(B) BELİRGİN: Gözlemlenen süreçte söz konusu ilgi ve yetenek, yaş düzeyine uygun, sürekli bir gelişim göstermektedir.</p> <p>(Ç) ÇOK BELİRGİN: Gözlemlenen süreçte söz konusu ilgi ve yetenek, yaş düzeyinin üzerinde, ayrıcalıklı bir gelişim göstermektedir.</p>	SÖZEL-DİLSEL	Dil kurallarını bilme ve dili kurallarına uygun kullanabilme	Ort.	Kişisel Özellikler	Dürüstlük				
		Yaratıcı yazılar yazabilme			Dikkat				
	KİŞİLERARASI (SOSYAL)	Okuduğunu, dinlediğini ve izlediğini anlayıp yorumlayabilme	Ort.	Toplumsal Özellikler	Girişimcilik				
		Yaş ve seviyesine uygun sözcük dağarcığına sahip olabilme			Sorumluluk				
		Boş; zamanlarını kitap okuyarak değerlendirmeye istekli oluş			iş birliği yapabilme				
		Yakın ve uzak çevresindeki olay ve gelişmeleri izleme becerisi			Başkalarına saygı				
	MANTIKSAL-MATEMATİKSEL	Ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamla ilgili bilgileri öğrenmeye istekli oluş	Ort.	Genel Özellikler	Çevresindekilere uyum				
		Tarihsel ve toplumsal olayların neden-sonuçları yorumlayabilme			Yardımsızlık				
		Toplumsal yaşama Kurallarını bilme ve uygulamaya			Temizlik, düzenlilik				
		Kişisel hak ve özgürlüklerinin farkında oluş			Tutumluluk				
		Matematiksel işlemlere karşı olumlu tutum geliştirebilme			Eşyaları koruma				
	GÖRSEL-UZAMSAL	Sayılar arasındaki ilişkiyi kavrayabilme	Ort.	AKADEMİK BAŞARISI	Kurallara uyma				
Soyut kavramları yorumlayabilme									
İÇSEL	Analistik düşünme becerisi	Ort.	DERSLER	Yıl sonu notan					
	Deney ve gözlemleri yorumlayabilme			4	5	6	7	8	Ort.
	Tasarım ve çizimler yapabilme becerisi			Türkçe					
MÜZİKSEL-RİTMİK	Sanatsal yaratma hazasını duyabilme	Ort.	Diploma Notu	Matematik					
	Resim ve renklerle ifade etmeye istekli oluş			Fen Bilgisi					
BEDENSEL-KİNESTETİK	Grafik, harita ve tabloları yorumlayabilme	Ort.	Seçtiği Dersler	Sosyal Bilgiler					
	Görsel sunulan izlemeye istekli oluş			Vat. ve İ.H.E.					
DOĞA	Bağımsız iş yapabilme becerisi	Ort.	Sınıf	T.C. inkılap Tarihi ve Atatürkçülük					
	Kendine güven duygusu kazanabilme			Yabancı Dil					
DOĞA	Kendi basma ürünler oluşturabilme	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları	Din Kült. ve Ahl. Bl.					
	Gerçekçi ve başarılı olmaya istekli oluş			Resim					
DOĞA	Kendi özelliklerinin farkında olma	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları	Müzik					
	Müziğe karşı ilgi duyuş			Beden Eğitimi					
DOĞA	Sesleri doğru algılayabilme ve kullanabilme	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları	Teknoloji Eğitimi					
	Ritim tutabilme			Trafik ve İlk Yar. Eğt.					
DOĞA	Müzik aleti çalabilme becerisi	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları	Seçmeli Dersler					
	Müziksel etkinliklere katılmaya istekli oluş								
DOĞA	Bilgi, duygu ve düşüncelerini mimik ve davranışlarla ifade edebilme	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları						
	Yaparak ve dokunarak öğrenmeyi tercih ediş								
DOĞA	Bedenini, koordinasyon içinde, ustaca kullanabilme	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları						
	Sportif etkinliklere katılmaya istekli oluş								
DOĞA	Çalışma ve ilişkilerinde el-Kol hareketlerini kullanmaya eğilimli oluş	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları						
	Doğa ve doğa olaylarına ilgi duyuş								
DOĞA	Çevreyi Koruma bilinci kazanabilme	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları						
	Varlık ve nesnelere sınıflandırabilme becerisi								
DOĞA	Hayvanların bakım ve korunmasına istekli oluş	Ort.	Sınıf Seviye Tespit Sınavı Sonuçları						
	Bitki yetiştirme istekli oluş								

KATILDIĞI SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
(Öğrencinin öğrenimi süresince aldığı ödül ve dereceler, ağırlıklı olarak katıldığı etkinlikler, eğitici kol ve kulüpler belirtilecektir.)

EK 3

YÖNELTME ÖNERİ FORMU			
<p>Öğrenci ve Veli Görüşü</p> <p>Öğrencinin ilköğretim sonrası devam edebileceği eğitim programına ilişkin:</p> <p>Veli Görüşü:</p> <p>Öğrenci Görüşü:</p>			
ÖNERİ			
Akademik Eğitim ☐	Meslekî ve Teknik Eğitim ☐		
Güzel Sanatlar Eğitimi* ☐			
Öneriyi, öğrencinin akademik başarısının örtüştüğü aşağıdaki ilgi ve yetenek alanları desteklemektedir:			
Sözel-Dilsel ☐	Kişiler Arası (Sosyal) ☐	Mantıksal-Matematiksel ☐	Görsel-Uzamsal ☐
İçsel ☐	Müziksel-Ritmik ☐	Bedensel-Kinestetik ☐	Doğa ☐
İmza	İmza	İmza	
.....	
..... Öğretmeni*	Rehber Öğretmen	Şube Rehber Öğretmeni	
* Güzel Sanatlar Eğitimi önerisi ilgili derse giren öğretmenin görüşü alınıp imzasıyla birlikte sunulur.			
<p>KURUL GÖRÜŞÜ: Önerilen eğitim programı uygun bulunmuştur.</p> <p style="text-align: center;">Önerilen eğitim programı uygun bulunmamıştır.*</p> <p>* Rehber öğretmen ve şube rehber öğretmenin önerisi uygun bulunmadığında kurul, gerekçesiyle birlikte yeni öneri hazırlar.</p>			
Kurul Önerisi:			
Gerekçesi			
İmza	İmza	İmza	
.....	
REHBER ÖĞRETMEN	ŞUBE REHBER ÖĞRETMEN	SINIF ÖĞRETMENİ	
İmza	İmza	İmza	İmza
.....
BRANŞ ÖĞRETMENİ	BRANŞ ÖĞRETMENİ	BRANŞ ÖĞRETMENİ	BRANŞ ÖĞRETMENİ
İmza	İmza	İmza	İmza
.....
BRANŞ ÖĞRETMENİ	BRANŞ ÖĞRETMENİ	BRANŞ ÖĞRETMENİ	BRANŞ ÖĞRETMENİ
İmza/...../200		İmza
.....
MÜDÜR YARDIMCISI	OKUL MÜDÜRÜ		

EK 5/a

**EĞİTİM BÖLGESİ MÜDÜRLER KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİ
GÖRÜŞME FORMU 1
GÖRÜŞME SORULARI**

Araştırma Amaçları

1. İlköğretim kurumlarında yer alan Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunun işlevlerini tanımlamak,
2. Bu kurulun işlevselliğini kurul başkanı ve üyelerinin algılarına göre değerlendirmek,
3. Kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik öneriler geliştirmektir.

Açıklama: Okulunuzda yer alan Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunun işlevselliği üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu kurulun işlevselliğini değerlendirmek ve bu konuda öneriler geliştirmek bu çalışmanın temel amacıdır. Bu araştırma kapsamında çeşitli okullardaki Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulunda görevli olan okul müdürleri ve koordinatör müdür ile görüşmeler yapıyorum. Yaptığım görüşmelerde bana verilen bilgiler sadece Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde yapmakta olduğum tezimde kullanılacak ve kesinlikle isim ve okul belirtilmeyecektir. Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu cevaplandırmak istiyorum.

SORULAR

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?
2. Belirlenen gündemle ilgili olarak önceden etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?
3. Kurul toplantılarının belirlenen zaman ve günde yapılmakta mıdır?
4. Kurulda herkese eşit zaman tanımamakta mıdır?
5. Kurulda alınan kararlar genelde oy birliği ile mi alınmaktadır?
6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?
7. Bu kurul uygulamaları sırasında aldığı kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor musunuz?
8. Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?
9. Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?
10. Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşılıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
11. Bu kurulda görevli olan okul müdürlerin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
12. Uygulamada yaşanan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?
13. Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?
14. Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

EK 5/b

ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRME KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİ GÖRÜŞME FORMU 2

Araştırma Amaçları

1. İlköğretim kurumlarında yer alan Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulunun işlevlerini tanımlamak,
2. Bu kurulun işlevselliğini kurul başkanı ve üyelerinin algılarına göre değerlendirmek,
3. Kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik öneriler geliştirmektir.

Açıklama: Okulunuzda yer alan Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulunun işlevselliği üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu kurulun işlevselliğini değerlendirmek ve bu konuda öneriler geliştirmek bu çalışmanın temel amacıdır. Bu araştırma kapsamında çeşitli okullardaki Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulunda görevli olan kurul başkanı ve üyeleri ile görüşmeler yapıyorum. Yaptığım görüşmelerde bana verilen bilgiler sadece Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde yapmakta olduğun tezimde kullanılacak ve kesinlikle isim ve okul belirtilmeyecektir. Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu cevaplandırmak istiyorum.

SORULAR

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?
2. Belirlenen gündemle ilgili olarak önceden etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?
3. Kurul toplantılarının belirlenen zaman ve günde yapılmakta mıdır?
4. Kurulda herkese eşit zaman tanımamakta mıdır?
5. Kurulda alınan kararlar genelde oy birliği ile mi alınmaktadır?
6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?
7. Bu kurul uygulamaları sırasında aldığı kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor musunuz?
8. Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?
9. Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?
10. Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşılıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
11. Bu kurulda görevli olan eğitimcilerin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
12. Uygulamada yaşanan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?
13. Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?
14. Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

EK 5/c

YÖNELTME ÖNERİ KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİ GÖRÜŞME FORMU 3

Araştırma Amaçları

1. İlköğretim kurumlarında yer alan Yöneltilme Öneri Kurulunun işlevlerini tanımlamak,
2. Bu kurulun işlevselliğini kurul başkanı ve üyelerinin algılarına göre değerlendirmek,
3. Kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik öneriler geliştirmektir.

Açıklama: Okulunuzda yer alan Yöneltilme Öneri Kurulunun işlevselliği üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu kurulun işlevselliğini değerlendirmek ve bu konuda öneriler geliştirmek bu çalışmanın temel amacıdır. Bu araştırma kapsamında çeşitli okullardaki Yöneltilme Öneri Kurulunda görevli olan kurul başkanı ve üyeleri ile görüşmeler yapıyorum. Yaptığım görüşmelerde bana verilen bilgiler sadece Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde yapmakta olduğun tezimde kullanılacak ve kesinlikle isim ve okul belirtilmeyecektir. Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu cevaplandırmak istiyorum.

SORULAR

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?
2. Belirlenen gündemle ilgili olarak önceden etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?
3. Kurul toplantılarının belirlenen zaman ve günde yapılmakta mıdır?
4. Kurulda herkese eşit zaman tanımamakta mıdır?
5. Kurulda alınan kararlar genelde oy birliği ile mi alınmaktadır?
6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?
7. Bu kurul uygulamaları sırasında aldığı kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor musunuz?
8. Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?
9. Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?
10. Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşılıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
11. Bu kurulda görevli olan eğitimcilerin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
12. Uygulamada yaşanan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?
13. Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?
14. Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

EK 5/d

**ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİ
GÖRÜŞME FORMU 4**

Araştırma Amaçları

1. İlköğretim kurumlarında yer alan Zümre Öğretmenler Kurulunun işlevlerini tanımlamak,
4. Bu kurulun işlevselliğini kurul başkanı ve üyelerinin algılarına göre değerlendirmek,
5. Kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik öneriler geliştirmektir.

Açıklama: Okulunuzda yer alan Zümre Öğretmenler Kurulunun işlevselliği üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu kurulun işlevselliğini değerlendirmek ve bu konuda öneriler geliştirmek bu çalışmanın temel amacıdır. Bu araştırma kapsamında çeşitli okullardaki Zümre Öğretmenler Kurulunda görevli olan kurul başkanı ve üyeleri ile görüşmeler yapıyorum. Yaptığım görüşmelerde bana verilen bilgiler sadece Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde yapmakta olduğun tezimde kullanılacak ve kesinlikle isim ve okul belirtilmeyecektir. Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu cevaplandırmak istiyorum.

SORULAR

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?
2. Belirlenen gündemle ilgili olarak önceden etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?
3. Kurul toplantılarının belirlenen zaman ve günde yapılmakta mıdır?
4. Kurulda herkese eşit zaman tanımamakta mıdır?
5. Kurulda alınan kararlar genelde oy birliği ile mi alınmaktadır?
6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?
7. Bu kurul uygulamaları sırasında aldığı kararlar sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor musunuz?
8. Kurulun etkililiği hakkında ne düşünüyorsunuz?
9. Kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planları hazırlanmakta mıdır?
10. Kurul uygulamalarında bir sorunla karşılaşıyor musunuz? Karşılaşıyorsanız karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
11. Bu kurulda görevli olan eğitimcilerin yeterliliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
12. Uygulamada yaşanan sorunlara karşı nasıl çözümler buluyorsunuz?
13. Bu kurulun etkililiğini geliştirmeye yönelik önerileriniz nelerdir?
14. Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

EK 6/a

KATILIMCI GÖRÜŞME KILAVUZU**I. BÖLÜM****I. KİŞİSEL BİLGİLER**

1. Cinsiyetiniz:

 a. Kadın b. Erkek

2. Yaşınız:

 a. 20-25 b. 26-30 c. 31-35 d. 36-40 e. 40 ve üstü

3. Bu kurulda görev aldığınız süre:

 a. 1-5 yıl b. 6-10 yıl c. 11-15 yıl

4. Mesleki deneyiminiz:

 a. 1-5 yıl b. 6-10 yıl c. 11-15 yıl d. 16-20 yıl e. 21-25 yıl f. 26 ve üzeri

EK 6/b**SÖZLEŞME / II. BÖLÜM**

Sevgili meslektaşım;

Öncelikle görüşme için zaman ayırmanıza teşekkür ederim. Bu araştırmayı Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden almış olduğum resmi izinle yapıyorum. Bu çalışmada amacım, ilköğretim kurumlarında yer alan bazı kurulların etkililiği ile kurulların işleyişinde karşılaşılan güçlükleri belirlemek ve sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Görüş ve önerileriniz benim çalışmamın temelini oluşturmaktadır.

Okulunuzdaki Eğitim Bölgesi Müdürler Kurulu'nun, Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu'nun, Yöneltilme Öneri Kurulu'nun ve Zümre Öğretmenler Kurulu'nun etkililiği ile işlevini değerlendirmeyi ve bu konudaki görüş ve önerilerinizi almak için, sizlerle kişisel olarak görüşmeler yapmayı planlıyorum. Görüşmemiz yaklaşık olarak 30 dakika sürecektir. Görüşmemiz sırasında konuşmamızın bölünmemesi ve sizden rica ettiğim sürenin aşılmaması için teyp kaydı yapmak istiyorum. Araştırma verileri siz istediğiniz anda size tarafıma ulaştırılacaktır.

Görüşmenin kaydını benim dışımda kimsenin dinlemeyeceğine ve verdiğiniz bilgilerden dolayı size hiçbir şekilde rahatsızlık vermeyeceğime söz veriyorum. Tüm bu açıklamaları okuyarak, sizin bu çalışmaya gönüllü olarak katıldığınıza ve benim de verdiğim sözleri tutacağıma dair bu sözleşmeyi imzalamamızın uygun olacağını düşünüyorum.

Araştırmacı
Gülnihal ÇAKMAK
email: g_c@hotmail.com

Görüşülen Kişi
Görüşme Tarihi

.....

İmza:

Ek 7

KATILIMCI GÖRÜŞME TAKVİMİ

Kod İsimler	Görüşme Tarihi	Görüşülen Yer
KOM	14.05.2007	Müdür Odası
EBMKÜ1	16.05.2007	Müdür Odası
EBMKÜ2	17.05.2007	Müdür Odası
EBMKÜ3	19.05.2007	Müdür Odası
EBMKÜ4	25.05.2007	Müdür Odası
EBMKÜ5	31.05.2007	Müdür Odası
ÖDDKB1	16.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
ÖDDKB2	17.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
ÖDDKB3	21.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
ÖDDKB4	25.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
ÖDDKB5	31.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
ÖDDKÜ1	16.05.2007	Öğretmenler Odası
ÖDDKÜ2	21.05.2007	Öğretmenler Odası
ÖDDKÜ3	28.05.2007	Öğretmenler Odası
ÖDDKÜ4	01.06.2007	Öğretmenler Odası
ÖDDKÜ5	07.06.2007	Öğretmenler Odası
YÖKB1	16.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
YÖKB2	22.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
YÖKB3	28.05.2007	Müdür Yardımcısı Odası
YÖKB4	01.06.2007	Müdür Yardımcısı Odası
YÖKB5	07.06.2007	Müdür Yardımcısı Odası
YÖKÜ1	18.05.2007	Öğretmenler Odası
YÖKÜ2	22.05.2007	Öğretmenler Odası
YÖKÜ3	28.05.2007	Öğretmenler Odası
YÖKÜ4	04.06.2007	Öğretmenler Odası
YÖKÜ5	11.06.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKÜ1	18.05.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKÜ2	22.05.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKÜ3	29.05.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKÜ4	04.06.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKÜ5	11.06.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKB1	18.05.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKB2	21.05.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKB3	29.05.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKB4	04.06.2007	Öğretmenler Odası
ZÖKB5	11.06.2007	Öğretmenler Odası

EK 8/a**EĞİTİM BÖLGESİ MÜDÜRLER KURULU BAŞKANI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞME
KODLAMA ANAHTARI**

Kodlamalarla ilgili seçenekleri (a, b, c ...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?

- a. Önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.

2. Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?

- a. Görülecek gündem maddeleri ile ilgili önceden etraflıca hazırlıklar yapılmaktadır.
- b. Toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak ön hazırlık yeterli düzeyde yapılmamaktadır.

3. Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?

- a. Kurul önceden belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.
- b. Gerekli görüldüğü takdirde belirlenen zamanların dışında da kurulun toplanmaktadır.

4. Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?

- a. Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.

5. Kurulda alınan kararlar oy birliğiyle mi alınmaktadır?

- b. Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.
- c. Kurulda kararlar oy çokluğu ile alınmaktadır.

6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?

- a. Etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmaktadır.
- b. Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.

7. Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?

- a. Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.

- b. Kurul zaman zaman toplantılarında daha önce aldığı kararların sonucunda ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.

8. Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Kurul kararlarının uygulanması aşamasında kurulun yeterli etkililiği yok.
- b. Prosedürlerin fazlalığı kurulun etkililiğini olumsuz yönde etkiliyor.

9. Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?

Eylem planı yapıyor.

- a. Yazılı olarak eylem planı hazırlanmıyor ancak toplantı tutanaklarında neyin ne zaman yapılacağı belirtiliyor.

10. Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?

- a. Birlikte çalışılan kurumların gereken özeni göstermemesi,
- b. Maddi kaynakların yetersiz oluşu,
- c. Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.

11. Bu Kurulda Görevli Olan Okul Müdürlerinin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Bu konuda görüş bildirmem doğru olmaz.
- b. Yöneticilik ve liderlik vasıfları yetersizdir.

12. Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?"

- a. Kişisel çabalarla çözmeye çalışıyoruz.
- b. Yazışmalarla çözmeye çalışıyoruz.

13. Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?

- a. Koordinatör okulun maddi kaynaklarının artırılması
- b. Planlı ve kapsamlı çalışılmalı
- c. Koordinatör okulun idareci sayısının artırılması

- d. Kurul üyelerinin yetkilerini artırılması
- e. Bölgedeki muhtarlık, dernekler, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, belediye işin içine katılmalı

EK 8/b

**ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINI DEĞERLENDİRME KURULU BAŞKANLARI VE
ÜYELERİNİN GÖRÜŞME KODLAMA ANAHTARI**

Kodlamalarla ilgili seçenekleri (a, b, c ...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?

- a. Kurullar önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.

2. Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?

- a. Periyodik toplantılarda toplantı öncesi ön hazırlık yapılmıyor.
b. Kurula öğrenci sevk edilmişse toplantı öncesinde ön hazırlık yapılıyor.

3. Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?

- a. Kurul önceden belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.
b. Gerekli görülen durumlarda da toplantı yapılmaktadır.
c. Gerekli görüldüğünde toplantı herhangi bir güne ertelenebilir.

4. Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?

- a. Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.
b. Kurul başkanına daha fazla süre tanınmaktadır.

5. Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?

- a. Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.

6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?

- b. Etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmaktadır.
c. Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.

7. Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?

- a. Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.

8. Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Öğrenciler üzerinde disiplin sağlanması açısından etkili bir kurul.
b. Kurulun etkin olarak çalıştığına inanmıyorum.

9. Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?

- a. Herhangi bir eylem planı hazırlamıyoruz.
b. Alınan kararlarla ilgili uygulamaya dönük eylem planı yapıyoruz.

10. Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?

- a. Öğrencinin kurul kararlarını önemsememesi
b. Velilerin kurulun verdiği karara itiraz etmesi
c. Velilerin çocuklarına karşı ilgisizliği
d. Yaptırım olmayan cezalar
e. Verilen cezaların öğrenci davranışlarını olumlu yönde düzeltereğine olan inançsızlık

11. Bu Kurulda Görevli Olan Öğretmenlerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Kurulda görevli olan öğretmenler yeterlidir.

12. Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?

- a. Öğrencilere rehberlik yaparak sorunları çözmeye çalışıyoruz.
b. Eğitsel yaklaşımlarla sorunları çözmeye çalışıyoruz.
c. Veli ile işbirliği içine giriyoruz.

- d. Sene başında bilgilendirme toplantısı düzenliyoruz.

13. Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?

- a. Kurul kararları çevre şartlarına göre düzenlenmeli
- b. Öğrenci değerli olduğunu hissetmeli
- c. Kurul yönetmeliği gözden geçirilerek işlemeyen bölümleri değiştirilmeli
- d. Veli işin içine daha çok katılmaya çalışılmalı, işbirliği yapılmalı
- e. Kurulun etkililiğini artıracak maddeler konmalı
- f. Öğrencini olumsuz davranışı ailesinden kaynaklanıyorsa kurul ailesinin psikolojik destek alabileceğine karar verip onu bir kuruma yönlendirebilmeli
- g. Kurulun verdiği kararlara veliler çok da karışmamalı
- h. Gerektiğinde veliler de psikolojik destek alabilmeli
- i. Çocuklar gerektiğinde koruma altına alınabilmeli
- j. Yapılmalı çocuğu koruyan ve kollayan tedbirler alınmasında yardımcı olunacağına dair yaptırım olan bir yöntem seçilmeli.
- k. Kurul üyelerinin iş yükü azaltılmalı
- l. Kurul üyeleri seçilirken özverili çalışacak öğretmenlerden seçilmeli
- m. İdarecinin iş yükünün fazla olması nedeniyle kurul başkanlığı görevi idareciden alınıp rehber öğretmene verilmeli
- n. Kurul, öğrencilerin sosyal yönlerini iyi tanımalı, güçlü yanları desteklemeli
- o. Öğrencilerin yaptıkları olumlu davranış değerlendirilmeli, ödüllendirilmeli

EK 8/c

**YÖNELTME ÖNERİ KURULU BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞME KODLAMA
ANAHTARI**

Kodlamalarla ilgili seçenekleri (a, b, c ...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?

- a. Önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.

2. Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?

- a. Belirli zamanlarda doldurulan gözlem raporları dışında herhangi bir hazırlık yapılmamaktadır
- b. Toplantı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili hazırlık yapılmaktadır.

3. Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?

- a. Bazı aksaklıkların olması durumunda toplantı zamanı ve gününde değişiklikler yapılabiliyor.

4. Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?

- a. Zaman kısıtlaması olmadan herkesin istediği kadar öğrenci ile ilgili görüşlerini dile getirebiliyor.

5. Kurulda alınan kararlar oy birliğiyle mi alınmaktadır?

- a. Kurulda kararlar her zaman oy birliği ile alınmaktadır.

6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?

- a. Kurul toplantılarında alınan kararların etraflı bir şekilde tutanak altına alınmamaktadır.

7. Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?

- a. Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.

8. Kurulun Etkin Olarak Kararlar Aldığına İnanıyor Musunuz? Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Kurul kararlarının uygulanması aşamasında kurulun yeterli etkililiği yok.
b. Prosedürlerin fazlalığı kurulun etkililiğini olumsuz yönde etkiliyor.

9. Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?

- a. Kararlarla ilgili uygulamaya dönük herhangi bir eylem planı hazırlanmamaktadır.

10 Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?

- a. Derse giren öğretmenin iş yükünün fazla olması nedeniyle öğrenciyi yeteri kadar tanıma fırsatı bulamıyor.
b. Formlar yetersiz.
c. Formlar gereken titizlikle doldurulmuyor.
d. Sınıfların kalabalık olması öğrencileri tanımada sıkıntı yaratıyor.
e. Uygulamada herhangi bir sorun yaşamıyoruz.

11. Bu Kurulda Görevli Olan Öğretmenlerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Kuruldaki öğretmenler yeterlidir.
b. Yeni bir uygulama olduğu için öğretmenler zaman zaman yetersiz kalıyorlar.

12. Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?

- a. Öğrenci ve velileriyle iletişim içerisinde bulunarak, ikna ederek.

13. Bu Kurulun Etkililiğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?

- a. Öğretmen-öğrenci-veli arasında uzun vadeli ilişkiler kurulabilir.

- b. Her okulda rehber öğretmen olmalı ve rehberlik faaliyetleri öğrencinin hangi alanda eğitimine devam edeceği konusunda yönlendirici nitelikte olabilir.
- c. Öğrencilerin hangi alanda ilgi ve yetenekleri olduğunu hem öğrencilerin farkına varması hem de öğretmenlerin tanınması açısından gerekli ortamlar oluşturulabilir.
- d. Öğrencilere yöneltme tavsiyesi yaparken aynı zamanda psikolojileri de incelenebilir.
- e. Öğrenci ve okul arasında güven ortamı oluşturulmaya çalışılabilir.
- f. Kurulun öğrenciyi yönlendirdiği eğitim kurumuna gitmesi konusunda zorlayıcı tedbirler alınabilir.
- g. Yöneltme formu olmadan üst öğrenim kurumuna kayıt yaptırılmayacağına dair genelge çıkarılabilir.
- h. Yönetmelikte değişikliğe gidilerek puanlama sistemi getirilebilir.
- i. Milli Eğitim Bakanlığı yetkiyi Yöneltme Öğretmenler Kurulu'na vererek bu kurulun yönlendirmesi ile öğrencinin hangi liseye gideceği belirlenebilir.

EK 8/d

**ZÜMRE ÖĞRETMENLER KURULU BAŞKANLARI VE ÜYELERİNİN GÖRÜŞME
KODLAMA ANAHTARI**

Kodlamalarla ilgili seçenekleri (a, b, c ...) © yuvarlak içine alarak yapınız.

1. Kurullar daha önceden belirlenen gündemle mi toplanmaktadır?

- a. Önceden belirlenen gündemle toplanmaktadır.

1. Belirlenen gündemle ilgili etraflıca hazırlıklar yapılmakta mıdır?

- a. Toplantılardan önce ayrıntılı olarak hazırlıklar yapılmaktadır.
- b. Toplantı öncesinde gündemle ilgili olarak etraflıca ön hazırlık yapılmamaktadır.

3. Kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmakta mıdır?

- a. Çoğunluğun sağlanamaması durumunun dışında kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.
- b. Olağanüstü durumlar dışında kurul toplantıları belirlenen zaman ve günde toplanmaktadır.

4. Kurul toplantılarında herkese eşit zaman tanınmakta mıdır?

- a. Kurulda tüm katılımcılara istedikleri kadar süre tanınmaktadır.

5. Kurulda alınan kararlar oy birliğiyle mi alınmaktadır?

- a. Kurulda kararlar oy birliği ile alınmaktadır.
- b. Kurulda kararlar oy çokluğu ile alınmaktadır.
- c. Kararlar bazen oy birliği ile bazen oy çokluğu ile alınmaktadır.

6. Alınan kararlar etraflı ve anlaşılır bir şekilde tutanak altına alınmakta mıdır?

- a. Kararlar anlaşılır bir biçimde ayrıntıya girmeden kısaca yazılır.
- b. Gereken durumlarda kararlar ayrıntılı olarak yazılır.

7. Bu Kurul Uygulamaları Sırasında Aldığı Kararlar Sonucunda Ortaya Çıkan Sonuçların Değerlendirmesini Yapıyor Musunuz?

- a. Kurul ortaya çıkan sonuçların değerlendirmesini yapıyor.

8. Kurulun Etkin Olarak Kararlar Aldığına İnanıyor Musunuz? Kurulun Etkililiği Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Etkili bir kurul.
- b. Öğretmenlerin kendilerini değerlendirebilmeleri açısından önemli bir kurul.
- c. Sınıflarda eğitim-öğretim birlikteliğinin sağlanması açısından önemli bir kurul.

9. Kararlarla İlgili Uygulamaya Dönük Eylem Planları Hazırlanmakta Mıdır?

- a. Kurulda alınan kararlar ile ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmaktadır.
- b. Kurulda alınan kararlar ile ilgili uygulamaya dönük eylem planı hazırlanmamaktadır.

10. Kurul Uygulamalarında Bir Sorunla Karşılaşıyor Musunuz? Karşılaşıyorsanız Karşılaştığınız Sorunlar Nelerdir?

- a. Ünitelerde yapılması planlanan geziler zamanında yapılamıyor.
- b. Okulun fiziki ortamından kaynaklanan sorunlar yaşıyoruz.
- c. Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.

11. Bu Kurulda Görevli Olan Öğretmenlerin Yeterliliği Konusunda Ne Düşünüyorsunuz?

- a. Hepsi yeterli. Ama kendini geliştirmeli.
- b. Herkes öğretmen olduğuna göre yeterlidir.
- c. Kurulda görevli olan öğretmenler yeterlidir.

12. Uygulamada Yaşanılan Sorunlara Karşı Nasıl Çözümler Buluyorsunuz?

- a. Kişisel çabalarla çözmeye çalışıyoruz.
- b. Herhangi bir sorun yaşamıyoruz.

13. Bu Kurulun Etkiliğini Geliştirmeye Yönelik Önerileriniz Nelerdir?

- a. Toplantılar daha sık yapılmalı
- b. Toplantı kararları daha sağlıklı bir şekilde duyurulmalı
- c. Zümre öğretmenleri yardımlaşmalı
- d. Zümre öğretmenleri yardımlaşmalı
- e. Kurul kararlarında esneklik yapılmalı
- f. Kurul toplantılarında kurulun sorunlarını dinleyen ve çözüm bulmaya çalışan Milli Eğitim Müdürlüğü'nün oluşturacağı bir birim olmalı
- g. Okullardaki fiziki ortam öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkaracak ve geliştirecek niteliğe ulaştırılmalı
- h. Milli Eğitim Müdürlüğü kuruldan çıkan teklif ve önerileri dikkate alarak buna yönelik uygulamalar yapılmalı